

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Μεθερμηνευθεῖσα εἰς τὴν καθομιλουμένην
πρὸς χρῆσιν τοῦ λαοῦ
μετὰ τῶν ἀναγκαίων σημειώσεων.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ

ΥΠΟ

Δ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ καὶ Χ. ΓΡΗΓΟΡΑ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ «ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.»

(Ὁδὸς Περμποπαζάρου, Ἀριθ. 25).

1868.

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Μεταφρασθεῖσα εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλώσσαν

πρὸς Χορὸν τοῦ Χάρου

Μετὰ τὴν ἀνακρίσιν καὶ τὴν ἀποδοχὴν

ΕΚΔΟΣΗ

1868

Α. ΝΙΚΟΛΑΪΟΥ ΚΑΙ Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

1868

1868

ΑΝΑΓΣΙΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ.

Τὸ τέλος τοῦ ἐπὶ Κολωνῶ Οιδίποδος ἀναγγέλλει τὴν ἐναρξιν τῆς Ἀντιγόνης. Ἀποθάνοντας τοῦ Οιδίποδος ἐν τῷ ἱερῷ τῶν Εὐμενίδων ἄλσει προσέρχονται αἱ δύο ἐράσμιαι ἀδελφαί, ἡ Ἰσμήνη μετὰ τῆς Ἀντιγόνης, κλαίουσαι καὶ ὀλοφυρόμεναι, καὶ ἰκετεύουσι τὸν Θεσέα ὅπως ἀποστείλῃ αὐτὰς εἰς Θήβας, ἵσως δυνηθῶσι νὰ ἐμποδίσωσι τὴν οἰκτρὰν ἀλληλοφονίαν τῶν δύο ἀδελφῶν.

Ἐν τῇ τραγωδίᾳ ταύτῃ προλογίζουσι ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ Ἰσμήνη. Ἡ Ἀντιγόνη ἀκούσασα τὸ σκληρὸν τοῦ Κρέαντος διάταγμα ὅστις γενόμενος βασιλεὺς μετὰ τὸν θάνατον τῶν δύο υἱῶν τοῦ Οιδίποδος, εἶχε διατάξει ὅπως τὸν μὲν Ἐτεοκλῆν, ὡς ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολεμήσαντα, ἐνταφιάσωσι κατὰ τὰ νενομισμένα καὶ ἀποδώσιν αὐτῷ τὰς συνήθεις εἰς τοὺς νεκροὺς τιμὰς, τὸν δὲ Πολυνείκην ἄταφον ἠ ἀφίσωσι καὶ ἀθρήνητον, εἰς τὰ ὄρεα καὶ τοὺς κύνας βορὰν, ὡς ἐπεθόντα κατὰ τῆς πατρίδος καὶ αὐτὴν νὰ προδώσῃ θελήσαντα· ἀκούσασα λοιπὸν ἡ Ἀντιγόνη τὸ διάταγμα τοῦτο, εἶδεν εἰς τὴν εὐγενῆ καὶ γενναίαν ψυχὴν τῆς ἐπαναστατήσαν τὸ ἱερὸν αἴσθημα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ, ἰκανοποίησιν μετὰ βίας ζητοῦν, ἀτιμίαν τῆς ἐθεώρησε τὸ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ φίλτατον σῶμα τοῦ ἀδελφοῦ

της εἰς τοιαύτην οὕτως δὴ ἄτιμον καὶ περιπεφρονημένην κατὰστασιν καὶ τέλος πάντων ἀπεφάσισε, διαπερῶσα οἶον δῆποτε φραγμὸν καὶ οἶον δῆποτε κατανικῶσα πρόσκημμα, νὰ ἐνταφιάσῃ τὸν Πολυνεϊκὸν ἀνεξαρτήτως ὅλων τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἐμελλε νὰ διατρέξῃ. Προσέρχεται λοιπὸν εἰς τὴν ἀδελφὴν τῆς, τῇ παριστάνει διὰ τῶν μελανωτέρων χρωμάτων τὴν οἰκτρὰν αὐτῶν τύχην, διακοινοῖναι αὐτῇ τὸν σκοπὸν τῆς, καὶ ζητεῖ τὴν συγκατάθεσιν αὐτῆς ὅπως καὶ αἱ δύο ὁμοῦ συμπράξωσιν εἰς τὴν ἐνταφίαν τοῦ Πολυνεϊκοῦ. Ἄλλ' ἢ Ἰσμήνη, δειλὴ φύσει καὶ ἀδυνατοῦσα νὰ παραβῇ τὰ διατάγματα τῶν κυβερνῶντων, δὲν συγκατατίθεται εἰς τὴν γενναίαν τῆς Ἀντιγόνης ἀπόφασιν. Ἀγωνίζεται καὶ ταύτην ν' ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοιοῦτου ἐπικινδύνου σχεδίου, ἀνατρέχει εἰς τοῦ παρελθόντος τὰς αἰματωμένας πληγὰς, τῇ ἀναφέρει τοῦ πατρὸς τῶν τὰ πάθη, τῆς μητρὸς τῶν τὸν ἄτιμον θάνατον, τὸν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ φόνον τῶν, καταδεικνύει αὐτῇ ὁποίας φοβερὰς συνεπειὰς ἤθελεν ἔχει ἢ παράβασις τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος. Ἄλλ' ἢ Ἀντιγόνη σταθερὰ εἰς τὴν πρώτην ἰδέαν τῆς, ἀκλόνητος εἰς τὴν ἀπόφασίν τῆς, γενναία εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, τολμηρὰ καὶ ἐπιχειρηματικῇ, εἰς οὐδὲν λογιζομένη τὰ ὑπὸ τῆς Ἰσμήνης λεχθέντα, καταφρονεῖ τοὺς κινδύνους καὶ λέγει αὐτῇ ὅτι οὐδέποτε μεταβάλλει ἰδέας καὶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἀπέρχεται εἰς πρᾶξιν τὰ σχέδιά τῆς νὰ βάλῃ. Ἡ Ἰσμήνη καὶ εἰς τὴν τελευταίαν τῆς ἀδελφῆς τῆς ἀπόφασιν δὲν πείθεται καὶ τῇ διακηρύττει ὅτι:

. τὸ δὲ

βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.

Ἡ Ἀντιγόνη ἀναχωρεῖ· ἀναχωρεῖ ὅπως ὀλίγας χώματος δράκας δωρήσῃ εἰς τὸν μετὰ θάνατον καταφρονηθέντα ἀδελφόν τῆς καὶ ἀπαλλάξῃ τὸ δύστηνον σῶμά του ἀπὸ τοιαύτης ἐλευϊνῆς καὶ ἀτίμου καταστάσεως.

Προσέρχεται τότε ὁ Χορὸς καὶ ψάλλει τεμάχιον λυρικότων, ἐν τῷ ὁποίῳ τὸν μαστίσαντα τὰς Θήβας πόλεμον περι-

γράφει, τὴν ἦταν τὴν ὁποίαν ὑπέστη ὁ ἐπτάλοχος στρατὸς τῶν Ἀργείων, τὴν βοήθειαν ἣν εἰς τοὺς Θεβαίους παρέσχον οἱ βαρυβρόντοι Ἄρης καὶ Ζεὺς καὶ τὴν οἰκτρὰν τύχην τῶν δύο μονομαχησάντων ἀδελφῶν, ἀμφοτέρων νικησάντων καὶ νικηθέντων καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰς τοῦ Χάρωνος τὸ κατάψυχρον δεῖπνον παρακαθησάντων.

Ἐν ᾧ ψάλλει ὁ Χορὸς, ἔρχεται ὁ νέος βασιλεὺς, τῶν Θεβῶν ὁ τυραννίφρων Κρέων καὶ διὰ χιλίων σοφισμῶν καὶ ἀγυρτειῶν, ἐν ταῖς ὁποίαις ὅμως εὐρίσκονται πλεῖστα ὅσα ἐθνωφελεῖ πολιτικὰ ἀξιώματα, προσπαθεῖ νὰ προσελκύσῃ εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ του. Ὑπόσχεται μεγάλα, εἰς τὸν λόγον του φαίνεται φιλόλαος βασιλεὺς, μυρίας ὄσας ἀρετὰς εἰς ἑαυτὸν περιάπτει, μετὰ σοφωτάτους νόμους λέγει ὅτι θὰ κυβερνήσῃ τὴν πόλιν καὶ τέλος; Καταλήγει εἰς τὸ τυραννικὸν διάταγμά του, εἰς τὴν ἀσεβεστάτην ἀπόφασίν του καὶ διατάσσει ὁ οἰκτρὸς μετὰ τόσας πομπώδεις ὑποσχέσεις, μετὰ τοιαύτας σοφωτάτας κυβερνητικὰς ἀρχὰς, ὅπως ἀτιμάσῃ τοῦ Πολυνεϊκοῦ τὸ λείψανον καὶ ἄταφον ἐγκαταλείψωσιν αὐτό. Ὁ Χορὸς, ὁ αὐλοκόλαξ Χορὸς, ὁ ὑπὸ φόβου δεσμεύων τὴν γλῶσσάν του καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὰς πεποιθήσεις του ὁμιλῶν, ὡραίαν εὐρίσκει τὴν πρᾶξιν τοῦ Κρέοντος καὶ συγκατανεύει μετὰ μεγάλην του εὐχαρίστησιν ὅπως οὐδέποτε παραβῇ τὴν διαταγὴν του καὶ εἰς οὐδένα ἄλλον τὴν παράβασιν ταύτην ἐπιτρέψῃ. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἔρχεται εἰς ἐκ τῶν φυλασσόντων τοῦ Πολυνεϊκοῦ τὸ σῶμα φυλελυμένος μὴ δυνάμενος εἰς τὸ κύριον τοῦ λόγου του ἀντικείμενον νὰ προβῇ, προλογίζων καὶ περιστρέφων τὸ πρᾶγμα καὶ ἀναγγέλλων τέλος πάντων ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Πολυνεϊκοῦ ἐτάφη. Ὁργίζεται ὁ Κρέων, παραφέρεται ὑπὸ πάθους ἐκδικήσεως, βλέπει τὴν ὑψηλὴν διαταγὴν του παραβαινομένην, νομίζει ὅτι οἱ ὑπήκοοί του ὅλοι εἰσὶ κατ' αὐτοῦ ἐπαναστατημένοι καὶ ἀποδίδωσι τὸ πρᾶγμα εἰς τὰ μίσθαρνα ἐκεῖνα ὄντα, τὰ χάριν τοῦ χρυσοῦ μυρίας ὄσας ἀσεβείας κατεργαζόμενα. Ἐν

τῆς μανίας δὲ τῆς παραφορᾶς του ὀρίζεται ὅτι ἐὰν μὴ ἀνακαλυφθῆ ὁ ἀπειθήσας εἰς τὰς διαταγὰς του, πάντας τοὺς ταχθέντας πρὸς ἐπιτήρησιν τοῦ νεκροῦ φύλακας θέλει φονεύσει. — Ὁ φύλαξ φεύγει πεφοβισμένος.

Ἡ ὄρχήστρα ἀντηγεῖ ἐξ ὑψηλῆς τινοῦ ὠδῆς, ὑπὸ τοῦ χοροῦ ψαλλομένης, ἐν ἧ ἐκτίθενται αἱ ἀρεταὶ καὶ τὰ θαυμάσια τοῦ ἀνθρώπου ἔργα καὶ θαυμάζεται ἡ μεγάλη αὐτοῦ ἀγχίνοια καὶ ἰκανότης. Ἐν ᾧ δὲ λέγει ὅτι μόνον τοῦ θανάτου τὰ βέλη ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται ν' ἀποφύγῃ, ἰδοὺ βλέπει τὴν ἡγεμονίδα Ἀντιγόνην, καταδίκου δίκην ὑπὸ τῶν φυλάκων παρασυρομένην, καὶ προσερχομένην ὅπως ἀπολογηθῆ διὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς παράβασιν τοῦ βασιλικῆς διατάγματος. Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἔρχεται καὶ ὁ Κρέων, ἔρχεται ὁ ἀπηνῆς οὗτος γυψ καὶ χαιρεῖ καὶ ἀγαλλιᾶται, διότι μετ' ὀλίγον θέλει τείνει τοὺς γαμβροὺς ὄνυχάς του, κατασπαράξῃ τὴν τρυφερὰν παρθένον ἧτις δὲν ἐσεβάσθη τὰς διαταγὰς του. Νομίζει ὁ δεῖλαιος — καὶ εἰς τοῦτο ἡ χαρὰ του ὑπερβαίνει τὰ ὅρια — ὅτι θὰ ἴδῃ τάχα τὴν Ἀντιγόνην ταπεινομένην, ἰκετεύουσαν, ἐξευτελιζομένην καὶ ἀπτομένην τῶν τοῦ Κρέοντος κρασπέδων. Ἀλλὰ . . . αἱ ἐλπίδες του διαψεύδονται καὶ ἀντὶ εὐτελοῦς καταδίκου βλέπει μίαν ἀγέρωχον ἡγεμονίδα, βλοσυρὰ κατὰ τοῦ Κρέοντος ἐξακοντίζουσαν βλέμματα, φλογιζομένην ὑπὸ πυρὸς ἐκδικήσεως καὶ ἐκ τοῦ μετώπου τῆς ὁποίας πυρφόρος διήρχετο ἀστραπή. Καταπεπληγμένος λοιπὸν ὑπὸ τῶν διαψυσεῖσιν ἐλπίδων του μετὰ μεγάλης παραφορᾶς ἀκούει τὴν Ἀντιγόνην μετ' ἀτρομῆτου γενναιοῦτος μαρτυροῦσαν τὰ ὑπ' αὐτῆς διαπραχθέντα καὶ εὐγλώττως ἀναπτύσσουσαν τὸ δίκαιον τῆς πράξεώς της ἧτις ἐγένετο κατ' ἐμπνεύσεις τοῦ πρὸς τοὺς θεοὺς σεβασμοῦ. Καὶ τέλος πάντων ἀποφασίζει νὰ φονεύσῃ τὴν νεαρὴν ταύτην παρθένον, διότι δὲν ἐσεβάσθη τὸ παράνομον διάταγμά του, διότι ὑπήκουσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς της, εἰς τὸ ἱερὸν πάθος τῆς ἀδελφικῆς στοργῆς, εἰς τὸν πρὸς τοὺς θεοὺς ὀφειλόμενον σεβασμὸν. Μετὰ λυρικὸν τι ἀσμάτιον, ἔρχεται ὁ Αἴμων. Μεταξὺ αὐτοῦ

καὶ τοῦ Κρέοντος δεινὴ ἔρις συνάπτεται, ἔρις ἧτις εἰς φοβερὰν καταλήγει συνέπειαν. Ἐλέγχει ὁ υἱὸς τὸν πατέρα του καὶ ὁ πατὴρ νομίζων τάχα ὅτι θέλει τὸν τρομάξει, διατάσσει νὰ φέρωσι τὴν Ἀντιγόνην καὶ νὰ θυσιάσωσιν αὐτὴν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Χάρωνος, ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ μελλονύμφου της. Ἀλλ' ἀστραπὴ ἀπελπισίας διέρχεται τὸ πρόσωπον τοῦ Αἴμωνος καὶ μετὰ τὸν ἀπηνῆ τοῦ πατρὸς του λόγον, ἀναχωρεῖ . . .

Ὁ ὀλετῆρ τῆς τρυφερᾶς νεολαίας Ἔρως, ὁ ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν πολυθελγητρὸν μορφήν του ὄξει ἀκάνθας κρύπτων, ἐξυμνεῖται ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ θαυμάζεται ἡ μεγάλη καὶ ἀκατάβλητος δύναμις του.

Ἀλλὰ τὰ γεγονότα σπεύδουσιν ἐν τῇ τραγωδίᾳ ταύτῃ. Ἡ μία ἐνδιαφέρουσα σκηνὴ διαδέχεται τὴν ἄλλην συνεχῶς καὶ ὁ θεατὴς ὑπὸ συγκινήσεων μᾶλλον ἢ ἤττον σφοδρῶν κατέχεται πάντοτε. Τί συμβαίνει λοιπὸν τώρα; Δακρυφόροῦσα ἔρχεται ἡ Ἀντιγόνη, εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Χάρωνος τὸν πόδα της στρέφει, ἀποχαιρετᾷ τοῦ Ἥλιου τὸ πῦρ καὶ τῆς Δέρας τὰ κρυσταλλώδη βεῖθρα, τοὺς προσφιλεῖς συμπατριωτάς της, τὰς Θήβας καὶ τὰ σκιερά αὐτῆς ἄλση καὶ . . . ἀπέργεται ζῶσα εἰς ὑπόγειον σκοτεινὸν νὰ ταφῆ, ἐκεῖ νὰ νυμφευθῆ ἀντὶ τοῦ φίλου Αἴμωνος, τὸν μαῦρον καὶ ὀλέθριον Ἄδην.

Τὸν Τειρεσίαν βλέπομεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀναβαίνοντα μετ' ἧθος σκεπτικόν, ἀπαίσιον. Μετὰ τινος προηγουμένου λόγου, ὁ Τειρεσίας κεραυνὸν κατὰ τοῦ Κρέοντος ἐξακοντίζει, λέγων αὐτῷ:

Φρόνει βεβῶς αὐτὸν ἐπὶ ζυροῦ τύχης.

Καὶ πάλιν εἰς τὸν Κρέοντα ἀμφιβολαὶ ἐπέρχονται, καὶ πάλιν τὴν ἀφροσύνην του δὲν δύναται νὰ συναισθανθῆ καὶ, μίσθαρνον τὸν Τειρεσίαν ὀνομάζων, μόνος του τὸν ἀναγκάζει νὰ ἐκμυστηρευθῆ τὰ φοικαλέα ἐκεῖνα δεινὰ, τὰ ὅποια μετ' ὀλίγον μέλλει ὁ οἰκτρὸς νὰ θρηνήσῃ.

Ὁργισμένος ἀναχωρεῖ ὁ Τειρεσίας καὶ ἀφίνει τὸν Κρέοντα σκεπτόμενον . . . σκεπτόμενον τὸ μέλλον, τὸ ὅποιον χαινού-

σης άβύσσου μορφήν παρουσίαζε. Σκέπτεται ό δυστυχής και μεταμέλεται συνάμα διά τήν άχρείαν διαγωγήν του. Μία τοῦ Χοροῦ συμβουλή συντρίβει τήν πρὶν χαλυβδίνην τοῦ Κρέοντος ἐπιμονήν και τόν ἀναγκάζει μόνος του νά ὑπάγῃ και νά διατάξῃ μὲν τόν ἐνταφιασμόν τοῦ Πολυνείκου, ἀπελευθέρωσῃ δὲ και τήν ταλαίπωρον Ἀντιγόνην ἐκ τοῦ ζοφεροῦ σπηλαίου, εἰς ὃ εἶχε καταδικάσει αὐτήν ἡ μαρμαρέσσα καρδιά του, παρ' ἧς και τὸ ἐλάχιστον ἔχνος φιλανθρωπίας μακρὰν εἶχε πετάξει.

Ἄλλὰ . . . τὸ ποτήριον τοῦ δηλητηρίου εἶχεν ἤδη κενωθῆ, και οὐδὲ μία σταγὼν δὲν ἐναπέμεινεν εἰς τόν πυθμένα αὐτοῦ.

Μία ἀγγόνη μοιραία περιέσφιξε τόν τρωφερὸν τῆς Ἀντιγόνης λαϊμόν και ἀνεβίβασεν εἰς οὐρανοὺς τήν γενναίαν καρδίαν τοῦ χρυσοπτέρυγος τούτου ἀγγέλου.

Ἐν ἐγχειρίδιον αἱματωμένον πλήττει τὰ λάσια τοῦ Αἴμονος στήθη και ἐπιτρέπει εἰς αὐτόν τήν τελευταίαν ν' ἀφίσῃ πνοήν πλησίον τῆς φιλάτης μελλονόμφου του. Καὶ ἐν ᾧ ἡ πληγὴ αἰμορροῖει, αἱ ὄχραι τοῦ Αἴλουος χεῖρες περιέπτυστον τὰς αἰθεροπλάστους ἀγκάλας τῆς φίλης Ἀντιγόνης.

Ἡ ἀγγελία τοῦ οἰκτροῦ τῆς ἐρασμίας συνωρίδος θανάτου μελανοπτερυγοῦσα φθάνει εἰς τὰ ὦτα τῆς Εὐρουδίκης, ἥτις πρὶν ἢ τελειώσουν αἱ λείξεις: ἡ Ἀντιγόνη και ὁ Αἴμων ἀπέθανον, ὑπὲρ αὐτῆ ἔπεσε και δὲν ἠγέρθη πλέον.

Καὶ ὁ Κρέων;

Ἵπάρχει τι ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, ὅπερ ἀναγκάζει αὐτήν ποτὲ τοῦ χαρακτήρος τῆς νά μὴ ἐξίσταται ὀλοτελῶς εἶναι ἡ συνειδήσις.

Αὕτη ἐκοιμήθη, ἐκοιμήθη, πολὺν καιρὸν, εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας τοῦ Κρέοντος, ζόφου πλήρη, χωρὶς κάμμιν ἀκτίνα φωτός. Τρεῖς φόνος συνεχεῖς, αἰτίαν ἔχοντες τήν τοῦ Κρέοντος ἐπιμονήν, τρεῖς καταστροφαι ὑπάρξεων ὑπ' αὐτοῦ δολοφονηθεῖσαι, τήν ἐξύπνισαν ἐπὶ πέλους.

Ἐργηγοροῦσα δὲ βοᾷ διηνεκῶς κατὰ τοῦ αἰμοδόρου τυράν-

νου, τὸν φέρει εἰς ἔκστασιν φρενῶν και ἀληθῆ παράφρονα καθίστησιν αὐτόν.

Εἶφος τεθηγμένον ἡ συνειδήσις κρατεῖ και τὸν πληγόνεαν λίαν δηλητηριωδῶς.

Μαίνεται οὗτος, θρηνεῖ και τὸν θάνατον ἐκ τοιαύτης ζωῆς δυστυχῶς προτιμῶν, φεύγει ἐντὸς τοῦ οἴκου του.

Ἡ δὲ ἀριστότεχνος Μοῦσα τοῦ Σοφοκλέους κλείει τὸ εὐμολπον στόμα τῆς, διακηρύττουσα τοῖς ἀνθρώποις ὅτι ἡ φρόνησις εἶναι τὸ πολυτιμότερον ἀγαθὸν εἰς ταλαίπωρους θνητούς.

Μεταβαίνομεν ἤδη ὅπως κάμωμεν ὀλίγας παρατηρήσεις φιλολογικὰς ἐπὶ τῆς Ἀντιγόνης.

Ἡ ἀφετηρία ἐξ ἧς ἡ τραγωδία ἀρχεται, ὁ κυριωδέστερος αὐτῆς πυρὴν, εἶναι ἡ ἰδέα ἣν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον περὶ τῶν ἀτάφρων νεκρῶν και τῶν στερουμένων τῶν νενομισμένων ἐξηγήσεων και τελετῶν. Κατ' αὐτοὺς, πᾶς ὁ μὴ ἐνταφιαζόμενος ἐμελλε νά περιπλανᾶται ἡ ψυχὴ του, ἐπὶ ἑκατὸν ἔτη, εἰς τὰς ὄχθας τῆς Στυγῆς, ἀνευ στάσεως, ἀνευ ἀναπαύσεως, ἀκαταπαύστως, διηνεκῶς. Ἐθεωρεῖτο ἀτιμία, ἀσέβεια, βαρβαρότης τὸ ν' ἀφεθῆ ὁ νεκρὸς ἄταφος. Ἐπρεπε νά χαρισθῆ εἰς αὐτόν ὀλίγον γῆς χώματος ὅπως ἀποφύγῃ τὴν αἰωνίαν και οἰκτρὰν περιπλάνησιν. Τί βλέπομεν ἐν τῇ Ἰλιάδι; Ὅλοι οἱ ἀποθνήσκοντες ἦρωες ἐν ταῖς μάχαις, ἐκπνέοντες, μίαν μόνην εὐχὴν ἀναπέμπουσιν εἰς τοὺς περιστοιχοῦντας αὐτοὺς φίλους και πρὶν ἀχωρίστους συντρόφους: νά μὴ ἀφίσωσι τὸ σῶμά των εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, και, στερούμενον ταφῆς, νά γίνῃ ἀντικείμενον αἰσχῶς και ἀτιμίας. Ἡ περὶ τὸν Πάτροκλον αἱματηρὰ μάχη τῶν Ἑλλήνων και Τρώων, αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἔχει ὡς βᾶσιν και μόνον ὅπως μὴ τοῦ Πατρόκλου τὸ λείψανον εἰς τῶν Τρώων τὰς χεῖρας ἐγκαταλειφθῆ, μόνον ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ αἵματος χεῖμαρὸς καταρρέει και πλείσται ὄσαι ἠρώων κεφαλαὶ ὑπταὶ πίπτουσι κάτω. Ἄλλὰ και αἱ συγκινητικαὶ ἐκεῖναι σκηναί, αἵτινες ἐπessράγισαν τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς Ἰλιάδος οἰκοδόμημα, τίνα ἔτερον ἔχουσι σκοπόν; Κλαίων ὁ Πρίαμος ἔρχεται,

ἡγεμῶν αὐτὸς ὀλοκλήρου τῆς Τροίας, ἐξευτελιζέται ἐνώπιον ἑνὸς νέου μαχητοῦ, φιλεῖ αὐτὴν τὴν χεῖρά του ὁ χιονοπώγων Πριάμος, μόνον καὶ μόνον ὅπως μὴ ἀφῆθῃ ἄταφος ὁ προσφιλὴς υἱὸς του, ὅπως μὴ καταδικασθῇ εἰς ἐκατονταετῆ περιπλάνησιν.

Ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης ἀρχόμενος, ὡς ἀπὸ ἀφετηρίας, ὁ Σοφοκλῆς ἐπλάσε τὸ ἀριστοῦργημα τοῦτο, δι' οὗ ἔλαβε τὴν στρατηγίαν μετὰ τοῦ Περικλέους καὶ Θεουκιδίδου ὑπὸ τῶν εὐφῶν καὶ ἀσταθῶν Ἀθηναίων καὶ τὸ ὅποιον, κατὰ νίπας, τριάκοντα καὶ δύο φορές παρεστάθη. Εἴτε ἀληθὴς εἶναι ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἴτε ψευδής, δεικνύει ὅμως, καθὼς καὶ ἡ δωρηθεῖσα εἰς τὸν Σοφοκλῆ στρατηγία, πόσον οἱ Ἀθηναῖοι ἐγοητεύθησαν ἐκ τοῦ ἀθανάτου τούτου ἀριστοῦργήματος, καὶ πόσον ἐνθουσιάσθησαν εἰς τὴν παράστασιν αὐτοῦ.

Τί λοιπὸν εἶναι ἐκεῖνο ἐν τῇ τραγωδίᾳ ταύτῃ, ὅπερ κατέστησεν αὐτὴν ἀριστοῦργημα, ὅπερ ἐγοητεύσε τόσον τοὺς Ἀθηναίους; Μὴ εἶναι ἡ δραματικωτάτη ἐκπληξίς ἢ παρουσίαξις καὶ ὁ μέγας τρόμος τὸν ὅποιον διεγείρει; Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Οἰδίποδι Τυράννῳ μήπως μικρότερος εἶναι ὁ τρόμος τὸν ὅποιον ἐμπνέει; μήπως ὀλιγωτέρας προξενεῖ συγχινήσεις ὁ αἰματομένος καὶ θεότυπος Οἰδίπους; Μὴ ἡ δραματικὴ τέχνη δι' ἧς ἐμορφώθη εἶναι ἀπαράμιλλος καὶ κατέστησεν ἀριστοῦργημα τὴν τραγωδίαν; Ἀλλὰ μήπως καὶ τῆς Ἡλέκτρας ἡ ποιητικὴ πλοκὴ εἶναι ἤττον τεχνικωτέρα, ἤττον πολυπλοκωτέρα; μήπως καὶ ἐν αὐτῇ δὲν ἀπαντᾶται ἡ κανονικὴ τοῦ δράματος ὀμαλότης, καὶ τὸ δραματικὸν ἐνδιαφέρον εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν; Διατί λοιπὸν νὰ κριθῇ ἡ Ἀντιγόνη ἀνωτέρα πάντων τῶν τοῦ Σοφοκλέους δραμάτων; διατί νὰ λάβῃ μεγαλοπρεπέστερον, πολυτιμώτερον γέρας; Διότι παρέστησε τὴν ἡρωίδα Ἀντιγόνην ὡς τὸ πρότυπον τῆς ἀφωσιωμένης γυναικὸς, τῆς θυσιαζούσης εἰς τὸν βωμὸν τοῦ καθήκοντος πᾶν εἴτε πολῦτιμον καὶ λυσιτελὲς εἰς τὴν ζωὴν τῆς; Εἶναι ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία, ἡ βασιλεύουσα ἐν τῷ δράματι τούτῳ. Εἶναι ἡ ἀφοσίωσις τῆς ἡρώιδος, εἰς τὰς πράξεις τῆς ὁποίας οὐδὲ ἴχνος ἐνεργείας

τῆς εἰμαρμένης ἀπαντᾶται. Εἶναι τὰ πάθη τῆς τλήμονος Ἀντιγόνης, διὰ τὰ ὅποια κρουνοὺς δακρῶν χύνομεν. Εἶναι ἡ εὐκολος καὶ φυσικὴ πορεία τοῦ δράματος. Εἶναι τέλος ἡ ἐπιτυχὴς διαμόρφωσις τῶν χαρακτήρων ὅλων ἐν γένει τῶν προσώπων.

Ὅποιον θάμβος καταλαμβάνει ἡμᾶς, ὅποια ἐκπληξίς ἡμᾶς κατέχει, ὅταν βλέπωμεν τὴν Ἀντιγόνην μετὰ τοιαύτης ἀφοσίωσης, μετὰ τοιαύτης γενναιότητος ἀτρομότητος νὰ παλαίῃ κατὰ τοῦ τυράννου, ἀπαθὴς εἰς τὰς ἀπειλὰς του νὰ μὲνη, νὰ παραβαίῃ τὰς διαταγὰς του, τὰ πάντα τέλος νὰ θυσιάσῃ χάριν τῆς ἐκπληρώσεως ἑνὸς μεγάλου καθήκοντος, ἑνὸς εὐγενοῦς καὶ ἱεροῦ αἰσθήματος;

Ὅποιος ἐνθουσιασμὸς ἡμᾶς καταλαμβάνει ὅταν βλέπωμεν ἐν τῷ δράματι τούτῳ τὴν Ἑλληνίδα ἐνεργοῦσαν μὲ ἀπεριόριστον θέλησιν, ἀτρόμητον καὶ γενναίαν καὶ καταφρονοῦσαν τῶν βαρβάρων τυράννῳ τὰς ἀπειλὰς; Ὅποσον δ' ἐπιτυγχάνει ἐν ταῦθα ὁ φόβος καὶ ὁ οἶκτος, οἱ δύο οὗτοι ἀντίθετοι πόλοι παντὸς δράματος; Τίς βλέπων τὰ πάθη τῆς Ἀντιγόνης, τῆς ἡγεμονίδος ταύτης τῶν Θηβῶν, δὲν φοβεῖται τὰς οἰκτρὰς τῆς τύχης περιπετείας; Καὶ τίς βλέπων αὐτὴν τὴν δροσερὰν νεάνίδα ζῶσαν ἐντὸς ὑπογείου σκοτεινοῦ κλειομένην καὶ ἀποχαιρετῶσαν τὰ προσφιλέστερα εἰς αὐτὴν ἀντικείμενα, τίς δὲν θρηνεῖ καὶ δὲν ἀφίνει ἐλευθέραν τὴν πηγὴν τῶν δακρῶν του;

Δικαίως λοιπὸν τὸ δράμα τοῦτο ἐθεωρήθη ὑπὸ πάντων ὡς ἀριστοῦργημα. Καὶ ὁ Μύχλερος καὶ ὁ Σχλέγκελος καὶ ὁ Πατίνος καὶ ὁ Πιερόω ἰδιαιτέραν ἐπέστησαν προσοχὴν ἐπ' αὐτοῦ καὶ μετὰ θαυμασμοῦ εἶδον τὰς ἐξόχους ἀρετὰς τῆς ἑλληνίδος τραγικῆς Μούσης.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ, θυγάτηρ τοῦ Οιδίποδος.

ΙΣΜΗΝΗ, ἀδελφὴ αὐτῆς.

ΧΟΡΟΣ, ἐκ Θηβαίων γερόντων συνιστάμενος.

ΚΡΕΩΝ, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν καὶ θεῖος τῆς Ἀντιγόνης καὶ τῆς Ἰσμήνης.

ΦΥΛΑΞ, ταχθεὶς ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ὅπως φυλάττῃ τὸ σῶμα τοῦ Πολυνείκου.

ΑΙΜΩΝ, υἱὸς τοῦ Κρέοντος καὶ μηνηστὴρ τῆς Ἀντιγόνης.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, μάντις τυφλός.

ΑΓΓΕΛΟΣ, ἀναγγέλλων τὸν θάνατον τοῦ Αἴμονος καὶ τῆς Ἀντιγόνης.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ, σύζυγος τοῦ Κρέοντος καὶ μήτηρ τοῦ Αἴμονος.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ, ἀναγγέλλων τὸν θάνατον τῆς Εὐρυδίκης.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ.

Εἶναι πρωΐα—Ὁ ἥλιος μόλις ἀνέτειλεν. — Αἱ ἀκτίνες αὐτοῦ, ζωηραὶ λίαν καὶ κατάχρυσαι, φθάνουσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς. — Αὕτη παρουσιάζει τὰ ἀνάκτορα τοῦ Κρέοντος. — Αἱ πύλαι τῶν ἀνακτόρων εἶναι κλεισταί. — Εἰς τὰ προπύλαια αὐτῶν παρουσιάζονται κατὰ πρῶτον ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ Ἰσμήνη.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Γνωρίζεις, φιλάττη μου ἀδελφὴ Ἰσμήνη, ὅτι ὅσας φρικώδεις κατάρτας ἐξηκόντισεν ὁ Οιδίπους κατὰ τῶν υἱῶν του ὅτι ὄλας ἐφ' ἡμῶν θέλει τὰς ἐκτελέσει ὁ Ζεὺς; Τί δὲ κακὸν κατὰ τῆς κεφαλῆς μας δὲν ἐπῆλθεν; ὅποσα λύπαι καρδιοβόροι, ὅποσα ἐγκλήματα συγερᾶ, ὅποσα αἰσχρὰ καὶ ἀτιμίαι δὲν κληιδούσιν ἀμφοτέρων ἡμῶν τὸ μέτωπον; Καὶ τώρα πάλιν τί νὰ εἶναι τὸ διάταγμα αὐτὸ, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ὁ βασιλεὺς εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἐκήρυξεν; Ἦκουσας σὺ τοιοῦτόν τι; ἢ ἀγνοεῖς ὅσα κακὰ οἱ ἀποτρόπαιοι ἐχ-

θροί μας κατὰ τῶν φίλων τῶν καρδιῶν μας τεκταίνουσιν (1);

ΙΣΜΗΝΗ. Τίποτε, ἀδελφή μου, οὔτε εὐχάριστον, οὔτε δυσάρεστον εἰς τοὺς φίλους μας δὲν ἤκουσα ἐγὼ, ἀπ' ὅτου οἱ δύο ἠγαπημένοι ἀδελφοί μας ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἡμέρᾳ ἐξέπνευσαν οἱ δυστυχεῖς, ὁ εἰς τὸν ἄλλον φονεύσας. Ἐπειδὴ δὲ ταύτην τὴν νύκτα ἐγκατέλιπε τὰς Θήβας ὁ τῶν Ἀργείων στρατός, οὐτ' εὐτυχίαν τινα βλέπω, οὔτε κίνδυνον κἀνένα ἐπαπειλοῦντα ἡμᾶς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν σὲ προσεκάλεσα ἐνταῦθα, ἔξω τῶν πυλῶν τοῦ ἀνακτόρου, ὅπως μόνῃ σου ἀκούσης ὁ, τι θέλω σοὶ εἶπει.

ΙΣΜΗΝΗ. Τί τρέχει λοιπὸν; ἀνήσυχος κἀπως μοὶ φαίνεσαι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Πῶς νὰ μὴ ἀνησυχῶ, ἀδελφή μου, ἀπ' οὗ ὁ Κρέων ἐνταφιάσας τὸν ἕνα ἐκ τῶν ἀδελφῶν μας, ἐστέρησε τὸν δυστυχεῖ τὸν ἄλλον ταφῆς; Ἔθαψε μὲν τὸν Ἑτεροκλῆν, καθὼς λέγουσι, καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τῶν νενομισμένων εἰς τοὺς ἀποθανόντας τιμῶν· διέταξε δὲ τοὺς πολίτας ὅπως μὴ τὸν δυστυχεῖ Πολυνεΐκην ἐνταφιάσωσιν, ὅπως οὐδόλως θρηνησῶσι δι' αὐτὸν καὶ θλίψῶσι δάκρυ δι' αὐτὸν νὰ μὴ χύσω-

(1) Ὁ πρόλογος ἐξ οὗ ἄρχεται ἡ Ἀντιγόνη εἶναι ὄντως θαυμαστός καὶ ἀπαράμιλλος τὸν ἀπαρὰ τὴν τέχνην δι' ἧς εἶναι διεσκευασμένος, ὥστε νὰ ἐπισύρῃ τὸ ζηητότατον ἐνδιαφέρον. Ἐνθὺς ἐξ ἀρχῆς παρουσιάζεται ἡ ἡρώϊς τοῦ δράματος, διὰ τὴν ὁποίαν μετ' οὐ πολὺ πικρὰ θὰ χύσωμεν δάκρυα, ἧτις μὲ τόνον συμπαθῆ καὶ σπαρακτικώτατον, μὲ λόγους θλιβερούς καὶ ὀλεθρίους διὰ τὰς δύο ἀδελφὰς προσιθάνεται, καὶ τὰς προαισθήσεις τῆς διακονοῦναι εἰς τὴν ἀδελφὴν, ὅτι πολλὰς εἰσέτι σταγόνας πικροῦ δηλητηρίου θὰ πῶσιν, ὅτι, ἔως οὗ κενωθῆ τὸ περιέχον τὸ δηλητήριον φρικῶδες πατήριον, αὐταὶ θὰ ὑποφέρουσι διηνηκῶς καὶ ἡ δυστυχία εἰς αὐτοὺς δὲν θὰ εἶναι ξένη. Τὸ πλεονέκτημα τοῦτο τὸ ἔχει εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ὁ Σοφοκλῆς. Δὲν παρέχει ὀχλ. εἰς τὸν ἀναγνώστην οὐδὲ στιγμήν καθ' ἣν εἶναι δυνατόν νὰ ψυχραθῆ τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ ὀχληρὰ εἰς αὐτὸν νὰ φαίνονται τὰ διάδραματιζόμενα. Τὸ πλεονέκτημα τοῦτο ἔχει ἐπίσης καὶ ὁ Σοφοκλῆς, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ὁ μὲν Αἰσχύλος προσβάλλει τὴν φαντασίαν τοῦ θεατοῦ, ἐν ᾧ ὁ καλλιτεχνικώτατος καὶ περιπαθὴς Σοφοκλῆς συγκινεῖ τὴν καρδίαν καὶ τὰ ἐνδομυχότερα ἡμῶν αἰσθήματα.

σιν, ἀλλ' ἄταφον, ἀκλαυστον, γλυκεῖαν τροφήν εἰς τὰ ἀρπακτικά καὶ σαρκοφάγα ὄρεα τὸν ἐγκαταλείψωσιν. Ἴδου τί ὁ καλὸς μας Κρέων διέταξε καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς ἐμέ, καὶ εἰς ἐμέ· ἐντὸς δ' ὀλίγου θέλεις ἶδει αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα καὶ εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας ὑψηλοφώνως τὸ διάταγμά του νὰ κηρύξῃ. Καὶ μὴ νομίσης ὅτι ἐθεώρησε τὸ πρᾶγμα μικροῦ λόγου ἄξιον· ὑπὸ σπουδαίαν τὸ ἔλαβεν ὄψιν καὶ ὤρισεν ὅπως ὁ παραβάτης τῶν διαταγῶν του διὰ φόνου καὶ λιθοβολήσεως τιμωρηθῆ. Ἴδου ὅ,τι εἶχον νὰ σοὶ εἶπω καὶ ἰδοὺ ἡ περίστασις καθ' ἣν, ἀδελφή μου, θὰ δείξης, ἂν γενναία εἶσαι καὶ εὐγενής, ἢ ἐξ ἀγαθῶν γεννηθεῖσα γονέων, κακὴ σὺ ἀπεδείχθης καὶ τῶν γονέων σου διαψεύδεις τὴν φήμην.

ΙΣΜΗΝΗ. Καὶ τί, ταλαίπωρε, ἤθελον κατορθώσῃ ἐγὼ, εἴτε ὑπακούουσα εἰς τὸν Κρέοντα, εἴτε ἀπειθοῦσα εἰς τὰς διαταγὰς του;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Σκέφθητι, ἀδελφή μου, ἂν δύνασαι νὰ μὲ βοηθήσῃς ἢ νὰ συνεργασθῆς μετ' ἐμοῦ.

ΙΣΜΗΝΗ. Εἰς ποῖαν ἐπιχειρήσῃ σου; καὶ τί σκέπτεσαι λοιπὸν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Θελεῖς νὰ μὲ βοηθήσῃς ὅπως καὶ αἱ δύο ἡμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ μας τὸ λείψανον λαβῶμεν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἐχθρῶν μας;

ΙΣΜΗΝΗ. Ἀπεφάσισας λοιπὸν νὰ τὸν θάψῃς, ἐν ᾧ τοῦτο εἶναι ἀπηγορευμένον;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Μάλιστα, ἐπιθυμῶ νὰ ἐνταφιάσω τὸν ἰδικόν μου, καὶ μολονότι σὺ τὸν παραγνωρίζεις τὸν ἰδικόν σου ἀδελφόν. Ποτὲ δὲν θέλω καταπεισθῆ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην μου νὰ προδώσω.

ΙΣΜΗΝΗ. Νὰ τὸν θάψῃς, τολμηρὰ Ἀντιγόνη, ἐν ᾧ ὁ Κρέων τὸ ἀπηγορεύσει;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Οὐδεμίαν αὐτὸς ἔχει ἐξουσίαν μακρὰν νὰ μὲ χωρίξῃ ἐκ τῶν φίλων τῆς καρδίας μου.

ΙΣΜΗΝΗ. Ἀλλοίμονον, ἀδελφή μου, συλλογίσου ὅτι ὁ μὲν

πατήρ μας καταφρονημένος και χωρίς δόξης απέθανεν, ὁ ἴδιος, με τὰς ἰδίας του χεῖρας, τοὺς ὀφθαλμούς του τυφλώσας, ἕνεκα τῶν συγγενῶν ἐγγλημάτων ὅσα εἶχε κατεργασθῆ. Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ πατρὸς μας, συγχρόνως δὲ καὶ σύζυγος αὐτοῦ, καταστρέφει τὴν ζωὴν τῆς καὶ ἐκπνέει ἐπὶ κρεμαστῆς, οἴμοι, ἀγχρόνης· οἱ δὲ δύο ἐναπομεινάντες ἀδελφοί μας, εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, οἱ δυστυχεῖς φονεύονται ἀναμεταξύ τῶν καὶ ὁ εἰς ἀποθνήσκει ὑπὸ τοῦ ἄλλου. Συλλογισθητὶ τώρα ὅποια κακὰ φρικωδέστερα μᾶς περιμένουσιν, ὅποια τύχη οἰκτρά μᾶς ἐπαπειλεῖ, ἐὰν τολμήσωμεν τοῦ Κρέοντος τὸ διάταγμα νὰ παραβῶμεν. Πρέπει λοιπὸν νὰ συναισθανώμεθα ὅτι γυναῖκες ἐπλάσθημεν, καὶ ὅτι κατὰ τῶν ἀνδρῶν δὲν προωρίσθημεν νὰ πολυμῶμεν· καὶ ἐπειδὴ ἀνώτεροι καὶ ἰσχυρότεροι κυριαρχοῦσιν ἐφ' ἡμῶν, καὶ ταῦτα πρέπει νὰ ὑποφέρωμεν καὶ ἐτι δεινότερα τούτων, ἐὰν τυχὸν ἐπέλθωσι κατὰ τῆς κεφαλῆς μας. Ἐγὼ λοιπὸν εἰς τοὺς ἀνά χεῖρας τὴν ἐξουσίαν κρατοῦντας θέλω πεισθῆ, συγγνώμην παρὰ τῶν νεκρῶν ἐξαιτουμένη, διότι τὴν ἀπόφασίν μου λαμβάνω εἰς τὴν βίαν μόνον καὶ τὴν ἰσχύν ὑπόχωροῦσα. Μωρίαν δὲ νομίζω τὸ νὰ ἐπιχειρῇ τις πράγματα ὑπεράνω τῶν δυνάμεών του.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Δὲν σὲ βιάζω, φίλη μου· καὶ ἂν θελήσῃς μάλιστα νὰ συνεργασθῆς μετ' ἐμοῦ, ποτὲ δὲν ἤθελον σὲ παραδεχθῆ εὐχαρίστως. Σὺ μὲν ὅ,τι θέλεις κάμε· ἐγὼ ὅμως τὸ πᾶν θὰ θυσιάσω ὅπως θάψω τὸν ἀδελφόν μου. Ἄφ' οὗ δὲ τὸ κατορθώσω, ἐνδοξον βέβαια θὰ μοι εἶναι ν' ἀποθάνω ἀκολούθως. Πλησίον του τότε, εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τάφον θὰ κεῖμαι. Ἀμοιβαία ἀγάπη θὰ μᾶς συνδέῃ τότε, ἀφ' οὗ παρέβην τὸν νόμον ἕνεκα τῆς πρὸς τὴν εὐσέβειαν πίστεώς μου. Διότι περισσότερος εἶναι ὁ χρόνος καθ' ὃν πρέπει νὰ εὐχαριστῶμαι εἰς τοὺς νεκρούς, παρὰ εἰς τοὺς ζῶντας· ἐκεῖ εἶναι ἡ αἰωνιότης, ἐκεῖ αἰωνίως θὰ εἶμαι. Σὺ δὲ, ἐὰν θέλῃς, ἀτίμαζε καὶ αὐτὰ τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς ἐντιμότερα πράγματα.

ΙΣΜΗΝΗ. Τίποτε, ἀδελφή μου, δὲν ἀτιμάζω· ἀλλ' ἀδυνατῶ νὰ ἐνεργῶ παρὰ τὴν θέλησιν ὀλοκλήρου τῆς πόλεως.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ὅσον θέλεις, σὺ παρασιζοῦ· καὶ ὅμως ἐγὼ τώρα θὰ ὑπάγω ἐντὸς τάφου τὸν ἀγαπητὸν ἀδελφόν μου νὰ κρῦψω.

ΙΣΜΗΝΗ. Τρέμω, ταλαίπωρε, διὰ σέ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Διόλου δι' ἐμὲ μὴ φοβοῦ· τὴν ἰδικὴν σου πρόσεχε τύχην.

ΙΣΜΗΝΗ. Τούλάχιστον εἰς κανένα τὴν ἐπιχείρησίν σου μὴ φανερώσῃς, ἔχε τὴν κρυφίως ὅσον δύνασαι, καθὼς κ' ἐγὼ τὸ ἴδιον θὰ προσπαθῆσω νὰ κάμω.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ἄπ' ἐναντίας, μάλιστα, εἰς ὅλους νὰ τὴν εἴπῃς· κ' ἂν σιωπήσῃς, γινώριζε ὅτι πολὺ θὰ μισηθῆς ὑπ' ἐμοῦ.

ΙΣΜΗΝΗ. Τί ζῆλον διάπυρον ἔχεις εἰς πράγματα ψυχρὰ καὶ κινδυνωδέστατα!

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Εἰς ἐκείνους ἐγὼ θέλω νὰ ἀρέσκω, ὅσους ὀφείλω πραγματικῶς νὰ εὐχαριστῶ.

ΙΣΜΗΝΗ. Ἄν δυνηθῆς ὅμως νὰ κατορθώσῃς τὴν θελησίν σου, εἰς μάτην ὅμως κοπιᾷς, διότι ἀδύνατα ὅλως διόλου ζητεῖς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ὅταν ἴδω ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ κατορθώσω τίποτε, τότε θὰ παραιτήσω τὴν ἐπιχείρησίν μου.

ΙΣΜΗΝΗ. Καὶ ὅμως τὰ ἀδύνατα ἀπ' αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἀρχῆς ὀφείλει νὰ τὰ παραιτῇ τις.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ἄν ἐξακολουθῆς, Ἰσμήνη, τοιαύτην γλώσσαν, οὐ μόνον μεγάλως παρ' ἐμοῦ θὰ μισηθῆς, ἀλλ' ἀκόμη καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Πολυνεῖκην, μέγα ἄλγος θὰ προξενήσῃς. Ἄφες με λοιπὸν νὰ ἐπιδιώξω τὴν ἀπόφασίν μου καὶ νὰ δοκιμᾶσω τὴν τύχην μου. Τοῦ θανάτου μεγαλείτερον κακὸν βεβαίως δὲν θὰ πάθω.

ΙΣΜΗΝΗ. Πῆγαινε, ὅταν ἐπιμένῃς· βεβαίως δὲ ὅτι, ἂν, καὶ εἰς μάτην πηγαίνῃς, ἐν τούτοις ἢ πρὸς τὸν ἀδελφόν σο

ἀγάπη είναι ἐγκάρδιος καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν πίστις σου σταθερωτάτη (1).

ΧΟΡΟΣ

(Στροφὴ α.).

Ἦλιε χρυσαυγῆ, ἀκτινοβόλε, βλέφαρον χρυσοῦν τῆς ἡμέρας, ζωηρότερον παρά ποτὲ τὸ φῶς σου ἀνέτειλε τὰς ἑπταπύλους Θήβας σελαγιζόν καὶ αἱ χρυσοφαεῖς ἀκτίνες σου ἐπὶ τὰ χρυσταλλώδη καὶ διαυγῆ τῆς Δίρκης (1) ῥεῖθρα ἀντανακλῶνται,

(1). Ἡ σύντομος αὕτη τῶν δύο ἐρασιμῶν ἀδελφῶν συνέντευξις καταδεικνύει συγχρόνως καὶ τὴν διαφορότητα τῶν χαρακτήρων αὐτῶν. Ἡ μὲν Ἀντιγόνη ζωγραφίζεται γενναία, ἀτρόμητος, τολμηρὰ ἢ δὲ Ἰσμήνη δειλὴ καὶ ἀτολμος· ἐκείνη μὲν ὑπὸ τῆς γενναϊότητος αὐτῆς ἐμφορουμένη παραβλέπει καὶ προσκόμματα καὶ κινδύνους καὶ συμφορὰς· αὕτη δὲ, συναισθανομένη τὴν ἀθετῆ γυναικίαν φύσιν τῆς, δὲν δύναται ν' ἀποφασίσῃ τοιαῦτα τολμηρὰ ἐπιχειρήματα. Ἡ πρώτη, ἄνευ σκέψεως τινος, ἄνευ προηγουμένης συζητήσεως τοῦ πραξικοπήματός τῆς, ἀποφασίζει νὰ παραβῆ τὸ βασιλικὸν διάταγμα· ἡ δευτέρα σκέπτεται τὰς συνεπείας τῆς πράξεως καὶ ἀπέχει αὐτῆς. Ἡ τῶν χαρακτήρων αὕτη διαφορὰ ἐδείχθη ἤδη καὶ ἐν τῷ ἐπὶ Κ ο λ ω ν ὠ ο ἰ δ ἰ π ο δ ἰ· ἡ μὲν Ἀντιγόνη ἀκολουθεῖ βῆμα πρὸς βῆμα τοῦ πατρός τῆς τὴν τύχην καὶ οὐδέποτε μόνον ἐγκαταλιμπάνει αὐτόν· ἡ δὲ Ἰσμήνη ἀκολούθως ἔρχεται, καὶ τοῦτο ὅπως ἀναγγεῖλη τοὺς νέους χρησιμοῦς [Ἰδ. Οἶδ. ἐπὶ Κολ. σελ. 27].

4. Ἡ Δίρκη ἦτο πηγὴ διαυγῆς, κειμένη βορειοδυτικῶς τῶν Θηβῶν καὶ σχηματίζουσα ῥάακα. Ὀνομάσθη δὲ οὕτως ἐκ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἡλίου καὶ γυναικὸς τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, Δίρκης, ἣτις φερομένη ἀπανθρώπως πρὸς τὴν πρῶν τοῦ Λύκου γυναῖκα Ἀντιόπην, ἐδέθη ὑπὸ τοῦ Ἀμφίονος καὶ Ζήθου, υἱῶν τῆς Ἀντιόπης, εἰς τὰ κέρατα ταύτου· οὗ τινὸς καὶ ἀπέθανεν ἐλεεινῶς, παρασυρομένη ἐνθεν κἀκεῖσε· τὸ σῶμα αὐτῆς ἐρρίφθη εἰς τὴν πηγὴν ταύτην, ἣτις ἐπὶ αὐτῆς ὀνομάσθη Δίρκη.

ἀφ' οὗ οἱ ἐκ τοῦ Ἄργους κατελθόντες πολεμισταί, οἱ μὲ ἀσπίδας φεγγαβολούσας καθ' ἡμῶν ἐφορμῶντες, φεύγουσι τῶρα δρομαῖοι, ὀρηκτικῶς τὰς τῶν ἵππων ἡνίας κρατοῦντες. Καθὼς δὲ ὁ τανυπτερυξ καὶ χιονόλευκος ἀετὸς, ὀξέως φωνάζων, εἰς τοὺς αἰθέρας περιπετᾷ, τοιοῦτοτρόπως καὶ τοῦ στρατοῦ ὁ στρατηγὸς Πολυνείκης, ἀστραπηβόλος κατὰ τῆς γῆς μας ἐπέτα, μυρία δὲ ὄπλα συνεχροῦντο περίξ του, καὶ λόφοι κρανῶν ἐκμάτιζον.

(Ἀντιστροφὴ α.).

Ἐν ᾧ δὲ ὄραμα ταχὺς κατὰ τῶν οἰκιῶν μας καὶ μὲ λόγχας ζητούσας αἶμα παρεσκόπει τὰς ἐπτά τῆς πόλεώς μας πύλας, ἔφυγεν αἴφνης πρὶν ἢ αἱ λόγχαί του Θηβαίων αἶμα βροφήσωσι, πρὶν ἢ ὁ Ἡφαίστος μὲ φλόγας ὀλεθρίας τοὺς πύργους ἡμῶν καταστρέψῃ. Βαρυβροντῶν δὲ ὁ Ἄρης ὀπίσω του πολὺ μακρὰν ἐδίωξε τὸν ἀντίπαλον δράκοντα (1). Μισεῖ ὁ Ζεὺς μεγάλως καὶ ἀποστρέφεται τῶν ὑπερηφάνων τὰς ἀηδεῖς μεγαλαυχίας· (2) Καὶ ὅταν εἶδε λοιπὸν τοὺς Ἀργεῖους, χειμάρρων δίκην, καθ' ἡμῶν καταπίπτοντας, καὶ μὲ ὄπλα χρυσαῖα καὶ βορβυβῶδη

(1). Ὁ δράκων ἦτο τὸ πολεμικὸν ἔμβλημα τῶν Θηβαίων· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ κατὰ τῶν Θηβῶν ἐκστρατεύσας Πολυνείκης ἦτο Θηβαῖος, διὰ τοῦτο ἀ ν τ ἰ π α λ ο ν δ ρ ἄ κ ο ν τ α ὀνομάζει τοὺς ἐχθροὺς ὁ χορὸς.

(2). Τὸ αὐτὸ λέγει καὶ ἡ Γραφή: Μισεῖ Κύριος ὑπερηφάνους, κλπ. — Ἐκ τοιούτων καὶ τοιούτων γνωμῶν, διεσπαρμένων τῆδε κἀκεῖσε καὶ μεγάλως συναδουσῶν πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν γραφικῶν βῆτων, ἐξάγει τις τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ χριστιανισμὸς εἶχεν ἤδη προετοιμασθῆναι ὑπὸ τῆς μεγάλης ἠθικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς δυνάμεως, ἣτις καλεῖται ἑλληνισμός· Ἡ ἠθικὴ τοῦ ἑλληνισμοῦ εἶναι γυναικία ἀδελφῆ τῆς εὐαγγελικῆς ἠθικῆς, καὶ ἂν τις θελήσῃ νὰ συλλέξῃ ὅλας ἐκεῖνας τὰς γνωμὰς τὰς διεσπαρμένας παρὰ τε τοῖς ποιηταῖς καὶ πεζογράφοις, καὶ αἰτινες διὰ τῶν λέξεων μόνον διαφέρουσιν τῶν Γραφικῶν βῆτων, θέλει πεισθῆναι τρανωτάτα ὅτι τοῦ χριστιανισμοῦ ὁ πρόδρομος εἶναι ὁ ἑλληνισμός.

πάταγον και ειδεχθῆ ἀλαζονείαν εἰς τὰς προσφιλεῖς πλησιάζον-
τας Θῆβας, ἐξακοντίζει εὐθέως κεραυνὸν φλογοβόλον ἐναντίον
ἐκείνου, ὅστις ἠτομαζέτο ἤδη τῆς νίκης τὰ τρόπαια μετ' ἀλα-
λαγμοῦ ἐπὶ τῶν τειχῶν μας νὰ στήσῃ. (1).

(Στροφή β').

Κεραυνωθείς δὲ οὗτος ὑπὸ φλογῶν, ἐπὶ τῆς γῆς κλονούμενος
πίπτει, ἐν ᾧ πρὸ ὀλίγου μὲ βιαίαν ὄρμην καὶ μανιώδη ἐνθου-
σιασμόν ἐφώρμα καθ' ἡμῶν, πνοὴν ἰσχυρὰν ἐκδικήσεως πνέων.
Δεξιὰ δὲ καὶ αἰσιὰ δι' ἡμᾶς οἰωνίζων ὁ βαρῦδροντος Ἄρης,
τὸν κεραυνὸν εἰς τοὺς ἐχθροὺς μας ἐπέστελλε καὶ εὐθέως εἰς
τὴν γῆν τοὺς ἐξήπλονεν. Οἱ ἐπτὰ δὲ τῶν Ἀργείων στρατηγοί,
εἰς τὰς ἐπτὰ τῆς πόλεως μας πύλας ταχθέντες, ἐναντίον ἄλ-
λων ἴσων Θεβαίων, τὰ ὄπλα ἐγκατέλιπον εἰς τὴν ὄρμην τοῦ
διώκτου αὐτῶν καὶ τροπαιοῦχου Διὸς ὑποχωροῦντες. Οἱ δύο
μόνον ἀδελφοί, τῶν αὐτῶν γονέων τέκνα, εἰς τὸ αὐτὸ παρε-
κάθησαν τοῦ Χάρωνος δεῖπνον, ὁ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου διευθύ-
νας τὴν νικητρίαν λόγῃν του.

(Ἀντιστροφή β').

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ περιώνυμος καὶ ἔνδοξος Νίκη τὴν χαρὰν εἰς
τὴν γλυκεῖαν πατρίδα μας ἔφερε καὶ νικητὴν τὰς πολυαμάξας
ἀνέδειξε Θῆβας, λησμονήσωμεν ἄδη τοῦ πολέμου τὸ αἱματό-
μικτον φάσμα κ' εἰς τοὺς ναοὺς, εἰς τοὺς ναοὺς προσελθόντες,
ὀλονόκτους χοροὺς πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν σχηματίζομεν καὶ
λάβωμεν ὡς ἀρχηγὸν τὸν Θεβοσείστην (2) Βάκχον. Ἀλλ' ἰδοὺ ἐρ-

(1). Κατὰ τοὺς κριτικούς ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὸν θάνατον
τοῦ Καισανέως, υἱοῦ τοῦ Ἰπποῦλου καὶ τῆς Ἀντινόμης, καὶ συζύγου
τῆς Εὐάδνης, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ κυριεύτῃ τὰς Θῆβας, πρὸς πείσμα
αὐτοῦ τοῦ Διὸς. Διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς ὀργισθεὶς τὸν ἐκεραυνώσεν.

(2). Ἐπειδὴ ὁ Βάκχος ἠγόρασε τῆς τῶν θεῶν τιμῆν αὐτοῦ τελοῦμεν
ἐορτῶν, ἐν αἷς ἠτύχηει ἡ ἀτμοσφαιρὰ: ἐκ τῶν φωνῶν: εὐοίκαί καὶ ἡ γῆ ἐκλο-

χεται ὁ νέος τῆς χώρας βασιλεὺς φαίνεται νὰ σχεδιάζῃ κατὶ
τι κατὰ νοῦν, ἐνεκα τῶν νέων συμβάντων, ὅσα οἱ θεοὶ μᾶς ἀ-
πέστειλαν, διότι ἄλλως δὲν ἤθελε συγκαλέσει συνέλευσιν ἡ-
μῶν τῶν γεράντων.

ΚΡΕΩΝ. Ἐγαληνίας πλέον ἢ πόλις μας ἄνδρες, ἀφ' οὗ κα-
ταιγὶς τρομερὰ, ὑπὸ τῶν θεῶν σταλεῖσα, μεγάλως συνετάρα-
ξεν αὐτήν. Σᾶς προσεκάλεσα δὲ διὰ κηρύκιον, μόνον σᾶς ἐξ ὅ-
λων τῶν πολιτῶν, γνωρίζων ὅποιον σέβας τρέφετε καὶ πρὸς
τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸ σκῆπτρον τοῦ Λατοῦ καὶ πρὸς τὸν Οἰδί-
ποδα, ὅταν εἰσέτι ἐβασίλευεν ἐπὶ τῶν Θεβῶν καὶ μετέπειτα
ἀφ' οὗ κατεστράφη, καὶ πόσον εἰσθε ἀφωσιωμένοι εἰς τοὺς υἱοὺς
αὐτοῦ. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπαξ ἐκείνου ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ
κατεστράφησαν ἀλληλοφονευθέντες, ἐγὼ τὸ σκῆπτρον τῶν Θε-
βῶν διεδέχθην κατὰ τὰ δικαιώματα τῆς πρὸς τοὺς ἀποθανόν-
τας συγγενείας μου. Πολὺ δύσκολον εἶναι βεβαίως τὸ νὰ θελή-
σῃ τις καλῶς νὰ ἐννοήσῃ καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὰ φρονήματα
καὶ τὸ πνεῦμα ἀνδρὸς ὅστις νεωστὶ ἀνεδέχθη ἀκόμη τὴν δια-
χείρισιν καὶ τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν τῆς πόλεως νόμων. Πᾶς ὁ
κυβερνῶν πόλιν καὶ μὴ σκεπτόμενος τὰς ἀρίστας πρὸς βελ-
τίωσιν αὐτῆς σκέψεις, πᾶς ὅστις σιωπᾷ ἔνεκα φόβου ὅσα ὠφέ-
λιμα καὶ συμφέροντα κρίνει, οὗτος κείστος εἰς ἐμὲ φαίνεται
καὶ τῶρα καὶ πρὸ πολλοῦ. Ἰσαύτως οὐδεμίαν ἀξίαν δίδω εἰς
ἐκείνον ὅστις προτιμᾷ τὸν ἀτομικὸν φίλον ἀπὸ τὴν κοινὴν μη-
τέρα μας, τὴν γλυκυτάτην πατρίδα. (1) Ἐγὼ ὅμως, ἄς τὸ γνω-

νεῖτο ἐκ τῶν μανιωδῶν ἐκείνων χορῶν καὶ τῆς ἐνθουσιαστικῆς παρα-
φορᾶς ὑφ' ἧς κατελαμβάνοντο οἱ τὸν Βάκχον πανηγυρίζοντες, διὰ
τοῦτο καὶ ὁ Βάκχος ὀνομάζεται: Θεβοσείστης (ἐλελήθην Θῆβας).

(1). Εἰς τὸν λόγον τοῦ Κρέοντος τὰ πολιτικά ἀξιώματα εἶναι ἀφει-
δῶς διεσκορπισμένα καὶ αἱ βάσεις ἐφ' ὧν ταῦτα στηρίζονται εἶναι ὑ-
γιεῖς καὶ ἀκράταντοι. Εἶναι ἀρχαὶ καθιερωμέναι, τῶν ὁποίων τὸ κύρος
οὐποτ' ἄλλεται: εἶναι ἐθνωφελεῖς ὁδηγίαι διὰ πάντα κυβερνήτην οἷας
τῆποτε πόλεως, διὰ πάντα ἀναδεχόμενον τὰς ἡνίας οἴου δῆποτε κρά-
τους. Ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Κρέοντα, δυνάμεθα λίαν ἐπιτυχῶς καὶ

ρίξη ὁ παντεπόπτης Ζεὺς, ποτὲ δὲν θέλω σιωπήσει ὅταν ἴδω τὴν δυστυχίαν πρὸς τὴν πόλιν ἐπερχομένην, ποτὲ δὲν θ' ἀγαπήσω ἄνθρωπον ἐχθρικῶς διακείμενον πρὸς τὴν πατρίδα· πεποιθησὶν ἔχω στερεὰν ὅτι, ἡ πατρίς εἶναι ὁ κοινὸς ἡμῶν σωτὴρ καὶ ὅτι, ὅταν τὸ σκάφος αὐτῆς ἐν γαλήνῃ εὐρίσκηται, καὶ φίλους τότε δυνάμεθα νὰ προσλάβωμεν. Τοιοῦτους σεβόμενος νόμους, θέλω κατορθώσει, νομίζω, ν' ἀκμάσῃ ἡ πατρίς μας. Κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ὑγιῶν αὐτῶν ἀρχῶν μου, διατάσσω ὅπως ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Οἰδίποδος, τὸν μὲν Ἐτεοκλῆν, ὅστις πρόμαχος τῆς πατρίδος ἀπέθανε, νὰ ἐνταφιάσῃ μετ' ὅλας τὰς εἰς τοὺς νεκροὺς νενομισμένας τιμὰς, ν' ἀφήσῃσι δὲ ἄταφον τὸν Πολυνείκην καὶ ποσῶς αὐτὸν νὰ μὴ θρηνησῃσι, διότι ἐπανελθὼν ἐκ τῆς ἐξορίας τὴν γῆν καὶ τοὺς ναοὺς νὰ πυρπολήσῃ ἠθέλησεν, αἷμα τῶν συμπατριωτῶν του νὰ ροφήσῃ καὶ δούλους ὅλους μας νὰ καταστήσῃ· ἄταφον, λοιπὸν, ἀθρήνητον, τροφὴν εἰς τὰ ὄρνεα καὶ τοὺς κύνας τὸ λείψανόν του ἄς ἀφήσῃσι, φρικτῶς ἀντικείμενον καθιστάντες αὐτό. Ἡ πρώτη ἐκ τῶν ἀρχῶν μου εἶναι ὅτι ποτὲ δὲν θὰ τιμῆσω τοὺς κακοὺς, ποτὲ δὲν θὰ προτιμῆσω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν. Μόνος ὁ τῆς πατρίδος τὸ συμφέρον καλλιεργῶν, οὗτος μόνος, εἴτε ζῶν εἴτε ἀποθανὼν, γενναίως παρ' ἐμοῦ θὰ λάβει τιμὰς(1).

καταλλήλως νὰ εἴπωμεν εἰς αὐτὸν τὸ τῆς δημόδους παροιμίας. Διδάσκαλε ποῦ δίδασκες καὶ νόμον δὲν κρατοῦσε.

(1). Εἶναι πολὺ περίεργος ἡ γλῶσσα τοῦ Κρέοντος. Ἀναμειγνύει σοφισμοὺς μετὰ τοῦ φύσει δεσποτοόφρονος χαρακτήρος του καὶ εἰς τὰς ἀρχαιότερας πράξεις του χροιάν δικαίου ζητεῖ νὰ δώσῃ. Ὅλας δὲ ἐκείνας τὰς ἀναπτυχθείσας πολιτικὰς θεωρίας του, αἰτινες, αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς, εἰσὶν ὑγιεῖς καὶ ὀρθαί, εἰς τὸν ἀσεβῆ μεταχειρίζεται σκοπὸν τοῦ καὶ τὸν λοιπῶν ἐκείνων, τὸν πολιτικώτατον, τὸν περιουσίατον λόγον του τελειώνει μετὰ τὸ ἀσεβὲς καὶ βάρβαρον καὶ οἰκτρὸν διάταγμα του, τὸ ὅποιον ἐξηκόντισε κατὰ τοῦ νεκροῦ τοῦ δυστήνου Πολυνείκου, ὅστις καὶ ἀποθανὼν δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ ἀνάπαυσιν. Ἐμμορφώθη δὲ ὁ χαρακτήρ του Κρέοντος, ἐν τῇ τραγωδίᾳ κατὰ ἀνάγκης πρὸς τὰς πράξεις καὶ τὴν διαγωγὴν του, καὶ ἐξ ἀπλῶν μόνον λόγων κατανοεῖ

ΧΟΡΟΣ. Ἐπειδὴ μὲ τοιοῦτον σὺ τρόπον ἐπιθυμοῖς, Κρέον, νὰ φέρῃσαι καὶ περὶ τῶν φίλων καὶ περὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος, σοὶ ἐπιτρέπεται βέβαια ὁποῖους δήποτε καὶ ἂν θέλῃς νόμους νὰ μεταχειρίζῃσαι εἰς πάντας τοὺς ὑπηκόους σου, εἴτε ζῶντας εἴτε ἀποθανόντας.

ΚΡΕΩΝ. Προσέξατε λοιπὸν καλῶς τὰς διαταγὰς μου νὰ ἐκπληροῖτε.

ΧΟΡΟΣ. Εἰς τοὺς νεωτέρους συμβούλευε ταῦτα.

ΚΡΕΩΝ. Ὑπάρχουν ἤδη φύλακες εἰς τοῦ Πολυνείκου τὸ λείψανον.

ΧΟΡΟΣ. Ἐχεις λοιπὸν τίποτε ἄλλο νὰ διατάξῃς εἰς ἡμᾶς;

ΚΡΕΩΝ. Αὐστηροὶ νὰ εἰσθε θέλω, καὶ εἰς οὐδένα νὰ ἐπιτρέψῃτε ὅπως τὰς διαταγὰς μου παραβῆ.

ΧΟΡΟΣ. Εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ κανεὶς τόσον μωρὸς ὥστε μόνος του οἰκτρὸν νὰ ζητῆ θάνατον;

ΚΡΕΩΝ. Ἡ ἀνταμοιβὴ του αὐτὴ θὰ εἶναι. Πόσοι ὅμως δὲν ἠπατήθησαν ὑπὸ ματαίων ἐλπίδων καὶ δεινῇ δὲν ἔπαθον καταστροφῇ;

ΦΥΛΑΞ. Ποσῶς, βασιλεῦ, δὲν θὰ σοὶ περιγράψω εἰς ποίαν κατάστασιν ἡ δρομαία ταχυποδία μου μ' ἔφερε καὶ ὅτι νὰ ἐκπνεύσω ἀκόμη δὲν δύναμαι. Πολλὰς εἰς τὸν νοῦν μου ἀνεύκλους ἰδέας, πολλὰ σχέδια ἐσκεπτόμην, καὶ εἰς ἐναντίας ἀποφάσεις ἢ ψυχὴ μου μὲ ἔφερον· ἄλλοτε μ' ἔλεγε: ποῦ πηγαίνεις, ταλαίπωρε; μόνος σου κατευθύνεσαι τὴν τιμωρίαν νὰ εὕρῃς; καὶ ἄλλοτε ἀπ' ἐναντίας μ' ἐφώναζε: τί μένεις δυστυχῆ; ἀπὸ ἄλλον θέλεις νὰ μάθῃ ὁ Κρέων τὸ γεγονός; λύπη τότε βαρεῖα δὲν θὰ σὲ καταλάβῃ; Τοιαῦτα ἀντίθετα σκεπτόμενος σχέδια, βραδέως ἐξ ὀλοκλήρου ἤρχόμην καὶ ὁ πολὺ μικρὸς δρόμος λίαν ἐκτεταμένος μοὶ ἐφάνη ἀπεφάσιστα τέλος πάντων νὰ ἔλθω, καὶ μολοντί δὲν θὰ δυνηθῶ τὸ γεγονός νὰ σοὶ τὸ ἐξηγήσω, ἐν

τὸν ἀπάνθρωπον ἐξ ὀλοκλήρου χαρακτήρα του, τὴν κατάσκληρον καὶ μαρμαρέουσαν καρδίαν του.

τούτοις θά σοι τὸ εἶπω. Σταθερὰν δὲ πεποιθήσιν ἔχω ὅτι, ἐκτός τοῦ θανάτου, κἀνὲν ἄλλο βεβαίως κἀκὸν διὰ τὰ πάθη θέν εἶμαι.

ΚΡΕΩΝ. Τί συνέβη λοιπὸν καὶ τί σημαίνει ἡ τόση σου ἀδμιονία καὶ λύπη;

ΦΥΛΑΞ. Ἀπὸ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν μου θέλω πρῶτον ν' ἀρχίσω. Σοὶ λέγω λοιπὸν ὅτι οὐτ' ἐγὼ ἔκαμα τὸ πρᾶγμα, οὔτε γνωρίζω ἐκεῖνον ὅστις τὸ ἔκαμεν, οὔτε δικαίως τέλος πάντων ἤθελον πάθει κάμμιναι ποινήν.

ΚΡΕΩΝ. Τί σημαίνουν αἱ τόσαι προφυλάξεις, αἱ τόσαι τῶν λόγων σου περιπλοκαί; Ἔχεις βέβαια σὺ καὶ τι νόον νὰ μᾶς εἶπης;

ΦΥΛΑΞ. Πῶς νὰ μὴ φοβῆται κανεὶς εἰς πράγματα σοβαρὰ, τρομερώτατα;

ΚΡΕΩΝ. Θὰ μᾶς εἶπης λοιπὸν τίποτε, ἢ θ' ἀπίσης νὰ φύγης;

ΦΥΛΑΞ. Σοὶ λέγω λοιπὸν ὅτι ἤλθέ τις πρὸ μικροῦ καὶ ἔθαψε τὸν νεκρὸν, κόνιν ἀραιὰν εἰς τὰς σάρκας τοῦ ῥίψας καὶ τὰς συνήθεις τελεπᾶς ἐκτελέσας.

ΚΡΕΩΝ. Τί λέγεις; Καὶ ποῖος εἶναι αὐτὸς ὅστις ἐτόλμησε τὰς διαταγὰς μου νὰ παραβῆ;

ΦΥΛΑΞ. Ἐγὼ, βασιλεῦ, δὲν γνωρίζω. Οὔτε πέλεκυς ἐκεῖ ἐδούλευσεν, οὔτε μὲ δίκελλαν ἔσκαψαν· σκληρὰ ἦτον ἡ γῆ ἐξ ὀλοκλήρου, ἀσκαπτος καὶ οὔτε ἀμάξης τροχοὶ διεπέρασαν αὐτήν· ὥστε οὐδὲ σημεῖον δὲν ἐφάνερον τίς ἦν ὁ παραβάτης. Τὴν στιγμήν δὲ καθ' ἣν μᾶς τὸ εἰδείξεν ὁ φύλαξ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἠπορήσαμεν ὅλοι καὶ τρόμος μέγας κατέλαβεν ἡμᾶς. Καὶ θέν εἶχε χωθῆ εἰς τὴν γῆν ἐξ ὀλοκλήρου τὸ σῶμα, ἀλλὰ μόνον ἀραιὰ κόνις ἐκάλυπτεν αὐτὸ καὶ φαίνεται νὰ τὸ ἔκαμῃ τις πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ μιάσματος (1). Οὔτε θηρία δὲ οὔτε κύνες εἶχον

(1) Τοῦτο τὸ λέγει ὁ φύλαξ διότι κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν ἀρχαίων Ἐλλήνων πᾶς ὁ συναντῶν καθ' ὁδὸν λείψανον ἀταφόν· καὶ δὲν ἔχυνε τρεῖς ἔπ' αὐτοῦ χῶμα, ἐθεωρεῖτο ἱερόσυλος. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δια-

κατασπαράξει καθόλου αὐτό. Ὅλοι τότε ἡμεῖς οἱ φύλακες ἠργίσαμεν νὰ ὑβρίζωμεθα ἀναμεταξύ μας καὶ ὀλίγον εἴλειψε νὰ ἔλθωμεν εἰς χεῖρας, κἀνεὸς μὴ ὑπάρχοντος ὅπως μᾶς διαχωρίσῃ. Ὁ καθεὶς ἔλεγε τὸν ἄλλον ὅτι τὸ ἔκαμε καὶ κανεὶς δὲν τὸ παρεδέχετο. Ἡτοιμάσθημεν δὲ καὶ σίδηρον καυστερόν ἀνὰ χεῖρας νὰ πιάσωμεν καὶ ὑπεράνω φλογῶν νὰ διέλθωμεν καὶ εἰς αὐτοὺς νὰ ὀκισθῶμεν τοὺς θεοὺς, ὅτι οὔτ' ἐκάμαμεν τὸ πρᾶγμα κ' οὐδόλως δὲν γνωρίζομεν οὔτε τὸν συλλαβόντα τὸ σχέδιον οὔτ' ἐκεῖνον ὅστις τὸ ἐξετέλεσεν. Ἀφ' οὗ τέλος πάντων εἰς μάτην ἀπέβησαν αἱ ἔρευναί μας ὅλαι, τότε εἰς ἐξ ἡμῶν μᾶς ἐπρότεινε τοιαύτην πρότασιν, ὥστε ὅλοι μεγάλως ἐροβήθημεν καὶ κάτω τὴν κεφαλὴν μας ἐκλίναμεν. Οὔτε ν' ἀντισταθῶμεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἠδυνάμεθα, οὔτ' εὐρίσκομεν κἀνὲν σχέδιον πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου. Μᾶς ἐπρότεινε δὲ ὅπως εἰς σὲ τὸ πρᾶγμα ἀναφέρωμεν καὶ διόλου αὐτὸ νὰ μὴ κρύψωμεν. Ἡ γνώμη τοῦ ὑπερίσχυσε καὶ ὁ κατηραμένος κληρὸς ἐμὲ μόνον ἐξέλεξεν ὅπως ἀναδεχθῆ τὴν παρὰ σοὶ ἀγγελίαν τοῦ γεγονότος. Κι' ἐγὼ βεβαίως ἀκουσίως ἔρχομαι, ἀλλὰ καὶ σεῖς διόλου δὲν θὰ νύχαριστήθητε εἰς τὴν ἔλευσίν μου. Διότι κανεὶς δὲν ἐπιθυμεῖ θλιβερὰς ἀγγελίας.

ΧΟΡΟΣ. Ἐγὼ, βασιλεῦ, συλλογίζομαι μήπως οἱ θεοὶ τὴν ταρῆν αὐτὴν ἔκαμαν.

ΚΡΕΩΝ. Σιώπα καὶ σὺ καὶ μὴ με παροργίζης μὲ τοιαύτας ἀνοησίας διὰ τὰ νὰ μὴ σὲ εἶπω ὅτι ὄχι μόνον γέρον ἀλλὰ καὶ ἀνόητος εἶσαι. Δὲν ἠμπορῶ νὰ σὲ ὑποφέρω, ἀκούων σε νὰ λέγης ὅτι οἱ θεοὶ τάχα ἔλαβον πρόνοιαν ὑπὲρ τοῦ ἀθλήτου τούτου νεκροῦ. Νομίζεις ὅτι τὸν ἐτίμησαν οἱ θεοὶ, ὅτι ὡς εὐεργέτην τὸν ἐθεώρησαν, αὐτὸν ὅστις τοὺς ναοὺς ἔλαβε νὰ καύσῃ καὶ τὰ ἀφιερῶματα αὐτῶν νὰ ἱεροσυλήσῃ, αὐτὸν ὅστις τὴν γῆν, τὴν

τηρεῖται ἀρὰ γε καὶ ἡ συνήθεια ἦν ἔχουσαν ὅπως κατὰ τὴν στιγμήν καθ' ἣν τὸν νεκρὸν μας ἡ μαρμαρινὴ πλάξ μελλεῖ νὰ καλύψῃ, ρίπτομεν πάντες οἱ παρευρισκόμενοι ἀνὰ τρεῖς ὀράας χῶματος;

ὅποιαν αὐτοὶ προστατεύουσιν, ἤλθε νὰ καταστρέψῃ καὶ τοὺς νόμους αὐτῆς ἢ ἀνατρέψῃ; ἢ τάχα πιστεύεις ὅτι οἱ θεοὶ τιμῶσι τοὺς κακοὺς; Ἐγὼ γνωρίζω ὅμως ὅτι κάποιοι πολῖται δυσηρεστοῦντο ἐφαινοντο ἀπ' ἐμὲ, ὅτι τὴν κεφαλὴν τῶν ἔσειον εἰς τὰς διαταγὰς μου, ὅτι τέλος δὲν ὑπέφερον ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν μου τὴν κεφαλὴν τῶν νὰ κλίνωσιν. Αὐτοὶ βεβαίως θὰ παρεκίνησαν τοὺς ἐνόχους εἰς τὴν ἀχρεῖαν πράξιν τῶν, ἀνταμοιβὴν ὑποσχεθέντες εἰς αὐτοὺς διότι ὀλεθριώτερον ἀπὸ τὸν ἄργυρον νόμισμα δὲν ὑπάρχει εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὸς καταστρέφει τὰς πόλεις, αὐτὸς τοὺς πολῖτας ἐκ τῶν πατρίδων τῶν ἐξορίζει· αὐτὸς παρακινεῖ τοὺς ἀνθρώπους ἐξ ἀγαθῶν ἀχρεῖοι νὰ γίνωσι καὶ ἀχρεῖα νὰ κατεργάζωνται πράγματα· αὐτὸς τοὺς ἀνθρώπους δολίους καὶ ἀσεβεῖς πρὸς τὰ θεῖα κατέστησεν. Καὶ ὅμως ὅσοι ἀγορασθέντες ἐνοχοὶ ἔγιναν, αὐτοὶ βεβαίως πάντοτε θὰ τιμωρηθῶσι ποτε. Ἄλλ' ἐὰν τὸ πρὸς τὸν Δία σέβας μου ἀμείων διατηρῆται, σοὶ ὀρκίζομαι, ὅτι ἐὰν ἐνώπιόν μου δὲν φέρητε τὸν ἐνταφιάσαντα τὸν νεκρὸν, ὃ Ἄδης μόνος δὲν ἔ' ἀρκέσῃ πρὸς τιμωρίαν σας· διότι ἔ' ἀτιμασθῆτε προσέτι ζῶντες ἐπὶ ἀγχόνῃς κρεμάμενοι· τότε βεβαίως θὰ μάθητε ποῦ πρέπει τὸ συμφέρον σας νὰ ζητῆτε, καὶ ὅτι ἀπὸ κάθε πράγμα δὲν πρέπει νὰ ἐπιθυμῆτε κέρδος· διότι, οἱ περισσότεροι, οἱ ἀτίμως λαμβάνοντες κέρδη, ὅλοι οὗτοι ἀντὶ σωτηρίας δεῖνὰ ὑποφέρουσι καὶ οἰκτρὰς δυστυχίας.

ΦΥΛΑΞ. Ὁὰ μὲ εἴπῃς τίποτε ἄλλο, ἢ ἢ ἀναχωρήσω ὀπίσω;
ΚΡΕΩΝ. Δὲν ἐνόησας ὅτι οἱ λόγοι σου πάντοτε ἐνόχλητον μοὶ προξενούσιν;

ΦΥΛΑΞ. Τὰ ὦτα ἢ τὴν ψυχὴν σου πληγόνουσιν;

ΚΡΕΩΝ. Τί ἀνόητος, ὅπου εἶσαι! Τί θέλεις νὰ μάθῃς ποῦ ἐμφωλεύει ἢ θλίψις μου;

ΦΥΛΑΞ. Ὁ τὸν νεκρὸν ἐνταφιάσας τὴν ψυχὴν σου βεβαίως ἐπεύραζεν, ἐγὼ δὲ τὰ ὦτά σου.

ΚΡΕΩΝ. Τί φλύαρος εἶσαι! Τί μωρὸς καὶ ἄθλιος!

ΦΥΛΑΞ. Ἄλλ' ἐγὼ, βασιλεῦ, δὲν τὸ ἔκαμα.

ΚΡΕΩΝ. Ὅχι βέβαια σὺ, ὅστις διὰ τὸν ἄργυρον ἐμισθώθης καὶ αὐτὴν ἐθυσίασας τὴν ζωὴν σου.

ΦΥΛΑΞ. Τί δυστυχία, ἀλλοίμονον, τὸ νὰ ἐπιμένη τις εἰς μίαν ψευδῆ ἰδέαν!

ΚΡΕΩΝ. Σὺ, ὅσον θέλῃς, προσπάθει νὰ περιστρέψῃς τὸ πρᾶγμα· ἂν ὅμως τύχῃ καὶ δὲν μοὶ φανερώσῃτε τοὺς ἐνόχους, θὰ μάθητε τότε ὅποιας δυστυχίας γεννώσι τὰ ἄτιμα καὶ δόλια κέρδη.

ΦΥΛΑΞ. Ἄλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ εὐρεθῇ, βασιλεῦ· κί' ἂν θελήσῃ ὅμως ἢ τύχῃ καὶ δὲν ἀνακαλυφθῇ, διὰ νὰ μὲ ἴδῃς σὺ ἄλλην φορὰν ἐδῶ δὲν εἶσαι· καὶ μάλιστα πολλὴν εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς θεοὺς ὀφείλω, διότι παρ' ἐλπίδα, ὅπως διόλου, εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἐσώθην.

ΧΟΡΟΣ.

(Στροφὴ α΄.)

Πολλὰ τὰ θαυμάσια εἶναι, καὶ ὅμως τοῦ ἀνθρώπου θαυμασιώτερον τί ἄλλο ὑπάρχει; Αὐτὸς, καὶ ὅταν ἀνεμος νότιος πνέῃ, ὃ τὰς θεέλλας παράγων, ἀτρομήτως τὴν ἀφρόεσαν διέρχεται θάλασσαν, χωρὶς διόλου νὰ πτοῖται τὰ ὡς τὰ ὄρη ἀνυψούμενα ἀνεμοτάρακτα κύματα. Αὐτὸς μὲ ἄροτρα, ὑπὸ ἵππων συρόμενα, τὴν ἀνωτάτην ἐκ τῶν θεῶν, τὴν ἄφθαρτον Γῆν κατ' ἔτος διατρύπῃ.

(Ἀντιστροφὴ α΄.)

Αὐτὸς τολμηρῶς συλλαμβάνει καὶ τὰς ἐλαφροπτέρυγας ὄρνιθας καὶ τὰ ἀδάμαστα θηρία κ' ἐντὸς δικτύων τεχνιτῶν τῆς θαλάσσης τὴν ἐμψυχὸν φύσιν ἐμπερικλείει. Αὐτὸς δαμάζει τὰ

εις ἄρη διαιτώμενα θηρία καὶ τὸν ἀγέρωχον ἵππον ὑπὸ τὸν ζυγὸν αὐτὸς ἐμβάλλει καθῶς καὶ τὸν ὄρεινόν καὶ ἀδάμαστον ταῦρον.

(Στροφὴ β΄.)

Αὐτὸς τὸν λόγον καλλιεργεῖ, καὶ πλείστας γνώσεις ἔμαθε καὶ ἤθη ἐμόρφωσεν. Παντοῖα μηχανώμενος οὗτος τοῦ χειμῶνος τὰ δεινὰ ἀποφεύγει καὶ προφυλάσσει τὸν αἰκὸν τοῦ ἀπὸ τὰ βέλη τῆς θεῆλλης· ἐν ᾧ δ' εἰς τίποτε ἀμήχανος δὲν εὐρίσκει καὶ ἀκόμη τὸ μέλλον προβλέπει, καὶ τῶν νόσων τὰ δεινὰ ἱατρεῖει, μέσον ἀποφυγῆς τοῦ θανάτου ὁ τλήμων δὲν εὔρεν.

(Ἀντιστροφὴ β΄.)

Ἐν ᾧ δὲ τόσας γνώσεις ἔχει καὶ τόσων τεχνῶν εἶναι ἔμπειρος, ἄλλοτε μὲν εἰς τὸ κακὸν ἐπιρρέπει καὶ ἄλλοτε τὸ ἀγαθὸν καλλιεργεῖ. Καταχρώμενός τις τὴν ἐξουσίαν του, κακῶς παρερμηνεύει τοὺς νόμους καὶ τολμᾷ νὰ παραβῆ τοὺς ἱεροὺς πρὸς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς ὄρκους· ἀλλὰ πατρίδος δὲν εἶναι ἄξιος, ὁ διὰ τὴν αὐθάδειάν του αἰσχροῦ κατεργαζόμενος ἐγκλήματα. Κακοῦργος τοιοῦτος ἄς φύγη μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ νὰ συγκατοικήσω δὲν θέλω καὶ τὰς ιδέας του νὰ συμμερισθῶ ἀποστρέφομαι. — Ἀλλὰ . . . τί παράδοξον πρᾶγμα εἶναι αὐτό; ὄχι, δὲν ἀμφισβῆλω, ἡ Ἀντιγόνη εἶναι καὶ ὄχι ἄλλη. Ἄ δύστηνε κόρη δύστηνου πατρὸς, τοῦ Οἰδιπόδος, τί λοιπὸν ἔπαθες; Σὲ σύρουσι λοιπὸν διότι τοῦ βασιλέως· τὸ διάταγμα παρέβης; Ἐπ' αὐτοφώρῳ λοιπὸν σὲ κατέλαβον καὶ σὺ τὴν μωρίαν αὐτὴν κατηργάσθης;

ΦΥΛΑΞ. Ἴδου ποία τὴν διαταγὴν σου παρέβη. Αὐτὴ τὸν Πολυνεΐκην ἔθαψεν. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι ὁ Κρέων;

ΧΟΡΟΣ. Ἴδου ἐγκαίρως ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἐξέρχεται.

ΦΥΛΑΞ. Βασιλεῦ μου, ὁ ἄνθρωπος ποτὲ δὲν πρέπει νὰ κά-

μνη ὄρκον· πολλάκις τὰ πράγματα διαψεύδουσι τὴν πρώτην ιδέαν του πρὸ ὀλίγου ὠριζόμενῃ ἐγὼ ὅτι ποτὲ δὲν θά ἤρχομην ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν δεινῶν ἀπειλῶν σου ἀνησυχίας. Ἀλλὰ χαρὰ ἀνωτέρα παντὸς θελγήτηρου καὶ πάσης ἄλλης ἡδονῆς με ἀναγκάζει νὰ διαψεύσω τὸν ὄρκον μου καὶ νὰ σοὶ φέρω τὴν κόρην αὐτὴν, τὴν ὁποίαν συνελάθομεν ἐνταφιάζουσαν τὸν νεκρὸν. Ἐδῶ πλὴν κληρὸς δὲν ἐχρησίμειυσε, διότι ἐγὼ, καὶ ὄχι ἄλλος, τὴν ἀνεκάλυψε. Καὶ τώρα, βασιλεῦ, λάβε τὴν, κρινέ τὴν, ἐξέτασέ τὴν ὅπως θέλῃς. Ἐγὼ δὲ, ἐλεύθερος ὢν, οὐδεμίαν τιμωρίαν διὰ τὰ πάθω δὲν ἔχω νὰ φοβηθῶ.

ΚΡΕΩΝ. Ποῦ καὶ πῶς τὴν συνελάβης;

ΦΥΛΑΞ. Τὸ κυριώτερον εἶναι ὅτι αὐτὴ τὸν Πολυνεΐκην ἔθαπεν.

ΚΡΕΩΝ. Ἀληθινὰ λοιπὸν ὄμιλεῖς;

ΦΥΛΑΞ. Τὴν εἶδον θάπτουσαν τὸν νεκρὸν, τοῦ ὁποίου τὴν ἐνταφίαν σὺ εἶχες ἀπαγορεύσει. Καταλαμβάνεις τώρα;

ΚΡΕΩΝ. Πῶς δ' ἐπ' αὐτοφώρῳ συνέλαβες αὐτήν;

ΦΥΛΑΞ. Ἴδου ὅ,τι συνέβη. Καθὼς ἐπανήλομεν ἐκεῖ, πεφοβισμένοι ἀπὸ τὰς τρομερὰς ἀπειλάς σου, ἐσαρώσαμεν πάραυτα ὅλην τὴν καλύπτουσαν τὸν νεκρὸν κόνιν· καὶ ἀπ' οὗ ἐξ ὀλοκλήρου γυμνὰς ἀφίσαμεν τοῦ σεσηπότητος σώματος τὰς σάρκας, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν λόφων ἐκαθίσταμεν, ἀποφεύγοντες, ὑπὸ τὸ καταφύγιον τοῦ ἀνέμου, τὴν ἐκ τοῦ νεκροῦ ἐξερχομένην ἀνυπόφορον δυσωδίαν. Ἐρχίσταμεν δὲ πάλιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον νὰ ἐπιπλήτη καὶ μυρίας ἀναμεταξὺ μας νὰ ἐκσπενδονίζωμεν ὕβρεις. Εἰς τοιαύτην εὐρισκόμεθα θέσιν, ἕως ὅτου ἐμεσουράνησεν ὁ ἥλιος, τὰς θερμότερας ἀκτίνάς του ῥίπτων. Τότε ἐξαίφνης θύελλα σφοδρότατη ἀνηγέρθη, θεία, ὡς φαίνεται, ὀργή, καὶ ἀνεσάτωσε τὴν πεδιάδα ὅλην, κλονίζουσα τοὺς κλάδους καὶ δένδρα ὀλοκλήρα. Ὁ ἀήρ ὅλος ἐπληρώθη ἐκ τῶν λειψάνων τῆς καταιγίδος· καὶ ἡμεῖς, κλισίαντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, ὑπερέρομεν τὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ σταλεῖσαν καταστροφὴν. Ἀπ' οὗ δὲ πολὺν καιρὸν ἐκόπασεν ἡ καταιγὶς καὶ ἐγαληνίασεν ἡ φύσις, ἀ-

καύομεν ὀξέως αὐτὴ νὰ θρηνηθῆ καθὼς ἡ ὄρνις ἐκείνη ἢ πιχροκλαίουσα ὅταν ἔρημον ἐκ τῶν μικρῶν τῆς ἰδῆ τὴν φαλακράν. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ κόρη αὐτὴ ἅμα γυμνόσαρκον εἶδε τὸν νεκρὸν καὶ ἄταφον, πάλιν πικρὰ ἤρχισε ν' ἀναστεναζῆ καὶ νὰ θρηνηθῆ, φοβεράς ἐξακοντίζουσα κατὰρας κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἀφῆρσαν παρὰ τοῦ νεκροῦ τὴν κόνιν. Λαμβάνει δ' εὐθὺς κόνιν ἀραιὰν καὶ καλύπτει ἐκ νέου τὸ λείψανον· χύνει δὲ καὶ ἀπὸ χάλκινον προχύτην τὰς εἰς τοὺς νεκροὺς νενομισμένας σπονδάς, εἰς τρεῖς φορές. Καθὼς δὲ τὴν εἶδομεν ἡμεῖς, ἐτρέξαμεν ἀμέσως καὶ τὴν κατελάβομεν χωρὶς οὐδόλως νὰ ποτηθῆ, χαρὶς κἄν νὰ παραχθῆ διότι τὴν συνελάβομεν. Ἡμεῖς τὴν ἐπεπλήτομεν διὰ τὰς πράξεις τῆς, καὶ ἐκείνη τίποτε δὲν ἠρνεῖτο, χαρὰν συνάμα δὲ καὶ ἄλγος εἰς ἐμὲ προξενούσα. Ἐχάρην παρὰφόρως, διότι, παρ' ἐλπίδα, ποινὰς καὶ τιμωρίας διέφυγον· ἀλλ' ὅμως καιρίως ἐλυπήθην εἰς τὰς βασάνους φέρων τοὺς φίλους. Ὅλα ὅμως πολὺ κατώτερα τῆς σωτηρίας μου τὰ θεωρῶ.

ΚΡΕΩΝ. Ἐρωτῶ σέ, ἦτις ὅλον χαμοβλέπεις, ὁμολογεῖς ὅτι παρέβης τὸ διάταγμά μου ἢ ἀρνεῖσαι αὐτό;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Τὸ παρέβην, μάλιστα, καὶ διόλου δὲν ἀρνούμαι αὐτό.

ΚΡΕΩΝ, (στρεφόμενος πρὸς τὸν φύλακα). Σὺ μὲν, σωθεὶς ἀπὸ τὰς τιμωρίας τώρα, εἶσαι ἐλεύθερος ν' ἀπέλθῃς ὅπου καὶ ἂν θέλῃς.— Εἶπέ μοι δὲ σὺ ἐν συντομίᾳ· πρὶν ἢ κάμῃς αὐτὸ ὅπου ἔκαμες, ἐγνώριζες τὸ διάταγμά μου ἢ ὄχι;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Διατί νὰ μὴ τὸ γνωρίζω; εἰς ὅλους αὐτὸ εἶχε φανερωθῆ.

ΚΡΕΩΝ. Ἐτόλμησας λοιπὸν νὰ παραβῆς τοὺς νόμους, τοὺς ὁποῖους ἐγὼ εἶχον κηρύξει;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Τοὺς νόμους σου, Κρέον, οὔτε ὁ Ζεὺς εἶχε κηρύξει, οὔτε ἡ μετὰ τῶν ἐν Ἄδῃ θεῶν συνεδρεύουσα Δικαιοσύνη. Δὲν ἐνόμισα, κατὰ συνέπειαν, ὅτι τὴσιν ἰσχυρὸν αἰ θελήσεις σου ἔχουσιν, ὥστε νὰ προτιμήσω αὐτοὺς ἐκ τῶν θείων νόμων, οἵτινες οὔτε ἐγράφησαν, οὔτε νὰ ἐξαφανισθῶσι πέπτωται

ποτε. Οἱ νόμοι οὗτοι δὲν ζῶσιν ἀπὸ τῆς σήμερον μόνον καὶ χθές· ἀλλ' αὐτοὶ ὑπάρχουσιν αἰωνίως καὶ ἀγνωστὸν εἶναι εἰς πάντας πότε ἐγεννήθησαν (1). Ποτὲ λοιπὸν ἐγὼ δὲν ὄφειλον, ποτηθεῖσα ἐξ ἀπειλῶν ἐνὸς θνητοῦ, νὰ παραβῶ τοὺς νόμους τούτους τῶν θεῶν. Ἀλλὰ καὶ πρὶν τὸ διάταγμά σου ἀναγγεῖλγης, ἤξευρον ὅτι θ' ἀποθάνω διότι εἶμαι θνητὴ. Ἐνόμισα ὅμως ὅτι πολὺ ὄφελος μοι ἦτο ἐὰν ἀπέθνησκον μίαν ὥραν ὀγλιγώροτερον, παρ' ὅτι μ' εἶχε προωρίσει ἡ μοῖρα. Καὶ πῶς νὰ μὴ εἶναι εἰς ἐμὲ μεγάλη εὐτυχία ὁ θάνατος, ἀφ' οὗ τὸσας βασάνους εἶχον νὰ ὑποφέρω, τὸσας πικρίας νὰ πῶ; Ὡστε οὐδέμια μὲ καταλαμβάνει λύπη καὶ ἀδιαφορῶ ἐξ ὀλοκλήρου διὰ τὴν περιμένουσάν με τύχην. Ἀλλ' ἐὰν τύχον ἄφινον ἄταφον τὸν νεκρὸν τοῦ ἡγαπημένου ἀδελφοῦ μου, ὅποιαν λύπην καρδιόθορον ἐμελλον νὰ ὑποφέρω; Τώρα ὅμως, τὰς ἰδικὰς μου βασάνους καὶ τὴν οἰκτράν μου τύχην οὔτε κἄν τὴν συλλογίζομαι καὶ ἔγνος θλίψεως δι' αὐτὰς δὲν δοκιμάζω.

ΧΟΡΟΣ. Ἀπὸ σκληροῦ πατρὸς σκληρὰ καὶ ἡ κόρη ἐξῆλθε, καὶ οὐδόλως ἐνώπιον τῶν βασάνων ὑποχωρεῖ.

ΚΡΕΩΝ. Καὶ ὅμως καὶ αὐτοὶ οἱ σκληρότεροι, καὶ αὐτοὶ οἱ θηριωδέστεροι εὐκόλως κάμπτονται καὶ καταβάλλεται ἡ σιδηρὰ ἀπανθρωπία των· μήπως καὶ αὐτὸς ὁ σκληρότερος σίδηρος, ὅταν εἰς τὸ πῦρ ἐψηθῆ, εὐκόλως ἔπειτα δὲν ῥαγίζεται; μήπως καὶ οἱ ἀγριώτεροι ἵπποι μ' ἕνα μικρὸν χαλινὸν δὲν δαμάζονται; Ὁ δούλος δὲν προωρίσθη νὰ μεγαλοφρονῇ. Αὐτὴ, δὲ ἀφ' οὗ ἅπαξ ἐτόλμησε τὰς διαταγὰς καὶ τοὺς νόμους τοὺς ὁποῖους εἶχον κηρύξει νὰ παραβῆ, ἐκ δευτέρου τώρα μὲ ὑβρίζει, καυχωμένη καὶ γελῶσα δι' ὅσα ἔκαμεν. Ἀλλ' ἐὰν αὐτὴ δὲν τιμω-

(1). Πόσον ὑψηλῶς ἐκφράζεται ἐνταῦθα ἡ Ἀντιγόνη. Καὶ ἂν εἶχε δὲ ποτισθῆ ὁ Σοφοκλῆς μὲ τὰ ἡδέα τοῦ χριστιανισμοῦ νάματα, πόσον ἄλλως ἢ ἔλεν ἐκφρασθῆ περὶ τῶν νόμων τοῦ ὑπερτάτου ὄντος; Καὶ ἤμεῖς δὲ τί ἄλλο λέγομεν παρ' ὅτι οἱ νόμοι οὗτοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀγραφοί;

ρηθῆ, ἂν ἐπαξίως τῆς ἀυθαδείας της ἢ κατάλληλος ποιῆ δὲν τῇ ἐπιβληθῆ, γυνὴ τότε θά ἐγνωμένη, καὶ αὕτη ἀπ' ἐναντίας ἀνὴρ. Ἄς εἶναι ὅμως ἀνεψιά μου, ἄς εἶναι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐφεσίου Διὸς συγγενεστέρα μοι, ὅ,τι θέλει τέλος πάντων ἄς εἶναι αὐτὴν καθὼς καὶ τὴν ἀδελφὴν της ποτὲ ἐκ τοῦ θανάτου δὲν θὰ τὰς λυτρώσῃ. Βεβαίως εἰς τὴν παράβασιν τῶν διαταγῶν μου, καὶ ἐκεῖνη νομίζω θά συνηγάσθῃ βεβαίως μετ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο φέρετέ την ἐδῶ. Πρὸ ὀλίγου τὴν εἶδον λυσσῶσαν καὶ μαινομένην καὶ ὄντως ἐξω φρενῶν. Ἡ κακὰ μελετῶσα ψυχὴ, ἡ ἄτιμα ἐγκλήματα σχεδιάζουσα κρυφίως καὶ ἐν τῷ σκότει, εὐκόλως ἀνακαλύπτεται πρὶν μάλιστα εἰς ἐνέργειαν βάλῃ τοὺς ἀχρεῖους σκοπούς της. Κι' ἐκεῖνον μάλιστα μισῶ ὅστις, ἀφ' οὗ ἀπαξ καταγράσθῃ τὸ ἐγκλημα, χροιάν δικαίου εἰς αὐτὸ ζητεῖ νὰ δώσῃ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Θέλεις νὰ μὲ φρονέσῃς ἢ ἀκόμη μεγαλειότεραν τιμωρίαν ἐπιθυμεῖς;

ΚΡΕΩΝ. Ἀφ' οὗ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου σ' ἔχω, τίποτε ἄλλο δὲν θέλω.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Τί βραδύνεις λοιπὸν νὰ βάλῃς εἰς πρᾶξιν ἐκεῖνο ὅπου θέλεις; δὲν γνωρίζεις ὅτι διόλου οἱ λόγοι σου δὲν μ' εὐχαριστοῦσι, καθὼς βέβαια καὶ οἱ ἰδικοί μου δὲν ἀρέσκουσιν εἰς σέ; Καὶ εἰς ποίαν δὲ ἄλλην περιστάσιν τάσπῃ δόξαν ἀμάραντον ἤθελον περιᾶψαι εἰς ἑαυτὴν ἐὰν δὲν ἐνεταφιάζον τὸν προσφιλεῖ ἀδελφόν μου; καὶ ὅλοι δὲ οὗτοι προθύμως ἤθελον ἐπιδοκιμάσει τὴν πρᾶξίν μου, ἐὰν ὁ φόβος δὲν ἔκλειε τὸ στόμα των. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς καὶ κατὰ τὰ ἄλλα εὐδαιμονεῖ, οὐχ' ἦσαν ὅμως κι' ἐκεῖνη ὅπου θέλει, εὐκόλως τὸ κατεργάζεται.

ΚΡΕΩΝ. Σὺ μόνη τοιουτοτρόπως συλλογίζεσαι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ἄλλὰ καὶ αὐτοὶ μετ' ἐμοῦ συμφωνοῦσι· τί νὰ κάμωσιν ὅμως ὅπου δὲν δύνανται ν' ἀνοίξωσι τὸ στόμα των, φοβοῦμενοι σέ.

ΚΡΕΩΝ. Δὲν ἐντρέπεσαι λοιπὸν νὰ μὴ ἐνεργῆς συμφώνως μ' αὐτοὺς καὶ σύ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Νὰ ἐντραπῶ, νὰ θεωρήσω αἰσχρὸν τὸ ὅτι σέβομαι καὶ ἀγαπῶ τοὺς ἀδελφούς μου;

ΚΡΕΩΝ. Καὶ ὁ κατὰ τοῦ Πολυνείκου πολεμῆσας, ἀδελφός σου δὲν ἦτον;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ἀδελφός μου, μάλιστα, ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μητρῆς.

ΚΡΕΩΝ. Διατί λοιπὸν τὸν ἀτιμάζεις, ἐνεταφιάζουσα τὸν Πολυνείκην;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Αὐτὸ σὺ τὸ λέγεις, ὄχι ὅμως καὶ ὁ ἐν τῷ τάφῳ ἀδελφός μου.

ΚΡΕΩΝ. Ἄλλὰ δὲν τιμᾷς αὐτὸν ἐξ ἴσου μὲ τὸν ἀσθεῖ, μὲ τὸν ἐχθρὸν τῆς πατρίδος;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ἀδελφός μου ἀπέθανε, καὶ ὄχι δούλος.

ΚΡΕΩΝ. Καὶ ὅμως κατὰ τῆς πατρίδος τοῦ ἐξεστράτευσε καὶ πολέμων αὐτὴν ἐφρονεῖσθῃ, ἐν ᾧ ὁ Ἐπεοκλῆς προμαχῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀπέθανεν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Τοιούτους ἔχει νόμους ὁ Ἄδης.

ΚΡΕΩΝ. Πρέπει λοιπὸν ὁ ἀγαθὸς ἐξ ἴσου μὲ τὸν κακὸν νὰ τιμᾶται;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Τίς ἠξέυρει ἂν ὁ Ἄδης οὕτω πως τὸ θέλει;

ΚΡΕΩΝ. Ἄλλ' ὁ ἐχθρός, καὶ ἂν ἀπέθανε, πάλιν δὲν πρέπει νὰ ἦναι φίλος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Δὲν ἐγεννήθην διὰ νὰ μισῶ καὶ νὰ εἶμαι ἐχθρὰ, ἀλλὰ διὰ ν' ἀγαπῶ (1).

ΚΡΕΩΝ. Ἄν θέλῃς λοιπὸν ν' ἀγαπᾷς, εἰς τὸν Ἄδην πορευθεῖσα, ἀγάπα ὅσους θέλεις· ὅσον ζῶ ὅμως ἐγώ, γυνὴ δὲν θά ἐξουσιάζῃ ἐδῶ.

(1) Ὁ στίχος ὄντως ἐκφράζει τὴν μεγάλην ἐκείνην καρδίαν τῆς Ἀντιγόνης, τὴν μεγάλην ἥθικὴν δύναμιν, ἣτις διεῖπε τὰς πράξεις αὐτῆς. Ἡ μεγάλη αὕτη καρδία εἶναι ὑπερεκχειλισμένη ἐξ ἔρωτος, ἐξ ἀγάπης καὶ οὐχ' ἐκ μίσους. Ὁ στίχος οὗτος ἐθαυμάσθη ὑφ' ὅλων ἐν γένει τῶν κριτικῶν, οἵτινες ἐπεχείρησαν ν' ἀναλύσωσι τὸ ἔξοχον ὄραμα τῆς ἀριστοτέχου Μούσης τοῦ Σοφοκλέους.

ΧΟΡΟΣ. Ἴδου, βασιλεῦ, πρὸ τῶν πυλῶν ἡ Ἰσμήνη, δάκρυα πικρὰ διὰ τὴν ἀδελφὴν τῆς, ὡς φαίνεται, χύνουσα. Νομίζεις ὅτι νεφέλη τὸ μέτωπόν τῆς καλύπτει· εἶναι κατακόκκινος καὶ αἱ ὠραῖαι παρειαὶ τῆς εἶναι καταβρεγμέναι ἀπὸ τὰ δάκρυα.

ΚΡΕΩΝ. Σὺ λοιπὸν ἡ ὡς ἐχιδνα ἐν τοῖς ἀνακτόροις μου κερυμμένη, σὺ ἥτις κρυφίως μοῦ ἔσκαπτες τὸν θρόνον χωρὶς νὰ γνωρίζω ὅτι δύο μιάσματα τρῶφω, νὰ μὲ βλάψωσι ζητούντα καὶ νὰ ἐπαναστήσωσι κατὰ τῆς ἐξουσίας μου, εἰπέ μοι λοιπὸν: συνηγάσθης καὶ σὺ εἰς τὸν τάφον αὐτόν, ἢ ὀρκίζεσαι ὅτι τίποτε ἀπ' αὐτὰ δὲν γνωρίζεις;

ΙΣΜΗΝΗ. Καὶ ἐγὼ συνηγάσθην, ἂν αὕτη συγκατανεύη καὶ συμμερίζομαι καὶ τὸ ἐγκλημά τῆς καθὼς καὶ τὴν τιμωρίαν τῆς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ἄλλ' αὐτὸ ἡ δικαιοσύνη δὲν σοὶ τὸ ἐπιτρέπει, διότι οὔτε ἠθέλησας νὰ συνεργασθῆς μετ' ἐμοῦ, οὔτ' ἐγὼ ὡς συμβοηθὸν μου σ' ἐδέχθην.

ΙΣΜΗΝΗ. Καὶ ὅμως εἰς τὰς δυστυχίας σου δὲν ἐντρέπομαι νὰ συγκοινωνῶ καὶ νὰ συμμερίζωμαι τὰς βασάνους σου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ὁ Ἄδης αὐτὸ καὶ οἱ ἀποθανόντες τὸ γνωρίζουσιν· ἐγὼ δὲ ποτὲ δὲν ἀγαπῶ ἐκείνην, ἥτις μὲ λόγους μένων ἀγαπᾷ καὶ ὄχι μὲ ἔργα.

ΙΣΜΗΝΗ. Ἄλλὰ μὴ μ' ἀτιμάσης, ἀδελφὴ μου, καὶ ἀφισέ με μαζῆ σου ν' ἀποθάνω, καὶ μαζῆ σου τὸν ἀποθάνοντα νὰ τιμῶ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Δὲν θέλω σὺ ν' ἀποθάνῃς καὶ μὴ συμμερίζεσαι πράγματα, τὰ ὅποια οὔτε κἂν τὰ ἡγγισας. Ἄρκει ὅτι ἀποθνήσκω ἐγὼ.

ΙΣΜΗΝΗ. Καὶ πῶς φαντάζεσαι ὅτι δύναμαι ποτὲ νὰ ζήσω ὅταν πλέον πλεσίον μου δὲν θά σ' ἔχω;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ὅσον ἀφορᾷ αὐτὸ, τὸν προστάτην σου Κρέοντα ἐρώτησον.

ΙΣΜΗΝΗ. Ἀλλὰ διατί, ἀδελφοῦλά μου, μὲ καταθλίβεις τόσο, χωρὶς εἰς τίποτε νὰ μ' ὠφελῆς;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Πάσχουσα ὅμως καὶ βρυστενάζουσα εἰρωνεύομαι τοιουτοτρόπως.

ΙΣΜΗΝΗ. Κατὰ τί λοιπὸν δύναμαι νὰ σὲ ὠφελήσω;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Νὰ σώσης θέλω τὸν ἑαυτὸν σου· κ' ἐγὼ διόλου ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ σου δὲν φθονῶ.

ΙΣΜΗΝΗ. Τί δυστυχῆς ὅπου εἶμαι! δὲν θά συναποθάνω λοιπὸν μαζῆ σου;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Μήπως μόνη σου δὲν ἠθέλησας νὰ ζήσης; ἐγὼ ὅμως ἀπ' ἀρχῆς ν' ἀποθάνω ἐπροτίμησα.

ΙΣΜΗΝΗ. Δὲν σὲ συνεβούλευσα ἐγὼ νὰ μὴ τολμήσης τοιοῦτόν τι;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ὅσα εἰς σὲ ἐφαίνοντο φρόνιμα, εἰς ἐμὲ δὲν ἐφαίνοντο τοιαῦτα.

ΙΣΜΗΝΗ. Καὶ ὅμως τὸ ἐγκλημα καὶ εἰς τοὺς δύο μας ἀνήκει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Μὴ φοβεῖσαι· σὺ μὲν ζῆς, ἀλλ' ἡ ἰδική μου ψυχὴ πρὸ πολλοῦ ἀπέθανε διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τοὺς νεκρούς.

ΚΡΕΩΝ. Ἡ μὲν ἀπὸ αὐτὰς (ἡ Ἀντιγόνη) ἀπ' ἀρχῆς μωρὰ καὶ ἀναισθητὸς ἦτον, ἡ δὲ πρὸ ὀλίγου ἀνόητος ἔγινεν.

ΙΣΜΗΝΗ. Εἰς τοὺς δυστυχούντας, βασιλεῦ, εἰς τοὺς εἰς πέλαγος παθῶν κυμαινόμενους μήπως μένει καὶ ὁ ὑπάρχων νοῦς;

ΚΡΕΩΝ. Δὲν ἔμεινε, βέβαια, ὅταν ἐπεχείρησας καὶ σὺ νὰ παραβῆς μὲ τοὺς κακοὺς μαζῆ τὰς διαταγὰς μου.

ΙΣΜΗΝΗ. Καὶ ἰδυνάμην ποτὲ νὰ ζήσω μακρὰν τῆς ἀδελφῆς μου;

ΚΡΕΩΝ. Περὶ αὐτῆς μὴ ὀμίλει, διότι πρὸ πολλοῦ αὕτη ἀπέθανεν.

ΙΣΜΗΝΗ. Τοῦ υἱοῦ σου τὴν μελλοντοφρον θά φονεύσης;

ΚΡΕΩΝ. Μήπως ἔλειψαν αἱ γυναῖκες ἀπὸ τὸν κόσμον;

ΙΣΜΗΝΗ. Καὶ ὅμως ποία ἄλλη, ὡς τὴν ἀδελφὴν μου, ἦτο κατάλληλος δι' αὐτόν;

ΚΡΕΩΝ. Ἀχρείας γυναῖκας διὰ τοὺς υἱοὺς μου δὲν θέλω.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ἄχ! φίλτατε Αἴμων, πῶς σ' ἀτιμάζει ὁ πατήρ σου (1).

ΚΡΕΩΝ. Πῶς μ' ἐνοχλεῖς καὶ σὺ καὶ ὁ γάμος σου;

ΙΣΜΗΝΗ. Θ' ἀποστερήσης λοιπὸν τὸν υἱόν σου ἀπὸ τῆν μελλονυμφόν του;

ΚΡΕΩΝ. Μὴ σε μέλει καὶ ὁ Ἄδης θά διαλύσῃ τοὺς γάμους αὐτούς.

ΙΣΜΗΝΗ. Θὰ τὴν φρονέουσιν λοιπὸν;

ΚΡΕΩΝ. Τὸ ἀπεφάσισα μάλιστα καὶ δὲν χρειάζονται πλέον ἀνάβολαί. Φέρετε αὐτάς εἰς τὰ ἀνάκτορα, διὰ νὰ εἶναι τοῦ λοιποῦ γυναῖκες καὶ ὄχι ὡς οἱ ἄνδρες ἐλεύθεροι. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ τολημῆτεροι φεύγουσιν, ὅταν ἴδωσιν ὅτι πλησιάζει ἡ πένθημος ὥρα τοῦ θανάτου.

ΧΟΡΟΣ.

(Στροφή α.)

Εὐδαίμονες εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες ζῶντες πικρίας δὲν ἔπιον. Διότι εἰς οἶκον ὑπὸ θείας χειρὸς ταραχθέντα καὶ σεισθέντα

(1). Ἴδου ὁ πρῶτος λόγος τῆς Ἀντιγόνης, τὸν ὅποιον ἐξίγει ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς διὰ τὸν πεφλημένον μνηστήρα καὶ μελλονυμφόν της Αἴμονα. Ἄλλὰ καὶ ὁ Αἴμων, ὡς θέλομεν ἴδει κατωτέρω, δὲν τολμᾷ λόγον ὑπὲρ τῆς ἐρωμένης του νὰ εἴπῃ, ἐν ᾧ ὁ σκληροκάριδος πατήρ του τόσας ὕβρεις αἰσχροῦς προσιπάται εἰς τὴν ἀγνὴν καὶ ἀκηλίδωτον παρθένον. Ὁ πυρὴν τῆς τραγωδίας δὲν εἶναι ὁ ἔρω· εἶναι τὸ καθήκον· εἶναι τὸ πρὸς τὰ θεῖα σέβας. Ὁ ρομαντικός ἔρω, ὁ ἔρω τῶν μυθιστορημάτων δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ δράματα τῆς ἀρχαιότητος. Τὸ ἔρωτικὸν πάθος δὲν βασιλεύει τίσπον πολὺ ἐν αὐτοῖς. Ἰδίᾳ δ' ἐνταῦθα οὐδ' ἔχνος ἔρωτος δὲν εὐρίσκωμεν. Ὁ ἔρω· μάλιστα θυσιάζεται ὑπὸ τῆς ἠρωϊνῆς τοῦ δράματος. Τὸ ἀπαθανάτισαν λοιπὸν τὴν τραγωδίαν εἶναι ἡ διὰ μύρων θυσῶν ἐκπλήρωσις τοῦ ΚΛΘΗΚΟΝΤΟΣ.

σφοδρῶς οὐδεὶς ὄλεθρος λείπει, μυρία συμφοραὶ γεννῶνται, εἰς γενεὰς γενεῶν διαδιδόμεναι. Καθὼς τὰ ἄγρια κύματα, ὑπὸ λαύρων θρακικῶν ἀνέμων ἐξαγριούμενα καὶ ὀλονὲν μεγεθυνόμενα, εἰς τὴν ζωφῶδη εἰσδύουσι θάλασσαν κ' ἐκ τοῦ βυθοῦ τὴν μαύρην ἀνατρέπουσιν ἄμμον, βαρυβροντοῦσι δ' αἱ πέριξ αἰται, εἰς τὰς ὁποίας παφλάζουν τὰ κύματα.

(Ἀντιστροφή α.)

Τοιουτοτρόπως κ' ἐγὼ εἰς τοὺς ἀρχαίους τῶν Λαβδακιδῶν ὄλεθρους νέους βλέπω τώρα προστιθεμένους. Τὰ φρικώδη δεινὰ των ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν πολυπληθῆ διαδίδονται· αἰωνίως ραπίζονται ὑπὸ θείας χειρὸς κ' εἰς τὰς τόσας ἀδύνας των οὐδεμίαν ἐγὼ βλέπω σωτηρίαν. Ἀμυδρὸν ἐσχάτως φῶς ἐλπίδων διεχύθη εἰς τοὺς τελευταίους βλαστὸς τοῦ Οἰδίποδος· ὀλίγη ὅμως κόνις, εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ Πολυνείκου ρίφθει· σα, ὀλίγοι ἀνόητοι λόγοι καὶ ἡ παραφορά τῆς μανίας, σβύνουσιν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σωτήριον αὐτὸ φῶς.

(Στροφή β.)

Ποία, ὦ Ζεῦ, ποία δύναμις ἀνθρωπίνη τὴν κραταιὰν δυνάμιν σου νὰ καταβάλλῃ δύναται; οὔτε ὕπνος ὁ τὰ πάντα γηράσκων καταλαμβάνει αὐτὴν οὐτ' ὁ ἀκούρατος χρόνος ν' ἀνατρέψῃ αὐτὴν κατορθώνει. Ἀγῆρας σὺ βασιλεύεις εἰς τὸν ἀκτινοβολοῦντα ἐκ τῆς αἴγλης Ὀλυμπον. εἰς τοὺς δυστήνους ὅμως θνητοὺς νόμος αἰώνιος ὤρισθη, καὶ εἰς τὸ παρὸν, καὶ εἰς τὸ μέλλον καὶ εἰς τὸ παρελθὸν βασιλεύων, κατὰ τὸν ὅποιον οὐδεμία ἴδων ὑπάρχει χωρὶς λύπης συμμειγμένη, οὐδὲν θέλητρον χωρὶς πικρίας συγκεκραμένον.

(Ἀντιστροφή β.)

Ἡ πολυπλάνητος καὶ ἀσταθὴς ἐλπίς ἄλλους μὲν ἐκ τῶν

ἀνθρώπων ὠφελῆ καὶ ἐκπληροῦ τὰς εὐχάς των, ἄλλους ἀπατᾷ καὶ διαψεύδει τὰ ὄνειρά των· κ' ἐν ᾧ εἰσέτι οἱ πόδες τινῶν εἰς τῆς ἀβύσσου τὰ χεῖλη πατοῦσι, κρυφίως αὐτὴ εἰς τὰς καρδίας των διαλοισθαίνει καὶ ἀπάτην τεκταίνει ἐναντίον αὐτῶν. Δικαίως εἶπεν ἄρα σοφός τις ὅτι εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὁ θεὸς πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ ὀλέθρου κατευθύνει, εἰς αὐτοὺς τὸ κακὸν ἀγαθὸν φαίνεται ὅτι εἶναι· καὶ διὰ τοῦτο ἡ ζωὴ των ὀλέθρων εἶναι πλήρης. — Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν υἱῶν σου Αἴμων. Μήπως ἄρα γε ἔρχεται εἰς τὴν οἰκτρὰν τῆς μνηστῆς του τύχην ὀργισθεῖς, τῆς μελλονύμου του Ἀντιγόνης; Μὴ βαρέως ἐλυπήθη ἐπὶ τῇ ἀνατροπῇ τοῦ γάμου του;

ΚΡΕΩΝ. Ὅα μᾶθωμεν μετ' ὀλίγον τὴν αἰτίαν, καλλίτερον καὶ αὐτῶν τῶν μάντεων. Μήπως ἔρχεσαι, υἱέ μου, ὀργισθεῖς κατὰ τοῦ πατρὸς σου καὶ ἀκούσας τὴν καταδικὴν τῆς μελλονύμου σου; ἢ ἀρεσται αἰ τοῦ πατρὸς σου πράξεις εἰς σὲ τοῦλάχιστον φαίνονται;

Αἴμων. Ἰδικός σου πάτερ μου εἶμαι, καὶ σὺ, δι' ἀγαθῶν συμβουλῶν εἰς τὰς ὁποίας ἐγὼ ὑπακούω, μὲ διευθύνεις. Οἷός δῆποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ γάμος, ποτὲ δὲν ἤθελον τὸν προτιμηθεῖαι ἀπὸ τὰς ἰδικὰς σου συμβουλὰς, ὅταν εἶναι δίκαιαι.

ΚΡΕΩΝ. Οὕτω βέβαια πρέπει παραλείπων πάντα τᾶλλα, υἱέ μου, τὰς πατρικὰς συμβουλὰς πρὸ ὀφθαλμῶν νὰ ἔχῃς. Διὰ τοῦτο οἱ πατέρες καυχῶνται εἰς τοὺς εὐπειθεῖς υἱούς των, διὰ νὰ συμμερίζωνται καὶ οὗτοι τὸ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς μῖσος τοῦ πατρὸς καθὼς καὶ πάλιν νὰ τιμῶσιν ἐπίσης καὶ τοὺς φίλους. Ἄλλ' ὁ ἔχων ἀνάγκη τέκνα καὶ ἀπειθῆ, ὀλέθρους νομίζω ὅτι γεννᾷ καὶ περίγελως μάλιστα γίνεται εἰς τοὺς ἐχθροὺς του. Ποτὲ, υἱέ μου, διὰ τὰ θέληγτρα μιᾶς γυναικὸς μὴ ἐξέλθῃς ἐκ τῶν ὀρίων τῆς φρονήσεως καὶ μὴ εἰς μᾶτην παρὰ φέρεσαι. Εἶναι ψυχρὸν, εἶναι ὀλέθριον τὸ νὰ ἔχῃ τις κακὴν σύζυγον, ἥτις σύντροφος εἰς τὴν ζωὴν του θὰ εἶναι. Πληγὴ δεινότερα, τρομερωτέρα ἀπὸ κακὸν φίλον δὲν δύναται ποτε νὰ ὑπάρξῃ. Ἄφες λοιπὸν καὶ εὐ εἰς τὸν Ἄδην νὰ νυμφευθῇ ἡ

ἀπειθῆς αὕτη κόρη, καὶ μακρὰν δίωξέ την ὡς ἐχθρὰν ἀληθινήν. Ἐπειδὴ δὲ μόνην αὐτὴν ἐξ ὄλων τῶν πολιτῶν συνέλαβον ὡς ἀπειθήσασαν εἰς τὰς διαταγὰς μου, ὅπως μὴ φανῶ ἀσυνεπῆς εἰς τὰς ἀρχάς μου, καὶ διαψεύσω τοὺς λόγους μου, ἀπεφάσισα, Αἴμων, νὰ τὴν φονεύσω. Ἄς ἐπικαλῆται δὲ, ἐάν θέλῃ, τὸν Δία, τὸν προστάτην τῶν δικαιωμάτων τῆς συγγενείας. Ἄν εἰς αὐτοὺς τοὺς συγγενεῖς μου ἀτιμώρητον ἀφίσω πῆν ἀπίθειαν, τί μέλλουν νὰ γίνωσι τότε οἱ ξένοι; Ὁ γνωρίζων καλῶς τὴν οἰκογένειάν του νὰ διοικῇ, αὐτὸς καὶ εἰς τοῦ κράτους τὴν κυβέρνησιν δίκαιος θέλει φανῇ. Τοιοῦτος ἄνθρωπος, κατ' ἐμὲ, ὄχι μόνον φρονίμως θὰ διοικῇ καὶ θὰ ὑπακούῃ εἰς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ ὅταν κίνδυνος τὴν πόλιν ἐπαπειλῇ, ἀτρόμητος αὐτὸς εἰς τὴν θέσιν του θὰ ἵσταται καὶ γενναίως τοὺς συμμάχους του θέλει ὑπερασπίζεσθαι. Ἄλλ' ἄνθρωπον, ὅστις τοὺς νόμους θέλει νὰ παραβῇ καὶ ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς τιμιότητος, ἢ ὅστις θέλει αὐτοὺς τοὺς κυβερνῶντας νὰ ἐξουσιάζῃ καὶ διαταγὰς εἰς αὐτοὺς νὰ δίδῃ, τοιοῦτον, λέγω, ἄνθρωπον, οὐδὲν ἔγωγ τὸν ἐκτιμῶ. Ἄλλ' ἐκείνου, τὸν ὅποιον ἡ πόλις μὲ τὸ σκῆπτρον καὶ τὴν ἐξουσίαν περιέβαλε καὶ τὰς μικρὰς καὶ τὰς μεγάλας καὶ τὰς δικαίας διαταγὰς καὶ ὅτι ἄλλο ἤθελε διατάξει πρέπει ν' ἀκούωμεν. Διότι μεγαλῆτερον καὶ φρικωδέστερον τῆς ἀναρχίας κακὸν δὲν ὑπάρχει. Ἐν ἀκαρεῖ κατασφραγίζει τὰς πόλεις, ἀναστατώνει τοὺς οἴκους, τὴν ἀταξίαν εἰς τὰ στρατόπεδα γεννᾷ· ἡ πειθαρχία ὅμως καὶ ἡ ὑπακοὴ σώζει τοὺς φρονίμους ἐκ τῶν ἀνθρώπων. Τὴν τάξιν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ πόλει τηρήσωμεν καὶ ἄς μὴ συγχωρησώμεν ποτε ὅπως μία γυνὴ ἐξουσιάσῃ ἡμᾶς καὶ παραβῇ τοὺς νόμους μας. Κι' ἂν πρὸς τὴν δὲ ἡ ἐξουσία ἡμῶν ν' ἀνατραπῇ, ἀπὸ ἀνδρα τοῦλάχιστον ἄς καταστραφῶμεν καὶ μὴ γίνωμεν κατώτεροι καὶ αὐτῶν τῶν γυναικῶν.

ΧΟΡΟΣ. Ἐὰν δὲν ἡμᾶς ἀπατᾷ τὸ γῆρας, νομίζομεν ὅτι πολὺ φρονίμως ὠμίλησας, βασιλεῦ.

Αἴμων. Οἱ θεοί, πάτερ μου, χαρίζουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους

τὸ πολυτιμότερον ἐξ ὅλων τῶν δώρων, τὴν φρόνησιν. Ἐγὼ δὲ οὔτε δύναμαι, οὔτε γνωρίζω ν' ἀρηθῶ ὅτι σὺ ὠμίλησας φρονίμως. Καὶ ὅμως καὶ ἄλλοι δύνανται φρονίμως νὰ ὀμιλήσωσι, καὶ ἄλλοι εἶναι προικοδοτημένοι ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Θεωρῶ ὡς καθῆκόν μου ὅπως ἐξετάζω καὶ τὸν μικρότερον λόγον, εἴτε ἔργον, εἴτε καὶ καμμίαν κατηγορίαν, ὅταν πρόκειται περὶ σοῦ. Ὁ λαὸς ὅλος πολλὰ διαθρυλλεῖ ἐναντίον σου, τὰ ὅποια ἐὰν ἀκούσης, διόλου, πιστεύω, δὲν θὰ εὐχαριστηθῆς. Κρυφίως λοιπὸν ἀκούω ὅτι βαρυθρηνεῖ ἡ πόλις ὅλη διὰ τὴν δυστυχημένην κόρην, ἣτις, τοιαῦτα ἐνδοξα καὶ εἰσεσθῆ κατεργασθεῖσα ἔργα, τιμωρεῖται τῶρα καὶ ἀναξιοπαθεῖ αὐτὴ ἡ ἀθωιάτης ἐξ ὅλων τῶν γυναικῶν. Ἐν ᾧ μὲ τιμὰς μεγάλας ἔπρεπε ν' ἀνταμειφθῆ αὐτὴ, ἣτις δὲν ἄφισε τὸν ἐν πολέμῳ φρονευθέντα ἀδελφόν της ἄταφον, ἣτις δὲν ὑπέφερε λείαν τῶν ὀρνέων καὶ τῶν κυνῶν τοῦ ἀδελφοῦ της τὸ σῶμα νὰ βλέπῃ, ὑπὸ τοιαύτης τῶρα ἐπαπειλεῖται καταστροφῆς καὶ οἰκτρῆ τὴν περιμένει τύχη. Τοιαῦτα, πάτερ μου, διαδίδονται σιωπηλῶς καὶ ἐν παραβύσῳ ἐναντίον σου. Ὁ μόνος δὲ πολυτιμώτερος δι' ἐμὲ θεσσαυρὸς εἶναι ἡ εὐτυχία σου. Ποῖα μεγαλειτέρα δόξα, ποῖον ἀνθρώπιον κλέος εἰς τὰ τέκνα ὑπάρχει παρὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ πατρὸς των; καὶ εἰς τὸν πατέρα δὲ ποῖον γλυκύτερον θέλητρον παρὰ τὴν εὐημερίαν τῶν τέκνων του; Κλόνησον λοιπὸν τὴν πεποιθήσιν σου τὴν ὅποιαν ἔχεις, ὅτι μόνοι οἱ ἰδιοὶ σου λόγοι εἶναι φρονίμοι καὶ ὄχι ἄλλου κίενεός. Οἱ νομιζόντες ὅτι μόνοι αὐτοὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐξέχουν, ὅτι τὰ προτερημάτά των κἀνεὶς ἄλλος δὲν τὰ ἔχει, οὔτοι ὅλοι ματαιόφρονες καὶ ὡς οὐδὲν γνωρίζοντες ἀπεδείχθησαν. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν σοφώτερον ἀνθρώπον κἀνὲν αἴσχος δὲν εἶναι τὸ ν' ἀκούῃ καὶ τῶν ἄλλων τὰς συμβουλὰς, τὸ νὰ μανθάνῃ καὶ ἄλλας γνώσεις. Ἴδὲ τί συμβαίνει εἰς τὴν διάβασιν τῶν χειμάρρων καὶ εἰς τῶν καταγίδων τὴν ζάλην ὅσα μὲν δένδρα ὑποχωροῦσι καὶ κλίνουσιν εἰς τὴν ὀρμὴν τὸν κορμῶν των, σώζονται ταῦτα ἐκ τῆς καταστροφῆς, ὅσα δὲ πάλιν ν' ἀντισταθῶσι ζητοῦσιν ὁμοῦ μὲ τὰς

ρίζας αὐτῶν ἀνατρέπονται. Ἐπίσης καὶ ὁ ναυηγὸς ἐκεῖνος ὅστις δὲν ὑποχωρεῖ εἰς τὴν ὀρμὴν τῆς θυέλλης καὶ δὲν λαμβάνει τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ πλοίου του ἀναγκάζεται μετ' ὀλίγον νὰ διαπλῆῃ. Καὶ σὺ λοιπὸν χαλίνωσον τὴν θυμὸν σου καὶ μετάβαλλε τὴν πρώτην γνώμην σου. Ἄν δύναμαι κ' ἐγὼ, μ' ὅλην τὴν νέαν ἡλικίαν μου, νὰ εἴπω τὴν ἰδιαιτέραν γνώμην μου, φρονῶ ὅτι ὁ σοφώτερος μεταξὺ τῶν θνητῶν εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις κατέχει ὅλας τὰς γνώσεις τοῦ ἀνθρωπίνου νοός· ἀλλ' ἐπειδὴ πολὺ σπανίως εἶναι δυνατόν νὰ εὑρεθῶσιν αὐταὶ εἰς ἓνα καὶ μόνον ἀνθρώπον, διὰ τοῦτο καλὸν νομίζω ὅπως ἕκαστος ἀκούῃ κατὰ τι καὶ τῶν ἄλλων τὰς ἀγαθὰς συμβουλὰς.

ΧΟΡΟΣ. Ἐὰν, βασιλεῦ, φρονίμους τοὺς λόγους τοῦ θεωρῆς, πρέπει νὰ τοὺς ἀκούσῃς· καθὼς καὶ σὺ νὰ πεισθῆς εἰς τοῦ πατρὸς σου τὰς συμβουλὰς· διότι καὶ οἱ δύο, νομίζω, ὅτι φρονίμως ὠμίλησατε.

ΚΡΕΩΝ. Ἄπ' αὐτὸν θ' ἀκούσωμεν μαθήματα φρονήσεως ἡμεῖς, μὲ τοιαύτην ἡλικίαν;

ΧΟΡΟΣ. Τὰ δίκαια σὺ μανθάνει· καὶ ἐὰν εἶμαι ἐγὼ νέος, μὴ ἀποβλέπῃς εἰς τὴν ἡλικίαν μου ἀλλ' εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα μου.

ΚΡΕΩΝ. Εἶναι δίκαιον νὰ τιμῆσω τοὺς ἀπειθεῖς;

ΑΙΜΩΝ. Καὶ ποῖος παρεκίνησε νὰ εἰσθῆσαι τοὺς κακοὺς;

ΚΡΕΩΝ. Ἄλλ' αὐτὴ, τὴν ὅποιαν ζητεῖς νὰ προστατεύσῃς, τί ἄλλο εἶναι παρ' ἀσεβείας καὶ παρῆκούς;

ΑΙΜΩΝ. Μάθε ὅμως ὅτι ὅλοι γενικῶς οἱ Θεβαῖοι διόλου μὲ τὴν γνώμην σου δὲν συντάσσονται.

ΚΡΕΩΝ. Ἡ πόλις θὰ διατάξῃ εἰς ἐμὲ τὸ τί πρέπει νὰ κάμω;

ΑΙΜΩΝ. Ἴδου λοιπὸν ὅτι οἱ λόγοι σου νεανικαὶ ὁμοιάζουσιν ὀμιλίαι.

ΚΡΕΩΝ. Μήπως ἐγὼ δὲν ἐξουσιάζω τοὺς πολῖτας ὅλους;

ΑΙΜΩΝ. Ποτέ δὲν ὀνομάζω πάλιν ἐκείνην, ἥτις εἰς ἓνα καὶ μόνον ἄνδρα ἀνήκει.

ΚΡΕΩΝ. Εἰς ποῖον ἄλλον θ' ἀνήκει, ἐὰν ὄχι εἰς τὸν βασιλέα;

ΑΙΜΩΝ. Ἴσως ἤθελεν εἶναι κτήμά σου, ἐὰν ἦτο ἔρμος.

ΚΡΕΩΝ. Σὺ, φαίνεται, τὴν γυναῖκα ζητεῖς νὰ προστατεύσης.

ΑΙΜΩΝ. Ἐὰν σὺ εἶσαι γυνή· διότι μόνον καὶ μόνον διὰ σέ ἐγὼ φροντίζω.

ΚΡΕΩΝ. Τὸν πατέρα σου, ἄθλις, τολμᾶς νὰ κατηγορήσης;

ΑΙΜΩΝ. Ναί, διότι σέ βλέπω ἀδικίας κατεργαζόμενον.

ΚΡΕΩΝ. Ἄμκαρτάνω, ἀνόητε, διότι σέβομαι τὰς ἀρχάς μου;

ΑΙΜΩΝ. Δὲν συναισθάνεσαι ὅτι ποδοπατεῖς αὐτὰ τὰ ἱερώτερα πράγματα, αὐτὸ τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς σέβας;

ΚΡΕΩΝ. ὦ μιαιώτατε, δούλε μιᾶς γυναικὸς!

ΑΙΜΩΝ. Ἄ! πολὺ ἀπατάσαι ποτὲ τῶν παθῶν μου δοῦλας δὲν γίνομαι.

ΚΡΕΩΝ. Ἐν τοσούτῳ ὄλοι οἱ λόγοι σου πρὸς ὑπεράσπιον ἐκείνης λέγονται.

ΑΙΜΩΝ. Καὶ σέ θέλω νὰ ὑπερχπισθῶ καὶ τὸν ἑαυτόν μου καὶ τοὺς ἐν Ἄδῃ θεούς.

ΚΡΕΩΝ. Ἄλλ' εἰς μάτην μὴ ἐλπίζης ὅτι ζῶσαν θὰ τὴν νυμφευθῆς.

ΑΙΜΩΝ. Ἄν αὕτη ἀποθάνῃ, καὶ ἄλλον εἰς τὸν Ἄδην θὰ συμπαρασύρῃ.

ΚΡΕΩΝ. ὦ! ἔχομεν καὶ φοβερισμούς (1).

ΑΙΜΩΝ. Εἰς ἀνθρώπους μωροὺς τί ὠφελοῦσιν αἱ ἀπειλαί;

ΚΡΕΩΝ. Αὐτὰ τώρα ποῦ διδάσκεις εἰς ἐμέ, κλαίων, νομίζω, θὰ τὰ διδάξης, ἀνόητε.

ΑΙΜΩΝ. Ἄν δὲν ἦσο πατήρ, ἀναίσθητον, τῇ ἀληθείᾳ, θὰ σ' ἔλεγον.

ΚΡΕΩΝ. Παῦσον πλέον τὰς φλυαρίας σου, μοχθηρὲ δούλε τῆς γυναικὸς.

ΑΙΜΩΝ. Μονον σὺ νὰ ὀμιλῆς θέλεις, καὶ ἄλλος ὄχι;

ΚΡΕΩΝ. Ἀλήθεια; Ἀλλὰ, μὰ τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, μή σε μέλει καὶ δωρεὰν δὲν θὰ με ὑβρίσεις· ὀγγίγγρα φέρετε τὴν ἀχρεῖαν αὐτὴν γυναῖκα, πλησίον τοῦ μελλονύμφου τῆς ν' ἀποθάνῃ.

ΑΙΜΩΝ. Ἦσυχασε καὶ πλησίον μου διὰ ν' ἀποθάνῃ δὲν εἶναι· οὐδέποτε δὲ τοῦ λοιποῦ θὰ μ' ἴδῃς πλέον καὶ ἄς παφλάξῃ ὁ θυμὸς σου, ἄς βροντᾶ ἡ μανία σου, καθήμενος ἐν μέσῳ μοχθηρῶν καὶ ἀνευ χαρακτῆρος φίλων.

ΧΟΡΟΣ. Πολὺ θυμωμένος, βασιλεῦ, ἀνεχώρησε· καὶ εἶναι φθιβερὸν, τῇ ἀληθείᾳ, τὸ ν' ἀπελπισθῆ εἰς τοιοῦτος νέος.

ΚΡΕΩΝ. Ὅ,τι θέλει ἄς κάμῃ εἶναι ἀδύνατον νὰ λυτρώσῃ αὐτὰς ἐκ τοῦ θανάτου.

ΧΟΡΟΣ. Καὶ πὰς δύο λοιπὸν θὰ φονεύσης;

ΚΡΕΩΝ. Καλὰ λέγεις· ἄς ἀφίσωμεν τὴν μίαν, ἥτις διόλου τὸν τάφον δὲν ἤγγισεν.

ΧΟΡΟΣ. Μὲ ποῖον δὲ τρόπον θὰ φονεύσης τὴν ἄλλην;

ΚΡΕΩΝ. Θὰ τὴν ὑπάγω εἰς ἔρημον τόπον, ὅπου ἀνθρώποι δὲν εἶναι κ' ἐκεῖ ζῶσαν θὰ τὴν κρύψω εἰς πετρώδες καὶ κατὰ σκοτον σπήλαιον· τόσῃ δὲ τροφὴν θὰ τῇ δίδω ὅσον διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὸ ἐγκλημα (1). Ἐκεῖ δὲ, καθικετεύουσα αὕτη τὸν Πλούτωνα, τὸν μόνον ἐκ τῶν θεῶν τὸν ὅποιον σέβεται, ἄς προσπαθῆσῃ ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, ἢ τοῦλάχιστον ἄς μάθῃ ὅτι ἀνοφελεῖς ὅλως διόλου εἶναι αἱ πρὸς τοὺς νεκροὺς τιμαί.

(1). Ἐν τῇ ἀρχαιότητι, εἰς ἐκείνους ὅσους ἤθελον νὰ φονεύσωσιν ἐκ πείνης, πάντοτε ἄφινον ὀλίγην τροφήν· διότι ἄλλως κατεργάζοντο ἐγκλημα ἐὰν τοὺς ὑστέρουν καὶ τῆς τροφῆς ἐκείνης.

(1). Ὁ Κρέων ἐνόμισεν ὅτι ὁ Αἴμων ἐννοεῖ διὰ τοῦ «καὶ ἄλλον εἰς τὸν Ἄδην θὰ συμπαρασύρῃ» ὅτι προτίθεται τὸν πατέρα του νὰ φονεύσῃ. Ἄλλ' ἠπατήθη διότι τὸν ἴδιον ἑαυτόν του ἐννοεῖ· καὶ ἔπειτα ὁ Σοφοκλῆς εἰς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ Αἴμονος καὶ τῆς Ἀντιγόνης ἐπροσωποποίησεν αὐτὴν τὴν ἀγνωτέραν ἠθικὴν.

ΧΟΡΟΣ.

(Στροφή α.)

Ἄκαταμάχητε, ἀπρόσβλητε Ἔρωσ, σὺ ὅστις κατὰ τῶν πλουσίων τὰ βέλη σου πέμπεις, σὺ ὅστις εἰς τὰς σφριγώσας καὶ ῥοδίνους τῆς νεάνιδος παρειᾶς ἐμφωλεύεις, σὺ ὅστις, τὰ πελάγη τῶν θαλασσῶν διαπλέων, εἰς τὰς καλύβας τῆς ἐξοχῆς παρσιδύεις, μεγάλη ἡ δύναμίς σου καὶ οὐτ' οἱ θεοὶ δύνανται νὰ σ' ἀποφύγωσιν, οὐτ' οἱ θνητοὶ νὰ σ' ἀποκρούσωσι τολμῶσι καὶ πᾶς ὅστις, τοῦ ὁποίου τὰ στήθη τὰ βέλη σου ἔτρωσας, μαριώδης καὶ ἐξαλλος γίνεται.

(Ἀντιστροφή α.)

Σὺ τοὺς δικαίους ἀδίκοις τοὺς κάμνεις καὶ εἰς ἐγκλήματα ὠθεῖς τὰς χειράς των. Σὺ καὶ τώρα τὴν μεταξὺ τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ φιλονεικίαν διήγειρας. Ὁ ἔρωσ ἐκεῖνος, ὁ παράφορος ἔρωσ, τὸν ὅποιον ἐμπνέει τὸ φλογερόν καὶ μαγεῖον τῆς τρυφερᾶς νεάνιδος βλέμμα, τοὺς πάντας νικᾷ καὶ κατὰ πάντων θριαμβεύει. Νόμος κατέστη αὐτὸς καὶ ὡς νόμος εἰς τὴν φύσιν βασιλεύει. Ἰδοὺ τί κατορθένουν τῆς ἀνικητοῦ Ἀφροδίτης αἰ ἀπάται. Ἰδοὺ κ' ἐγὼ τώρα παραβαίνω τοὺς νόμους καὶ τὴν ἀειρρόν πηγὴν τῶν δακρῶν μου νὰ σταματήσω δὲν δύναμαι, ὅταν, φεῦ, τὴν τέως ἀνθηρὰν Ἀντιγόνην μαραιομένην βλέπω κ' εἰς τὸν πανδέκτην καταβαίνουσαν Ἄδην.

(Στροφή β.)

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ἴδετέ με, πατριῶται, ἴδετέ με πῶς τελευταίαν ἤδη φορὰν περιπατῶ, πῶς τὸ λάμπον φῶς τοῦ ἡλίου δὲν θὰ ἴδω ποτὲ πλέον. Νὰ ὁ Ἄδης, ὁ τοὺς πάντας εἰς τοὺς κόλπους του σύρων, ζῶσαν φεῦ! εἰς τοῦ Ἀχέρωνος τὴν μαύρην λίμνην μὲ ὀδηγεῖ, χωρὶς τοῦ γάμου τὰ θέλητρα ν' ἀπολαύσω, χωρὶς

κὰν ὕμνος τοῦ ὕμναίου νὰ μελωδήσῃ δι' ἐμέ. Τετέλεσται πλέον! τὸν Ἀχέρωνα ὡς νυμφίον θὰ λάβω.

ΧΟΡΟΣ. Μὲ δόξαν ὅμως εἰς τῶν νεκρῶν τὴν ὁδὸν καταβαίνεις. Νόσος κάμμία δὲν σὲ ἐμάρανε, καὶ δὲν σ' ἐπλήγωσε ζῆφος κἀνέν. Μόνη σὺ ἐκ τῶν θνητῶν, ζῶσα μόνη καὶ ἐλευθέρᾳ εἰς τοῦ Ἄδου τὰς πύλας ἀπέρχεσαι.

(Ἀντιστροφή β.)

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Γνωρίζω, γνωρίζω μὲ ποῖον οἰκτρότατον θάνατον ἢ τοῦ Ταλάντου θυγάτηρ Νιόβη (1) οἰκτρῶς κατεστράφη εἰς τοῦ Σιπύλου τὰς κορυφάς. Ὡ δὲν μὲ λανθάνει ὅτι ὡς ὁ τὰ πάντα περιπλέκων κισσὸς, βράχος κατάκρυος περιβάλλει αὐτήν ὅτι βροχὴ ἀκατάπαυστος καὶ χιῶν αἰωνία τὴν καλύπτει ὅτι ἡ πηγὴ τῶν δακρῶν της ποτὲ δὲν στεριεύει. Τοιαύτη, τοιαύτη κ' ἐγὼ θ' ἀποθάνω.

ΧΟΡΟΣ. Θεὰ εἶναι ἐκείνη καὶ ἐκ θεῶν ἐγεννήθη ἠθνητοὶ δ' ἡμεῖς εἴμεθα καὶ θνητοὶ μᾶς ἐγέννησαν. Ἀλλὰ σὲ τόση δόξα ἀνθηρὰ στεφανώνει, ὡς ὁμοίως πρὸς τοὺς θεοὺς ἀποθνήσκουσα.

(Στροφή γ.)

Περιπαίζομαι, οἴμοι! Πρὸς τῶν θεῶν τῆς πατρίδος, διατὶ, πρὶν εἰσεῖτε ἀποθάνω, μὲ ὕβριζεις, ἐν ᾧ εἰς τοὺς ζῶντας ἀκόμη εὐρίσκομαι; Πολῖται εὐτυχεῖς, κρῆναι τῆς Δίρκης διαυγεῖς, ᾧ κατάσκιον ἄλλος φιλοπολέμου πατρίδος, ὅσας μάρτυράς μου λαμβάνω. Μαρτυρήσατε, φεῦ! πῶς χωρὶς δάκρυ κἀνέν, πῶς μὲ

(1). Θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου καὶ τῆς Δίας, γυνὴ τοῦ Ἀμφίονος βασιλέως τῶν Θηβῶν, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐγέννησεν ἕξ υἱοὺς καὶ ἕξ θυγατέρας καυχήθεισα δὲ ὅτι ἦτον ἐτεκνοτέρα τῆς Λητοῦς, παρώργισεν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν θεὰν αὐτήν, ὥστε δι' ἐπιταγῆς τῆς ἐτοξεύθησαν ἅλα τῆς τὰ τέκνα ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτεμίδος, αὐτὴ δὲ ὡς ἐκ τῆς λύπης τῆς μετεμορφώθη εἰς βράχον.

νόμους σκληρούς, εἰς εἰρκτὴν σκοτεινὴν θά κλεισθῶ μετ' ὀλίγον, ἥτις ὡς τάφος δι' ἐμὲ θά χρησιμεύσῃ. Δυστυχῆς ἐγὼ, τοῦ θά ζήσω, τί θά κάμω; οὔτε εἰς ζῶντας μὲ βάλλουν, οὔτ' ὡς νεκρὰ ἐνταφιάζομαι.

ΧΟΡΟΣ. Διὰ τὸλμης ὑψίστης εἰς τὸ ἀνώτερον βᾶθρον τῆς δικαιοσύνης ἀναβάσα, οἰκτρά ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου κατέπεσας. Κάνεν βεβαίως ἐκ τῶν πατρικῶν ἐγκλημάτων θά ἐξαιγιάζης.

(Ἀντιστροφή γ')

Ἄχ! τί σκληρὰς ἀναμνήσεις εἰς τὸν νοῦν μου μοὶ φέρεις! **Ἄχ!** τὸν πατέρα μου ἐνθυμοῦμαι, τοῦ ὁποῦ τοῦ βέλῃ κατὰ τριῶν γενεῶν ἐξεπέμφθησαν καὶ τὴν οἰκτράν ἐκείνην καταστροφὴν, ἥτις ἐπίσσε, φεῦ, τῆς τῶν Λαβδακιδῶν οἰκογενείας τὰ μέλη. Ἰὼ μητρικαὶ δυστυχίαι, ἰὼ γάμοι ὀλέθριοι πατρὸς καὶ μητρὸς, πῶς ἀπὸ σᾶς ἡ τλήμων ἐγὼ ἐγεννήθην! Καὶ τώρα πάλιν ἀπὸ κατάρως φορτωμένη, ἐστερημένη τῶν τοῦ γάμου ἀγαθῶν, ἔρχομαι, ἔρχομαι πρὸς σᾶς. Ἰὼ ἀδελφέ μου, ἐκ τοῦ αὐτοῦ γάμου καὶ σὺ γεννηθεῖς. Ἀποθανῶν ζῶσαν εἰς τὸν τάφον σου μὲ παρασύρεις.

ΧΟΡΟΣ. Εὐσεβὲς μὲν εἶναι τὸ νὰ τιμᾶ κανεῖς τοὺς νεκρούς· ἀλλὰ καὶ πάλιν αἱ τοῦ βασιλέως διαταγαὶ δὲν πρέπει νὰ παραβαίνονται. Ἀλλὰ σὺ κατεστράφης ὑπὸ τοῦ αὐτογνώμου καὶ ἀγερώχου χαρακτήρος σου.

(Ἐπώδός.)

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Πηγαίνω, πηγαίνω ἡ τλήμων εἰς τοῦ θανάτου τὸ ὀλέθριον δεῖπνον, χωρὶς δάκρυ δι' ἐμὲ νὰ χυθῇ, χωρὶς καρδία συμπαθῆς εἰς τὰ δεινά μου νὰ συνθηρνήσῃ, χωρὶς τοῦ γάμου τὰς τρυφὰς ἐγὼ ν' ἀπολαύσω. Ὡ δὲν μοὶ συγχωρεῖται, ἀλλοίμονον, κὰν ἔς τοῦ ἡλίου τὸ ἀγνόπατον φῶς νὰ ἐπιβλέψω.

Κι' εἰς τὴν οἰκτράν αὐτὴν τύχην μου ποῖος φίλος θηρνεῖ; Ποῖος στενάζει δι' ἐμὲ;

ΚΡΕΩΝ. Δὲν γνωρίζετε ὅτι οἱ οὗτοι θῆρνοι καὶ ὀλολυγμοὶ τέλος ποτὲ δὲν θά ἔχουσιν, ἀν ἦτο δυνατόν νὰ ὠφελῶσι τοὺς κακούργους; Τί τὴν ἔχετε ἐδῶ ἀκόμη; εἰς τὰς ἐρήμους ὑπάγετε τὴν καὶ κλείσατέ τὴν, καθὼς σᾶς εἶπον, ἐντὸς τάφου Ζοφῶδους, εἴτε διὰ ν' ἀποθάνῃ, εἴτε ἐκεῖ παρκατωμένη νὰ ζήσῃ. Ἀθῶοι εἰς τὸν θάνατόν τῆς ἐσμέν· ἀλλ' αὐτὴ θά στερηθῇ τῆς ἐπὶ τοῦ κόσμου διαμονῆς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Ὡ τάφος κατὰφυγες, ὦ κλῆνὴ νυμφικὴ, ὦ Ζοφῶδης κατοικία δι' ἐμὲ προηρισθεῖσα, ἰδοῦ, ἰδοῦ θά ἐνοθῶ μετ' ὀλίγον εἰς τοὺς δυστυχεῖς συγγενεῖς μου· τοὺς ὁποῖους ὄλους ἡ Περσεφόνη μεταξὺ τῶν νεκρῶν περιέλαβε καὶ μεταξὺ τῶν ὁποῖων τελευταία ἐγὼ καὶ δυστυχέστερα καταβαίνω, πρὶν ἢ τὸ πεπρωμένον τῆς ζωῆς μου τὸ τέλος ὄρισῃ. Ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἐν μέσῳ τῶν ὀλεθρίων δεινῶν μου τρέφω καὶ μίαν ἐλπίδα, ὅτι προσφιλεῖς θ' ἀπέθω κ' εἰς τὸν πατέρα κ' εἰς τὴν μητέρα μου καὶ εἰς σέ, ἠγαπημένε ἀδελφέ μου. Ἐγὼ, φίλοι συγγενεῖς μου, σᾶς ἐλούσα; ἐγὼ εἰς τοὺς τάφους σᾶς ἐπεστάτησα, ἐγὼ σᾶς ἐδρόσιασα μὲ σπονδῆς ἐπιταφίους. Τὰ ἴδια, ἀδελφέ μου καὶ εἰς σέ ἠθέλησα νὰ κάμω. Καὶ ὅμως ἀντὶ ἐπαίνων πικρὸν δηλητήριον ἐποτίσθην καὶ εἰς τοιαύτην ἐλθροσύνην περιήλθον. Τοῦλάχιστον ὅμως, ἀν σὶ μωροὶ τοικυτοτρόπως μ' ἀντιμειψαν, πολλοὺς ἐπαίνους οἱ φρόνιμοι μοὶ ἐπεδαψίλευσαν. Ποτὲ, ποτὲ δὲν θά ἐδεχόμην τὸν τάφον τοῦτον νὰ κατεργασθῇ, ἐναντίον τῆς πόλεως ὅλης, οὔτ' ἐὰν μήτηρ τέκνων ἦμην, οὔτ' ἐὰν εἶχον σύζυγον· ὅστις ἀποθνήσκων ἀπαρὸς διεσθέρετο. Καὶ ταῦτα πάντα, διότι ἀν ὁ σύζυγός μου ἀπέθνηκε καὶ ἄλλου ἡδυνάμην νὰ λάβω, καὶ ἀν τέκνον μου ἔχον καὶ ἄλλο ἡδυνάμην εἰς τὸ φῶς νὰ παραγάγω. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἀπαξ καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ μου εἰς τὰ σκότῃ τοῦ Ἄδου ἐκρύβησαν, πῶς ἡδυνάμην νέον ἀδελφὸν ν' ἀποκτήσω; Σὲ λοιπόν, ἠγαπημένε ἀδελφέ μου, προτιμήσασα, εἰς τοιαύτας ὑποχωροῦσα

ιδέας, ἀπερασίσα τοῦ Κρέοντος τὸ δῖαταγμα νὰ παραβῶ καὶ τοιαῦτα τρομερὰ καὶ ἐπικίνδυνα πράγματα νὰ κατεργασθῶ. Καὶ τώρα ἰδοὺ πῶς με σύρει εἰς τοῦ Ἄδου τὰ σκότη, ἰδοὺ πῶς ἀποθνήσκω χωρὶς γάμου, χωρὶς τῶν τοῦ ὑμεναίου ἀγαθῶν, χωρὶς τῆς συζυγίας τὰ ἀγαθὰ νὰ γευθῶ, χωρὶς τῆς μητρότητος τὰ θελήγητρα ν' ἀπολαύσω. Ἀλλὰ ποῖον νόμον, τίνος θεοῦ διαταγὴν παρέδον καὶ ζῶσα εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια παρασύρομαι, ἔνθα ν' ἀποθάνω ὀρεῖλω; Καὶ τέλος πάντων τί θά μοι ὠφελήσῃ ἂν εἰς οὐρανὸν τὸ ὄμμα στρέψω, ἂ θεὸν τινα ἐπικληθῶ; Ἰδοὺ εὐσεβῆ κατεργασθεῖσα ἔργα, ἰδοὺ πῶς τιμωροῦμαι, καὶ ποίας βασιάνους φρικτὰς ὑποφέρω ὡστὴν νὰ ἦμην ἀσεβῆς (1). Καὶ ἂν μὲν τὰ πάθη μου ταῦτα ἀρεστὰ εἰς τοὺς θεοὺς εἶναι, εὐχαρίστως εἰς αὐτὰ ὑπομένω, χωρὶς κἀνὲν παράπονον κατὰ τῆς τύχης μου νὰ ἐκτοξεύω· ἂν ὅμως ἀδίκως ταῦτα πάτρω κ' εἰς τοὺς θεοὺς ἀθίως φαίνομαι, εἶθε τότε νὰ πάθωσιν οἱ ἔχθροί μου ὅσα τώρα ἐγὼ ὑποφέρω.

ΧΟΡΟΣ. Ἡ τρικυμία τῶν παθῶν τῆς δὲν κατεστάλη ἀκόμη· ἀκόμη κυμαίνεται εἰς αὐτὰ.

ΚΡΕΩΝ. Καὶ διὰ τοῦτο θά θηγήσουν ἐκεῖνοι, οἵτινες με τούτην βραδύτητα τὴν πηγαίνουν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Τετέλεσται πλέον· τοῦ θανάτου τὸ τέρας μου ἦλθεν.

ΚΡΕΩΝ. Ἄ! διόλου μὴ κολακεύεσαι ὅτι χωρὶς ἀποτέλεσμα θά μείνουν οἱ λόγοι μου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. ὦ πατρί μου γλυκυτάτη, ὦ ἀρχαῖοι θεοί,

(1). Οὐδὲν συγκινητικώτερον, οὐδὲν ὑψηλότερον τῆς πρὸς οὐρανὸν ἀποτροπῆς τῆς Ἀντιγόνης. Εἰς καὶ μόνος λόγος συνίστηεν ὅλον τὸ ὄψος καὶ γοητεύει εἰς τὸν ἀνώτερον βαθμὸν τὸν ἀναγνώστην. Ἀναλογίζεται αὐτὴ ὅτι ἠθέλησε εὐσεβῆ ἔργα νὰ κατεργασθῇ· ἀλλ' οἱ θεοὶ, ἀντὶ τὸ ἐνοήρωσιν τὴν ἐπιχείρησιν αὐτῆς, ἰδοὺ πῶς τὴν ἀντήμειψαν. Ἡ ἀπέλπισία αὐτῆς τῆς Ἀντιγόνης, ἡ ἀμφιβολία αὐτῆς περὶ τῆς τῶν θεῶν δικαιοσύνης, πολὺ τὸ θελήγητρον ἔχει καὶ κατὰ μέγα μῆρος εἰς αὐτὴν ὀρεῖλεται τὸ ὄψος τοῦτο τῆς ἀνά χειρας τραγωδίας.

παρῆλθον αἱ ἀνάβολαι, παρσύρομαι πλέον. Ἴδετε, τῶν θεῶν ἀρχαῖοι, τὴν τύχην τῆς μόνης ἡγεμονίδος σας, ἴδετε ὅποια πάσχω δεῖνά, διότι ἠθέλησα εὐσεβῆς εἰς τοὺς θεοὺς νὰ φανῶ (1).

ΧΟΡΟΣ.

(Στροφή α.)

Καὶ ἡ Δανάη τοῦ ἡλίου τὸ φῶς εἶχε στερηθῆ ἢ ταλαίπωρος καὶ εἰς εἰρκτὰς σιδηρὰς, ὡς εἰς κατάσκοτον τάφον, περιεκλείσθη (2). Καὶ ἐν τοσούτῳ, θυγάτηρ μου, λαμπρὰ ἢ γενεὰ τῆς ἦτο καὶ εἰς τοὺς αἰθεραίους κόλπους τῆς χρυσοῦν βροχῆν ὃ Ζεὺς εἶχε σπεῖρει. Ἀλλὰ γνωρίζεις τῆς σκληρᾶς Εἰμαρμένης τὴν δύναμιν; φοβερὰ αὕτη εἶναι καὶ ἀκατανίκητος· οὔτ' ἡ βροχῆ, οὔτε ὁ Ἄρης, οὔτε τὰ τεῖχη, οὔτε τὰ μαῦρα κυματοτάρακτα πλοῖα τὴν δύναμιν τῆς ποτε διαφεύγουσιν.

(Ἀντιστροφή α.)

Καὶ ὁ θυμώδης καὶ ἐξημμένος τοῦ Δρύαντος υἱὸς (3), οἰ-

(1). Ἰδοὺ οἱ τελευταῖοι λόγοι τῆς Ἀντιγόνης, δεκνύοντες μετὰ πικρίας πῶς αἱ θεοὶ ἀνταμείβουν τὰς ἡγεμονίδας αὐτῶν. Εἰσέτε δὲν τελειοῦν, καὶ οἱ βάρβαροι τοῦ Κρέοντος δορυφόροι τὴν παρασύρουσιν εἰς τὸ σπῆλαιον, τὸ ὅποιον, μετ' ὀλίγον, σπαρακτικωτάτων σῆκηρῶν θέατρον μέλλει νὰ γίνῃ.

(2). Ἡ Δανάη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἀκριτοῦ, βασιλέως τοῦ Ἀργεῶς, καὶ τῆς Εὐρυδίκης. Κληθεῖσα ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς, φοβουμένου τὴν ἐκπλήρωσιν χρησμοῦ τίνος εἰς χαλκοῦν πύργον, ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Διὸς, εἰσχωρήσαντος παρ' αὐτῆ ὑπὸ τὴν μορφήν χρυσοῦ βροχῆς, τὸν Ἡερσέα, μετὰ τοῦ ὁποῦ ῥιφθεῖσα εἰς τὴν θάλασσαν ἐντὸς λάρνακος, διεσώθη ἐπὶ τῆς νήσου Σειφίρου.

(3). Ὁ παῖς τοῦ Δρύαντος ἦν ὁ Λυκοῦργος, ὅστις διότι ὕβρισε τὸν Βάκχον ἐκλείσθη ἐντὸς σπηλαίου. Κατ' ἄλλας παραδόσεις, παρεφρόνησεν ἢ ἐτυφλώθη. — Οἱ δὲ Ἡδωνοὶ, ἐπὶ τῶν ὁποῶν ἐδασίλευεν ὁ Λυκοῦργος, κατῴκουν παρὰ τὸν ποταμὸν Στρυμόνα, ἐν τῇ Ἡδωνίδι χώρᾳ.

κτρῶς διὰ τὰ ἄγρια πάθη του ἐπιμαρξήθη, εἰς βράχους πετρώδεις ὑπὸ τοῦ Βάχου δεσμευθεῖς. Οὕτω πως ἐκδικοῦνται τὴν μάραν. Εἰς τὸν παράρρητον θυμὸν του μὲ ὕβρεις τὸν θεὸν εἶχε πληγώσκει. Εἶπε τράζει προσέτι τὰς ἱερείας ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῶν ἐνθουσιασμῷ, ἐσθεσε τὰ τοῦ Βάχου πυρὰ καὶ τὰς φιλαρμονίους Μούσας παρῶργισεν.

(Στροφή β')

Εἰς δὲ τὴν εἰς δύο μέρη διηρημένην Κυκνήν θάλασσαν εἰς τὰς παραλίας τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Σαλμυδρῆσου (1), ὁ λατρευόμενος ἐκεῖ Ἄρης εἶδε τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Φινέως οὐκ ἄλλως πληγθέντας (2), τοὺς εἶδε, καὶ, τοῦ γλυκυτάτου φωτὸς στεροθέντας ἀπ' αὐτὴν τὴν σκληρὰν καὶ θηριώδη μητροῦν των. Αὐτῆς, αὐτῆς αἱ αἱματοφόρτοι χεῖρες μὲ τὰς κερκίδας τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν δύο ἀδελφῶν εἶχον πληγῶσαι καὶ κατεμάραν τὰ νέα καὶ ἀνθηρὰ πρόσωπά των.

(Ἀντιστροφή γ')

Ἐθρήνον τὰ θειὰ των εἰ δυστυχεῖς, ἐθρήνον τῆς μητρὸς των τὸν ὀλέθριον γάμον, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐγεννήθησαν ὅπως ἐν σκότει ἀιώνιῳ βεδυθισμένοι ὄντων. Αὐτὴ δὲ κατήγετο ἐκ των

(1). Ἡ Κυκνή θάλασσα περιλαμβάνει τὰς παρὰ τὸ πρὸς βορρᾶν στόμιον τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου δύο νησιῶδας, τὰς πρότερον Πλαγῆτας ἢ Συμπληγάδας λεγομένας. Αὗται κινούμεναι, συνέτριβον, τὰ οὐκ ἐκπλέοντα πλοῖα ἄχρις ὅτου, διαβάσας τῆς Ἄργου; μὲ τοὺς Ἄργοναύτας, ἐσταμάτησαν. Ἡ δὲ Σαλμυδρῆσος εἶναι πόλις καὶ λιμὴν τῆς Θράκης ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κλάου τοῦ Ἰλίου Πόντου.

(2). Οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Φινέως ἦσαν ὁ Πηξίππος καὶ ὁ Πανότιον, τοὺς ὁποῖους ἐγέννησεν ἐκ τῆς πρώτης του γυναίκος Κλεοπάτρας. Ἀλλὰ τυχευθεῖς αὐτῆς, ἐνυμφεῖσθαι τὴν θυγατέρα τοῦ Δαρδάνου, Ἰδαίου. Αὕτη κατηγόρησε παρὰ τῷ Φινεῖ τοὺς δύο ἀδελφούς, ὅτι ὅθεν ἤβλησαν νὰ προσβάλωσι τὴν τιμὴν τῆς καὶ ἑλαθε παρ' αὐτῶν τὴν αἰεταν ὅπως τυφλώσῃ αὐτούς.

ἀρχαίων Ἐρεχθιδῶν. Ἦν κόρη τοῦ Βορρᾶ καὶ ἀνετράφη εἰς ἔρημα σπήλαια, εἰς τὰς σφοδρὰς τοῦ πατρὸς τῆς θεῖλλας, ἐξ ἴσου μὲ τοὺς ταχύποδας τρέχουσα ἵππους καὶ ἀφόβως διαπερῶσα τὰς παγωμένας πεδιάδας. Καὶ ἄμως, ἀν καὶ ἦτο τοιαυτή, πάλιν δὲν ἠδυνήθη τῶν ἀνικητῶν Μαιρῶν τὰ βέλη νὰ διαφύγῃ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Ἦλθον, ἄρχοντες τῶν Θεῶν, ὑπὸ τοῦ παιδὸς ὀδηγούμενος τούτου, ὅστις καὶ δι' ἐαυτὸν καὶ δι' ἐμὲ ἐπίσης βλέπει. Οὕτω προωρίσθημεν οἱ τυφλοὶ, χωρὶς ὀδηγοῦ νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ περιπατῶμεν.

ΚΡΕΩΝ. Τί νέον ἔχεις νὰ μᾶς εἴπῃς, Τειρεσίας;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Θὰ σοὶ τὸ εἶπω σὺ δὲ ὑπάκουσον εἰς τοὺς λόγους μου.

ΚΡΕΩΝ. Καὶ πότ' ἐγὼ παρέβην τὰς συμβουλὰς σου;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Καὶ διὰ τούτου ὀρθῶς τὴν πόλιν κυβερνάς.

ΚΡΕΩΝ. Διαρῶρήτην μαρτυρῶ, ὅτι κατὰ πολλὰ σὺ μὲ ὠφέλις.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Καὶ τώρα λοιπὸν συλλογίσου, ὅτι εἰς χεῖλος βαρᾶθρου καταστρεπτικοῦ πλησιάζεις.

ΚΡΕΩΝ. Τί συνέβη λοιπόν; τρομαζῶ ἐγὼ εἰς τοὺς λόγους σου.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Εὐθὺς τώρα θὰ ἐννοήσεις τὰ τρέχοντα, ἀφ' οὗ τὰ παμφάνερα τῆς τύχης μου σημεία ἀκούσῃς. Ἐν ᾧ ἐκαθήμην εἰς τὴν ἀρχαίαν μαντικὴν μου ἑδραν, ἐκεῖ ὅπου ἦσαν συννηροισμένα ἐκείστου εἴδους πτηνὰ, ἀκούω μετὰ πρόμου ἀλλοκότως αἱ ὄρνιθες νὰ φωνάζωσιν, ἄγριαί ὅλως διόλου καὶ παράξενοι φωναὶ μοῦ ἐπληξάν τὰ ὄντα καὶ συνησθάνθη ὡσάν νὰ ἐπολέμου φονικῶς μεταξ' ἑαυτῶν καὶ νὰ ἐξεσχίζοντο μὲ τοὺς ὄξει; ἀνυγὰς των, διότι ἐπατάσσοντο ἀλλεπαλλήλως καὶ ἐβρόντων αἱ πτέρυγες των. Φοβηθεῖς ἐκ των κακῶν αὐτῶν σημείων, ἀπεράσισα νὰ θυσιάσω εἰς τοὺς βωμούς; καὶ ὅμως δὲν ἔλαμπε τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ ὁποῦ τὸ θυμὰ ἐκαίετο· αἱ σάρκες ἐφαίνοντο ὅτι ὑδρωνον, λυόγουσαι ἐπὶ τῆς στακτικῆς, καπνίζουσαι ἀκολούθως καὶ ἀνερχόμεναι εἰς τὴν ἀέρα αἱ χολαὶ τοῦ

θυμάτων ἐσκορπίζοντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ἐγέμιζον τὴν ἀτμοσφαῖραν· τὰ δὲ κρέατα ἐχωρίζοντο ἀπὸ τὸ πάχος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦσαν διπλωμένα. Τοιαῦτα ἐνόησα ἐγὼ ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν αὐτὴν θυσίαν, ὀδηγούμενος ἀπ' αὐτὸν τὸν παῖδα, ὅστις πάντοτε μὲ ὀδηγεῖ, καθὼς κ' ἐγὼ ὀδηγῶ ἄλλους. Μὴν δὲ ἡ ἐπιμονὴ σου ἐγέννησε τὰ οἰκτρὰ ταῦτα τῆς πατριδος μὰς πάθη. Οἱ βωμοὶ μὰς ὄλοι, αἱ ἔσται μὰς ὄλαι ἐγέμισαν ἀπὸ τὰ σπάράγματα τῶν σαρκῶν τοῦ δυστυχοῦς Πολυνείκους, τοῦ ὁποίου τὸ ἄθλιον σῶμα τροφήν εἰς τὰ ὄρεα καὶ τοὺς κύνας τὸ ἐδώκες. Τὰς προσευχὰς μὰς οἱ θεοὶ δὲν τὰς δέχονται καὶ ἀποθῶοσι τῶν θυμάτων τὰς φλόγας· αἱ δὲ ὄρνιθες, μὲ αἷμα ἀνθρώπινον ποτισθεῖσαι, δὲ φωνάζουσι φωνὰς αἰσίας, ἀλλὰ βίγος αἱ ἄγριαι κραυγαὶ τῶν ἐμπέουσιν. Ὅλα αὐτὰ ὑπὸ σπουδαίαν ὄψιν λάβε τα, τέκνον μου· αἱ ἀμαρτίαι διὰ τοὺς ἀνθρώπους εἶναι· ἀλλ' ὅταν ἕνας ἀνθρώπος ἀμαρτήσῃ, τότε πολὺ καλὰ θὰ κέμῃ, καὶ φρόνιμος καὶ εὐτυχὴς θὰ εἶναι, ἂν προσπαθῆσῃ νὰ ἐξηγήσῃ τὰς ἀμαρτίας του, νὰ ἰατρεύσῃ τὰ πάθη του. Πᾶς δὲ ἐπίμονος καὶ αὐθάδης εἶναι ἀνόητος καὶ μωρός. Ὑποχώρησον λοιπὸν, μὴ καταδιώκῃς ποσῶς τὸ λείψανον τοῦ Πολυνείκους καὶ μὴ πληγῶνῃς ἕνα νεκρὸν. Τίς ἡ ἀνάγκη νὰ ζητῆς νὰ φονεύσῃς ἐκ δευτέρου ἕνα, ὅστις ἀπέθανε πλέον; Καὶ πάλιν σοὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω, γίνου φρόνιμος, σκέψου καλῶς τὰ πράγματα· εἶναι πολὺ καλὸν ν' ἀκούῃ τις λόγους φρονίμους, ἂν οὗτοι σοὶ εἶναι ὠφέλιμοι.

ΚΡΕΩΝ. Σὰς ἐννοῶ, σὰς ἐννοῶ, ὦ γέρον· αἷματηρὰ κατ' ἐμοῦ ὄλοι βέλη ἐκτοξεύετε, ὄλοι νὰ μὲ πωλήσῃτε θέλετε ἐνόησα πλέον τὴν μαντικὴν σας· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ συγγενεῖς μου αἰσχρὰν συνωμοσίαν, φρικτὴν προδοσίαν πλέκουσιν ἐναντίον ἐμοῦ. Κερδίζετε, κερδίζετε, ὅσον θέλετε· συσσωρεύετε τὸν σαρκικὸν χρυσὸν καὶ ὄλους τοὺς θησαυροὺς τῆς Ἰνδίας· καὶ ὁ μωός, ὅτι καὶ ἂν κάρητε, ποτὲ ὁ Πολυνείκης τάφου δὲν ἔαξιωθῆ καὶ αὐτοὶ τοῦ Διὸς οἱ ἀετοὶ ἂν εἰς τὸν θρόνον του τὰς νεκρὰς σάρκας φέρωσιν, οὔτε μίᾳσμα πάλιν θὰ φοβηθῶ, οὔτ' ἐντὸς

τάφου θὰ κρύψω αὐτόν. Πολὺ καλὰ γνωρίζω ὅτι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους οἱ θεοὶ δὲν μαιίνονται. Καὶ αὐτοὶ, γέρον Τειρεσίαι, οἱ ἐπιτηδείωτεροι ἀνθρώποι πολὺ ὀγλίγωρα καταστρέφονται ὅταν, χάριν κέρδους, συνωμοσίας ὑφαίνωσι καὶ αἰσχροὺς λόγους ὀμιλῶσιν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Γνωρίζει ἄρα γε κάνεις τῶν ἀνθρώπων, ἐφαντάσθη ποτὲ

ΚΡΕΩΝ. Τί πράγμα; τί ἐννοεῖς, ὀμιλῶν περὶ ὄλων τῶν ἀνθρώπων ἐν γένει;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Ὅτι τὸ πολυτιμώτερον ἀγαθὸν εἶναι ἡ φρόνις;

ΚΡΕΩΝ. Κ' ἐγὼ γνωρίζω ὅτι τὸ μεγαλειότερον κακὸν εἶναι ἡ ἀφροσύνη.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Γνωρίζεις προσέτι ὅτι σὺ ἴσια ἴσια ἀπ' αὐτὴν τὴν νόσον πάσχεις;

ΚΡΕΩΝ. Δὲν θέλω νὰ ἐναντιωθῶ καὶ νὰ ὑβρίσω ἕνα μάντιν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Μήπως δὲν μὲ ὑβρίσας, ἀφ' οὗ μὲ ὠνόμασας ψευδομάντιν;

ΚΡΕΩΝ. Αὐτὸ εἶναι ἀληθές, διότι γενικῶς ὄλοι οἱ μάντιες τὸ ἀργύριον ἀγαπῶσιν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Καὶ οἱ βασιλεῖς τὰ αἰσχρὰ κέρδη.

ΚΡΕΩΝ. Συναισθάνεσαι ὅτι εἰς βασιλέα ὀμιλεῖς;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Τὸ γνωρίζω πολὺ καλὰ, διότι διὰ μέσου μου ἔσωσας τὴν πόλιν ταύτην.

ΚΡΕΩΝ. Εἶσαι μὲν ἐπιτηδεῖος μάντις, ἀλλὰ τὰς ἀδικίας πολὺ τὰς ἀγαπᾷς.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Θαρρῶ ὅτι θὰ μ' ἀναγκάσῃς νὰ εἶπω τὰ μυστήρια τῆς καρδίας μου.

ΚΡΕΩΝ. Ὅτι θέλεις εἶπε· πρόσσεξέ μόνον μὴ διὰ κέρδος πάλιν ὀμιλήσῃς.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Διὰ συμφέρον θὰ ὀμιλήσω, ἀλλ' αὐτὸ ἀπαθλῆσαι σὲ καὶ ὄχι ἐμέ.

ΚΡΕΩΝ. Σοὶ ἐπαναλέγω ὅτι πρόσσεξον μὴ μ' ἀπατήσῃς.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Μάθε λοιπόν ὅτι ὁ ἥλιος ἀκόμη δὲν θά περὶ-
στραφῆ πολλὰς εἰς τὴν τροχίαν τοῦ φορέα πρὶν ἢ σὺ ἀπολέσῃς
ἐν ἀπὸ τὰ ἡγαπημένα σπλάγγνα σου, δι' ὅσας ἀδικίας κατειρ-
γασθῆς. Περὶέκλεισας μὲν εἰς κατὰσκοτον τάφον ζῶσαν μίαν
νέαν παρθένον ἄφησες δὲ τοῦ Πολυνείκου τὸ λείψανον ἄταφον,
χωρὶς κηδείας, στερήσας αὐτὸ ἐκ τῶν ἐν Ἄθῃ θεῶν καὶ ὅλα
ταῦτα ἔκαμες δι' ἐξουσίας, ἧτις οὔτε εἰς σὲ ἀνήκει, οὔτε εἰς αὐτοῦς
τοὺς οὐρανόους θεοὺς, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς τῶν νόμων παραβί-
σεώς σου. Ἄλλ' αἱ τοῦ Ἄδου θεοὶ Ἑρινύες, αὐταὶ αἱ ὀλέθριοι,
αἱ ἐκδικητικαὶ, αἱ φοβερῶς τιμωροῦσαι τὸ ἐγκλήμα, ἐτοιμάζον-
ται ἢ τὴν παρόμοιον κακὰ νὰ σ' ἀποστείλωσι. Σκέψου τώρα ἂν τὸ
ἀργύριον μοὶ ἐμπνέει τὰς προφητείας μου ταύτας. Μετ' οὐ
πολύ ὁ ἀθλιὸς οἶκός σου σφοδρῶς ἀπὸ θρήνου καὶ στεναγμῶν
καὶ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν ἀντήξει. Αἱ πόλεις ὅλαι ἐναντίον
σου τὰ ὄπλα θά στρέψωσι, καὶ μέγας θόρυβος θά ἐγερθῆ ἐκεῖ
ὅπου οἱ κύνες ἢ τὰ θηρία ἢ τὰ ὄρεα κατεμύλωναν τὰ σπαράγ-
ματα τῶν νεκρῶν καὶ τὴν μεμάλυσμένην ταύτην ὄσμην ἐφε-
ρον εἰς τὰς πόλεις ἔνθα αἱ ἐστίαί των εἶναι. Ἴδού ὅποια εἶχον
βέλη μεγάλως ὀργισθεὶς νὰ ἐκτοξεύσω κατὰ σοῦ, τὰ ὅποια μετ'
ὀλίγον θ' ἀνάψωσι, καὶ οἰκτρῶς, ἄθλιε, θέλουν σὲ κατατρέφει.
Ὅδῃγε με, καὶ σὺ παῖ, εἰς τὸν οἶκον, ὅπως αὐτὸς εἰς ἄλλους
νεωτέρους μου ξεθυμάνῃ καὶ μάθῃ ἄλλοτε νὰ μὴ ὀμιλῇ τοιαύ-
τας ἀνοησίας καὶ νὰ μὴ θυμῶνῃ τόσον πολύ.

ΧΟΡΟΣ. Ἀνεχώρησεν ὁ μάντις, φοβερῶς προφητεύσας μαν-
τείας καὶ ἔπειτα, ἐγὼ ἐγήρασα, καὶ ἀκόμη δὲν ἤκουσα αὐτὸς
νὰ ψευστῆ.

ΚΡΕΩΝ. Τὸ συνησθάνθην καὶ ἐγὼ καὶ πολὺ τεταραγμένος
εἶμαι. Καὶ τὸ νὰ ὑποχωρήσω εἶναι φοβερόν· καὶ ἂν ἀντιπαθῶ
ὁμῶς, διὰ συμφορῶν θά τιμωρηθῶ μετ' ὀλίγον.

ΧΟΡΟΣ. Φρόνησις χρειάζεται, Κρέων.

ΚΡΕΩΝ. Τί νὰ κἀμὼ λοιπόν; λέγε μοι καὶ θά σὲ ὑπακούσω.

ΧΟΡΟΣ. Κατ' ἐμέ, πρῶτον μὲν νὰ ἐκβάλῃς ἐκ τοῦ ὑπο-
γείου τὴν κόρη καὶ ἔπειτα νὰ ἐνταφιάσῃς τὸν Πολυνεϊκόν.

ΚΡΕΩΝ. Αὐταὶ εἶναι αἱ συμβουλαὶ σου; καὶ νομίζεις ὅτι
θέλω ὑποχωρῆσαι εἰς αὐτάς;

ΧΟΡΟΣ. Καὶ ὀλίγωρα μάλιστα. Αἱ ἐκ τῶν θεῶν προερχό-
μεναι βλάβαι ταχυπετώσι καὶ ἐν τῷ ἅμα προφθάνουσι τοὺς
κακοὺς.

ΚΡΕΩΝ. Ἄν καὶ μὲ μεγάλην μου θλίψιν ὑποχωρῶ, ἐν τού-
τοις μεταβάλλω τὰ πρῶτά μου σχέδια. Τί νὰ γίνῃ; εἰς τὴν
ἀνάγκην νὰ ὑποχωρήσωμεν πρέπει.

ΧΟΡΟΣ. Μόνος σου λοιπόν πῆγαινε καὶ μὴ διορίζῃς ἄλλους.

ΚΡΕΩΝ. Τώρα εὐθὺς θά ὑπάγω. Τρέξατε, ὑπηρεταί, παρόν-
τες καὶ ἀπόντες, τρέξατε εἰς τὸ ὄρος μὲ πελέκεις εἰς τὰς χεῖ-
ρας. Ἐπειδὴ οὕτω πως ἦλθον τὰ πράγματα, ἀφ' οὗ κατὰ πρῶ-
τον τὴν ἐδεσα, ὁ ἴδιος πάλιν θά τὴν ἀπελευθερώσω. Φοβοῦμαι
μήπως τὸ φρονιμώτερον εἶναι νὰ μὴ παραβαλεῖ κανεὶς τοὺς
καθεστώτας νόμους.

ΧΟΡΟΣ.

(Στροφή α')

Διὰ σὲ, πολυώνυμε Βάκχε, σὺ ἡ δόξα τῆς νύμφης τοῦ
Κάδμου (τῶν Θεῶν δηλ.), βλαστὲ τοῦ βαρυβρόντου Διὸς, σὺ
ὅστις τὴν ἔνδοξον Ἰταλίαν (1) ἐπαγρυπνεῖς καὶ εἰς τοὺς παγχοί-
νους κόλπους (2) τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος βασιλεύεις, ὁ κα-
τοικῶν εἰς τὴν ἡγαπημένην τῶν Βακχῶν πόλιν, πλησίον εἰς τὰ

(1). Ἰταλίαν ἐνταῦθα ἐννοεῖ τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα, ἔνθα πλείστα
ὄσαι πλούσιαι καὶ ἀθηραὶ ἀπαικίαι εἶχον συστηθῆ.

(2). Ἐννοεῖ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον, τὸν μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Ἀρ-
γολίδος. Εἰς δὲ τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια αἱ θεοὶ οἵτινες ἐτιμῶντο ἰδίως
ἦσαν ὁ Βάκχος καὶ ἡ Δήμητρα.

κρυσταλλώδη και διαυγή του Ίσμηνοῦ βεῖθρα και εἰς τοῦ ἀ-
γρίου δράκοντος τὴν σποράν (1).

(Ἀντιστροφή α΄.)

Διὰ σὲ ἡ λαμπρόφωτος φλόξ τῶν θυμάτων εἰς τὸ δικόρου-
πον ὄρος μετewρίζεται, ἐκεῖ ὅπου κατοικοῦσιν αἱ Βακχίδες
Κωρύκαι Νύμφαι, ἐκεῖ ὅπου δροσίζει τὴν γῆν τὸ κατάκρυον
νῆμα τῆς Κασταλίας. Τὰ ὄρη τῆς Νύσης (2) διαπερᾶς, τοὺς
κισσοσκεπεῖς λόρους, τὰς χλοηρόρους και πολυσταφύλους πα-
ραλλίας ἄσματα δὲ ἱερά και τὸ εὐοῖ! εὐοῖ! σ' εὐφραίνει, ἐν ᾧ τὰς
ἀγυῖας τῶν ὀθίων ἐπισκέπτεσαι.

(Στροφή β΄.)

Τὰς ὀθίας σὺ τιμᾶς ἀπὸ ὕλας τὰς πόλεις καλλίτερον, κα-
θὼς ταύτας ἐτίμα και ἡ κεραυνωθεῖσα μήτηρ σου. Καὶ τώρα
ἐπειδὴ ἡ πόλις ὕλη εἰς χεῖλος ἀβύσσου ὠθεῖται, ἔλθε νὰ βοη-
θήσης αὐτήν, εἴτε εἰς τοῦ Παρνασοῦ τὰς κορυφάς, εἴτε εἰς τὸ
κυματοτάρακτον στενὸν τῆς Εὐβοίας

(Ἀντιστροφή β΄.)

Ἐλθέ λοιπὸν, ᾧ τῶν λαμπροφώτων ἄστρων ὀδηγῆ, ᾧ προε-
δρεύων εἰς τὰ νυκτερινὰ μελωδήματα, βλαστὲ τοῦ Βάκχου,
παρουσιάσθητι ὁμοῦ μὲ τὰς συντρόφους σου Νάξας Θυιάδας,

(1). Γνωστὸν εἶναι τοῖς πᾶσιν ἐκ τῆς μυθολογίας ὅτι ὁ Κάδμος ὁ-
πως κτίσῃ τὰς ὀθίας ἠναγκάσθη νὰ παλαίσῃ κατ' αἰμοβόρου τινος
δράκοντος, φυλάσσοντος τὴν πλησίον πηγὴν. Ἀφ' οὗ δ' ἐφάνευσεν τὸ
θηρίον, ἔσπειρε, κατὰ συμβουλήν τῆς Ἀθηνᾶς, τοὺς ὀδόντας του, ἐκ
τῶν ὁποίων ἐγεννήθησαν ἄνδρες. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ μέρος, ἐνθα ἐσπάρησαν
οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος, ἐνοεῖ ἐνταῦθα ὁ ποιητής.

(2). Ὁ μὲν Κώρυκος εἶναι ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρνασοῦ. Ἡ Κασταλία
εἶναι πηγὴ ἀναβλύζουσα ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρους. Ἡ Νύσα, ὄρος τῆς
Εὐβοίας.

αἴτινες ὀλονύκτους γοροὺς συγκροτοῦσι μετὰ μανίας και ἐνθου-
σιασμοῦ χάριν τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Βάκχου.

ΑΓΓΕΛΟΣ. ὦ σεῖς, οἱ πλησίον τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κάδ-
μου και τοῦ Ἀμφίονος κατοικοῦντες, οὐδέποτε πλέον εἰς τὸ
ἐξῆς οὔτε θὰ μακαρίσω οὔτε θὰ θεωρήσω ὡς δυστυχῆ ἄνθρω-
πον ζῶντα· διότι ἅπαντα ἐκ τῆς τύχης ἐξαρτῶνται και αὐτὴ
ἄλλοτε ἀνορθώνει και ἄλλοτε καταστρέφει και τὴν εὐτυχίαν
και τὴν δυστυχίαν. Κάνεις δὲ μάντις μεταξὺ τῶν θνητῶν τὸ
μέλλον δὲν δύναται νὰ προῖδῃ. Πρὸ ὀλίγου ἐμακάριζον τὸν
Κρέοντα και ζηλωτὴν θεώρουσαν τὴν τύχην του· διότι αὐτὸς
τὰς ὀθίας ἐκ τῶν ἐχθρῶν εἶχε σώσει· αὐτὸς τὴν μοναρχίαν
τῆς πόλεως ἔλαβεν· αὐτὸς ἐδοξάζετο διὰ τὰ εὐγενῆ τέκνα του.
Ἄλλὰ τώρα διελύθη ἡ εὐτυχία και ἐξηφανίσθησαν τὰ πάντα.
Διότι ἐκεῖνοι οἵτινες ἀπόλεσαν πλέον τῆς ζωῆς των τὰ θέλ-
γητρα, ἐκεῖνοι κατ' ἐμὲ δὲν ζῶσιν, ἀλλ' ἐμψυχοὶ νεκροὶ καθί-
στανται. Ὅσον θέλεις, ἔσο πλούσιος· δοξάζου, ὅσον θέλεις, ἐπὶ
τῇ βασιλικῇ μεγαλοπρεπείᾳ σου· ἐπέταξεν ἅπαξ ἐκ τοῦ οἴκου
σου ἡ χαρὰ· καπνὸς εὐδιάλυτος και ματαῖα σικὰ τὰ ἐπίλοιπα
εἶναι, συγκριτικῶς πρὸς τὴν ζωογονοῦσαν τὸν ἄνθρωπον ἡδονήν.

ΧΟΡΟΣ. Ἄλλὰ τί νέον δυστύχημα διὰ τοὺς βασιλεῖς ἀ-
ναγγέλλεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ. Ἀπέθανον και τοῦ θανάτου αὐτῶν αἴτιοι οἱ
ζῶντες εἶναι.

ΧΟΡΟΣ. Ποῖος ἐφάνευσεν; ποῖος ἀπέθανεν; λέγε.

ΑΓΓΕΛΟΣ. Ἀπέθανεν ὁ Αἴμων, αὐτὴ δὲ ἡ ἰδία χεῖρ του εἰς
αἴματος ποταμοὺς τὸν ἐκύλισεν.

ΧΟΡΟΣ. Ἡ ἰδία του, εἶπες, χεῖρ, ἢ ἡ τοῦ πατρὸς του;

ΑΓΓΕΛΟΣ. Μόνος του τῆς ζωῆς τὸ νῆμα κατέκοψε, μεγα-
λως ὀργισθεὶς διὰ τὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς διαταχθέντα φόνον.

ΧΟΡΟΣ. ὦ μάντι, μάντι, τί ὀρθὰ ποῦ ἐμάντευσας;

ΑΓΓΕΛΟΣ. Ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένοντο ἅπαξ, ἄλλα δεῖνὰ
ἄς προσπαθήσωμεν νὰ προλάβωμεν.

ΧΟΡΟΣ. Ἴδου ἡ δυστυχὴς Εὐρυδίκη, ἡ τοῦ Κρέοντος σύ-

Ζυγος ἔρχεται. Κατὰ τύχην ἄρα γε ἦλθεν, ἢ μήπως τοῦ φιλάτου υἱοῦ τῆς τὴν δυστυχίαν ἤκουσεν ;

ΕΥΡΥΔΙΚΗ. Ἦκουσα τὰς ὁμιλίας σας, πολῖται, ἐν ᾧ ἐξήρχόμην ὅπως εἰς τὴν Ἀθηναῶν προσευχθῶ. Ἄλλ' ἅμα τοῦ παλατιοῦ τὴν θύραν ἤνοιξα, ταρχαί και φωναί μεταξύ τῶν ὑπηρετῶν μου ἦλθον εἰς τὰ ὄτα. Ἐπάγωσε τὸ αἷμά μου, ἐτρόμαξα ὑπερβολικῶς και ἀναίσθητος ἔπεσα εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν ὑπηρετριῶν μου. Βίπητέ μοι λοιπόν, τί ἐλέγετε ; Και ἄλλας πικρίας ἐγέυθην ὥστε και τὰς νέες ταύτας δύναμαι νὰ τὰς ἀκούσω.

ΑΓΓΕΛΟΣ. Ἐγὼ, φιλάτη μου δέσποινα, θά σοί τὰ εἶπω ὅλα, χωρὶς τίποτε νὰ σοῦ κρύψω, διότι ἤμην παρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τῶν γεγονότων. Πρὸς τί νὰ μετριάσω τὰ πράγματα, πρὸς τί ἄλλα νὰ σοῦ κρύψω, ἀπ' οὐ μετ' ὀλίγον θὰ φανερωθῶσι και ψεύστης τότε θὰ φανῶ ; Καλλίτερον τὴν ἀλήθειαν νὰ εἶπω. Ἠκολούθουν και ὠδήγουν τὸν σύζυγόν σου εἰς τὴν ὑψηλὴν πεδιάδα, ἔνθα ἔκειτο τὸ οἰκτρὸν και κνυοσπάραιον σῶμα τοῦ Πολυνείκου. Και πρῶτον μὲν προσνηχθήμεν εἰς τὸν Πλούτωνα και τὴν Περσεφόνην ὅπως ἐξιλιαθῶσι και καταστείλωσι τὴν πρὸς ἡμᾶς ὀργὴν τῶν ἐλοῦσάμεν ἔπειτα μὲ καθάρωτατον ὕδωρ τὸ σῶμα, ἠάψαμεν πῦρ ἐκ κλάδων πρασίμων, ἐκαύσαμεν τὸ σῶμα και ἀπ' οὗ τὸ ἐνταφιάσαμεν εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος του, ἐπηγαίνομεν εἰς τὸ ζοφῶδες τῆς κήρης σπήλαιον, ἔνθα μὲ τὸν Ἄδην ἡ δυστυχὴς ἐμελλε νὰ νυμφευθῆ. Ἐν ᾧ δὲ μακρὰν τοῦ σπηλαιίου εἵμεθα ἀκόμη, ἀκούει εἰς ἐξ ἡμῶν θρήνους φανεροὺς ἀπὸ τὸν τάφον αὐτὸν τὸν ἀνευ ἐπικηδείων τιμῶν ἐξερχομένους· τρέχει παρευθὺς και τὸ ἀναγγέλλει εἰς τὸν Κρέοντα, ἐν ᾧ δ' αὐτὸς ἐσπευδεν, ἀκούει φωνὰς συγκεχυμένας ὡσάν νὰ ἐθρήνουν παραπονεμένα· στενάζων δὲ οὗτος και ὀλολύζων φωνάζει : ἄχ ! ὁ ταλαίπωρος, τί προαισθάνομαι ; εἶναι ἄρα γε ἀληθινά ; Μήπως εἰς τὴν φρικωδέστεραν δυστυχίαν προσέρχομαι ; μὲ φαίνεται ν' ἀκούω τοῦ φιλάτου υἱοῦ μου παράπονα. Ὀγλίγωρα ὑπηρετῶν, τρέξατε, πη-

γαίνετε ἐκεῖ, ἐκβάλλετε τοὺς λίθους οἵτινες κλείουν τὴν εἴσοδον· ἴδετε ἐντὸς αὐτοῦ και εἵπατέ μοι ἂν εἶναι ἐκεῖ πραγματικῶς ὁ Αἴμων, ἢ ἂν μὲ ἀπατώσιν οἱ θεοί. Ὑπηρετούσαμεν εἰς τὸς διαταγὰς τοῦ θρηνηντοῦ δεσπότου· ἐτρέξαμεν· εἶδομεν. Ἄλλ' ἐκεῖ εἰς τοῦ σπηλαιίου τὰ βᾶ'η ὅποιον φρικτὸν θέαμα ! Ἡ Ἀντιγόνη, ἢ νεαρὰ Ἀντιγόνη, ἦτο κρεμασμένη ἢ δυστυχὴς ἀπὸ ὀλέθριον βρόχον και ὁ τρυφερός ἐκεῖνος λαϊμός της ἦτο σφιγμένος εἰς τὴν ἀγχόνην· ἀπ' ἐτέρου ὁ Αἴμων περιέσφιγγε τὴν μέσην της, και περιπτυσσόμενος αὐτὴν ἐθρήνει ὁ ταλαίπωρος, ἔκλαιε πικρὰ τὸν οἰκτρὸν τῆς μελλονύμφου του θάνατον και ὡς παράφορος ἐγένετο ὅταν ἀνέφερε τὴν μαρμαρίνην τοῦ πατρός του σκληρότητα και τὸν ἀτυχῆ ὑμέναιόν του. Καθὼς δὲ ὁ Κρέων εἰς τοιαύτην κατάστασιν τὸ τέκνον του εἶδε, φοβερὰ βρυχηθεὶς ὄρμα εἰς τὸ σπήλαιον και βαρυθρηνῶν τῷ λέγει : α Τί κάμνεις, ταλαίπωρε ; Τί σκέπτεσαι ; τί προτίθεσαι ; τί θέλεις και εἰς χεῖλος ὀλέθρου καταβαίνεις ; Ἐξέλθε, τέκνον μου, σὲ ἱκετεύω, σὲ παρακαλῶ, ἐξέλθε. » Ἄλλ' ὁ Αἴμων ἀγριοκυττάξας αὐτὸν μὲ μόνον ἐν βλέμματι του τοῦ πατρὸς του και ὄρμα κατά τοῦ Κρέοντος (1)· ἀλλὰ δὲν τὸν ἐπέτυχε, διότι ὄρμησεν ὀγλίγωρα ἐξω και ἔφυγε· παράφορος τότε γινόμενος εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του ἐκβάλλει τὸν θυμὸν του ὁ δυστυχὴς· και καθὼς ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τὸ ξίφος, τὸ πηγνύει παρευθὺς εἰς τὰ νεανικὰ

(1). Ἐνταῦθα ἐγίνε παρηνόησις τις και ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους και ὑπὸ ἄλλων κριτικῶν. Ἐνόμισαν ὅτι πραγματικῶς ὁ Αἴμων ἠθέλησε δολοφόνον χεῖρα νὰ ἐγείρη κατά τοῦ πατρός του. Τὴν ἰδέαν ταύτην τὴν ὑπεστήριξαν και ἐπὶ τοῦ λόγου ἐκείνου τοῦ Αἴμονος, ὅταν ὀργισθεὶς κατά τοῦ πατρός του εἶπεν ὅτι ὁ θάνατος τῆς Ἀντιγόνης θέλει ἐπιφέρει και ἕτερον θάνατον, ἔνοων τὸν ἑαυτὸν του. Ἡπατήθησαν ὁμως και οἱ κριτικοὶ και ὁ Κρέων, ὅστις ἰδὼν ἰν τῷ σπηλαίῳ τὸν Αἴμονα ὑψόνοντα τὸ ἐγχειρίδιον πρὸς αὐτοκτονίαν ἐνόμισεν ὅτι ἡ ἰδικὴ του ζωὴ ἠπειλεῖτο. Ποτὲ ὁ Σοφοκλῆς δὲν ἠθέλε μίανει τὸν ἠθικώτατον Αἴμονα μὲ τοιαύτην στυγεράν δολοφονίαν.

του στήθη και πριν εισέτι ἀπολέση τὰς αἰσθήσεις του, περιπύσσεται ἀκόμη τὰς αἰθεροπλάστους ἀγκάλας τῆς πιστῆς του ἐρωμένης· φωνὴν ἀκολούθως ὀξεῖαν ἀφίνει, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ἦτο αἰματοκυλισμένος, καὶ τὸ πριν ἀνθρῶν πρόσωπόν του κατακίτρινον ἔγινεν. Νεκρὸς δὲ ἔκειτο πλησίον τῆς ἄλλης νεκρᾶς, καὶ εἰς τὸν Ἄδην ὁ δυστυχὴς ἐνυμφεύθη, καταδειξας συνάμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅτι τὸ μεγαλειότερον κακὸν εἶναι ἡ ἀφροσύνη.

ΧΟΡΟΣ. Ἡ Εὐρυδίκη ἀνεχώρησε, χωρὶς οὔτε καλὸν οὔτε κακὸν νὰ εἴπῃ. Τί δύνασαι νὰ συμπεράνης ἐκ τούτου;

ΑἴΓΓΕΛΟΣ. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης μεγάλως τρομάζω· μία ὅμως ἐλπίς μὲ παρηγορεῖ, ὅτι ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησε νὰ θρηνήσῃ καὶ νὰ ὀλουῖξῃ ἐνώπιον ὅλης τῆς πόλεως, ὑπῆγεν εἰς τὸν οἶκόν της ἐκεῖ νὰ ξεσχισθῇ ἀπὸ κλαυθμούς, ἐκεῖ, ἐνώπιον μόνον τῶν δούλων, πικρὰ νὰ χύσῃ δάκρυα. Ἐλπίζω ὅτι ἡ φρόνησίς της δὲν θὰ τὴν ἐπιτρέψῃ νὰ κατεργασθῇ τί κακὸν. Πάντοτε βέβαια ἐπίφοδος εἶναι τοιαύτη σιωπή.

ΧΟΡΟΣ. Ἴδου αὐτὸς ὁ βασιλεὺς εἰς ἡμᾶς ἔρχεται, πένθους σημεῖον εἰς χεῖρας κρατῶν. Ἐάν ὅμως μοι ἐπιτρέπηται νὰ τὸ εἴπω, αὐτὸς ὁ ἴδιος τῶν βασάνων του αἴτιος εἶναι καὶ ὄχι ἄλλος.

ΚΡΕΩΝ. Ἄχ! βάσανοι σκληραὶ, ἄχ! δυστυχήματα θανατηφόρα, τῆς ἀφροσύνης μου συνέπειαι οἰκτραὶ! Ὁθηβαῖοι, συμπατριῶται, ἴδετε τὸν υἱὸν ἀποθαμμένον, καὶ φονέα αὐτοῦ τὸν πατέρα. ὦ συμβουλαὶ ἀξιοθρήνητοι! γιέ μου, υἱέ μου, ἀπέθανες, ἐμαράνθης νέος ἀκόμη, εἰς αὐτὸ τὸ σφρίγος τῆς ἡλικίας σου· ἀπέθανες, υἱέ μου, ἐκ τῆς ἰδικῆς μου, καὶ ὄχι ἐκ τῆς ἰδικῆς σου ἀφροσύνης. Αἰαῖ, αἰαῖ!

ΧΟΡΟΣ. Ἀλλοίμονον! πόσον ἀργὰ τὴν δικαιοσύνην τῶν θεῶν συνησθάνθης!

ΚΡΕΩΝ. Τὴν συνησθάνθη, ἀλλοίμονον, ὁ δυστυχὴς! Θεὸς τις βέβαια ἐκδικήσιν ἔπνεε κατ' ἐμοῦ καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ὀλέθρου μ' ἔβαλεν, ἀφ' οὗ κατὰ πρῶτον ποδοπατή-

σας τὴν χαρὰν ἀνέτρεψεν ὅλην τὴν εὐτυχίαν μου. Φεῦ, φεῦ, ὦ δυσβάστακτοι πόνοι τῶν θνητῶν.

ΒΕΑΓΓΕΛΟΣ. Πολλὰ κακὰ, δέσποτά μου, σὲ περιστοιχοῦσιν· ἐκτὸς ἐκείνων τὰ ὅποια θρηνεῖς ἀνὰ χεῖρας, καὶ ἄλλα εἰσέτι φρικωδῆ ἐν τῷ οἴκῳ θὰ ἴδῃς.

ΚΡΕΩΝ. Φρικωδέστερα ἀπ' αὐτὰ τὰ παρόντα;

ΒΕΑΓΓΕΛΟΣ. Πρὸ ὀλίγου ἡ μήτηρ τοῦ δυστυχοῦς τούτου ἀπέθανε καὶ ὑπὸ πληγὴν φονικὴν ἐξέπνευσε ἡ τλήμων.

ΚΡΕΩΝ. Σκληρῆ, ἀδιάλλακτε Πλούτων! Πῶς τὴν καρδίαν μου σφάζεις; πρὸς τί αἰωνίως μὲ ἀφανίζεις; Καὶ σὺ, ἄγγελε κακῶν καὶ φρικωδῶν βασάνων, τί ἔρχεσαι νὰ μ' ἀναγγεῖλῃς; αἰαῖ! ἐκ δευτέρου σὺ μὲ καταστρέφεις, δευτέραν μοῦ ἀνοίγεις πληγὴν. Τί εἶπας, τί εἶπας; αἰαῖ αἰαῖ! ὅτι εἰς αἷμα ἐκυλίσθη καὶ ἡ σύζυγός μου, ὅτι νέαι εἰς τὰς πρῶτας προστίθενται βάσανοι;

ΒΕΑΓΓΕΛΟΣ. Δύνασαι, βασιλεῦ, νὰ τὴν ἴδῃς; ἔμπροσθεν τοῦ παλατίου κείται.

ΚΡΕΩΝ. Ἀλλοίμονον! Ἴδου, ἴδου καὶ τὴν δευτέραν δυστυχίαν, φεῦ, ἔμπροσθέν μου τὴν ἔχω. Ποῖα μοῖρα λοιπὸν, ποῖα τύχη οἰκτρὰ μὲ περιμένει ἀκόμη; ἴδου εἰς τὰς ἀγκάλας μου σφίγγω τοῦ υἱοῦ μου τὸ λείψανον, καὶ ἀπέναντι νεκρὰν τὴν σύζυγόν μου ἔχω. Ἄχ! δυστυχῆ σύζυγέ μου, ἄχ! ταλαίπωρον τέκνον μου.

ΒΕΑΓΓΕΛΟΣ. Μὲ ὄξυν αὕτη σίδηρον κτυπηθεῖσα, ἐξέπνευσε, ἡ δυστυχὴς, εἰς τοῦ θανάτου τὸ σκότος. Ἐθρήνησε πρῶτον τὸν ἐνδοξον θάνατον τοῦ υἱοῦ της Μεγαρέως (1), ἔκλαυσε πικρὰ εἰς τὰ οἰκτρὰ τοῦ Αἴμονος πάθη καὶ τελευταῖον κατὰ

(1). Ὁ Μεγαρεὺς ἦν εἰς ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Κρέοντος ὅστις, κατὰ τὸν Πausανίαν, ἠτοκτόνησε, διότι χρησμός τις ἀπέδειξεν εἰς τὸν θάνατόν του τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Παλουεῖκος στρατοῦ.

σοῦ ἐξηκόντισε κατάρας ὡς φρονέουσάντος τὸν υἱόν της, ὡς φοβερὰς ἀποφάσεις λαβόντος.

ΚΡΕΩΝ. Αἰαί, αἰαί, τρέμω, ριγῶ, καίω. Διατί δὲν μ' ἐφόνευσε κἀνεὶς; Ἀλλοίμονον! δυστυχῆς, πανάθλιος εἶμαι! λύπαι, βάσκανα, πάθη μὲ βασανίζουσι.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ. Σὲ κατηγορεῖ ἡ σύζυγός σου ὅτι σὺ εἶσαι ἡ αἰτία ὄλων τῶν οικογενειακῶν δυστυχιῶν, ὄλων τῶν ἀλλεπαλλήλων θανάτων.

ΚΡΕΩΝ. Μὲ ποῖον δὲ τρόπον ἀπέθανε;

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ. Καθὼς ἤκουσεν ἐν τῷ οἴκῳ πικρῶς νὰ θρηνῶσιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Αἴμονος, μόνη της ἐκτυπήθη εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἐξέπνευσεν ἡ δυστυχῆς αἰματοκυλισθεῖσα.

ΚΡΕΩΝ. Τῶν φρικωδῶν αὐτῶν βασάνων κἀνεὶς ἄλλος πλὴν ἐμοῦ αἴτιος δὲν εἶναι; ἐγὼ σ' ἐφόνευσα, ἐγὼ ὁ πανάθλιος ἰδοῦ ἡ ἀλήθεια ὄλη. Λάβετέ με, ὑπνέται, μακρὰν ἐντεῦθεν ἀπομακρύνάτέ με, μετὰ τόσας δυστυχίας δὲν εἶμαι, φεῦ, ἄνθρωπος πλέον, τίποτε δὲν εἶμαι.

ΧΟΡΟΣ. Καλὴ ἡ αἰτησίς σου εἶναι, ἐὰν δύναται νὰ ὑπάρξῃ κἀνὲν καλὸν εἰς τόσα φρικώδη κακὰ. Βεβαίως ὀλιγώτερον χρόνον ἢ θέα τῶν ἐμπροσθέν σου δεινῶν ἂν διαρκέσῃ, ἕως καλλίτερον τὴν ὑποφέρεις.

ΚΡΕΩΝ. Ἄς ἀποθάνω, ἄς ἀποθάνω κί' ἐγὼ, ἄς ἐπέλθῃ τῆς ζωῆς μου τὸ τέρμα! τελευταίαν φορὰν τῶρα τοῦ ἡλίου ἄς ἴδω τὸ φῶς.

ΧΟΡΟΣ. Αὐτὰ εἰς τὸ μέλλον ἀνήκου! τὸ παρὸν ἄς κυττάξωμεν τῶρα! καὶ ὅσον διὰ τὰς εὐχάς σου ὑπάρχουν ἐκείνοι οἵτινες ἐπαγρυπνοῦσιν ἐπ' αὐτῶν.

ΚΡΕΩΝ. Καὶ ὅμως, δι' εὐχῶν τὰς ἐπιθυμίας μου εἶχον ζητήσει.

ΧΟΡΟΣ. Τίποτε μὴ ζητῆς; εἰς μάτην εὐχεσάι; ἡ δύναμις τῶν θνητῶν δὲν εἶναι τοιαύτη, ὥστε τῆς εἰμαρμένῃς τὰ αἵματηρὰ βέλη νὰ διαφεύγῃσιν.

ΚΡΕΩΝ. Μακρὰν φέρεστέ με, ἐμὲ τὸν δυστυχέστερον ἐκ τῶν θνητῶν, ὅστις, ὦ υἱέ μου, ὦ σύζυγέ μου, σὰς ἐφόνευσα, καὶ, ἀλλ' ἀκουσίως, ἀλλὰ χωρὶς νὰ θέλω. Ἄχ! βάσανοι, ἄχ! πικραὶ δυστυχίαι μου! ποῦ τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ στρέψω; ποῦ τὰ βήματά μου νὰ κατευθύνω; εἰς τὸν υἱόν μου ἐδῶ, τὸν ἀγαπητὸν υἱόν μου, ἢ εἰς τὴν σύζυγόν μου, τὴν δυστυχῆ σύζυγόν μου; Τὰ πάντα μαῦρα ἐμπροσθέν μου εἶναι! κί' ἐδῶ θάνατος, κί' ἐκεῖ καταστροφή παντοῦ δυστυχίαι, παντοῦ πάθη οἰκτρὰ. Πόσον βροντερὰ ἢ σκληρὰ εἰμαρμένη μ' ἐπάταξεν (1);

ΧΟΡΟΣ. Ἡ φρόνησις εἶναι τοῦ ἀνθρώπου ἡ εὐτυχία! ὀφείλει δὲ νὰ σέβηται τοὺς θεοὺς καὶ τὰ πρὸς αὐτοὺς ἱερὰ καθήκοντα. Αἱ καυχισιολογίαι, καὶ ἡ ματαία ὑπερηφάνεια φοβερὰς τιμωρίας εἰς τοὺς θνητοὺς ἐπιβάλλουσι καὶ τοὺς ἀναγκάζουσι, ἂν καὶ ἄργά, φρόνιμοι εἰς τὸ γῆρας νὰ γίνωνται.

(1). Ὁ Κρέων, τὸ ἀπεχθέστερον καὶ ἀποτροπιότερον πρόσωπον ἐν τῇ τραγῳδίᾳ ταύτῃ, τὸ πρότυπον τοῦ τυραννόφρονος δεσποτισμοῦ καὶ τῆς μοναρχικῆς κακοηθείας, ὁ κατὰ τῆς κεφαλῆς του ἐπισύρας τὰς γενικὰς ἀπάντων κατάρας, ὁ ὀλοφρονῆσας δύο ὑπάρξεις νεαρὰς, δύο θροσόντας κάλυκας εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἐπέτρεψε νὰ φυλλοορήσωσιν, εἰς βόδα εὐβαλῆ νὰ μεταβληθῶσιν, ἐπισύρει ἐπὶ τέλους τὸν οἶκτον ἡμῶν καὶ ἂν ὄχι δάκρυ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μας ν' ἀποσπάσῃ, συγκινήσει τούλάχιστον τὴν ἀπεσκληρυνμένην δι' αὐτὸν καρδίαν μας καὶ ἀποσπᾷ ἀμυδρὰν τινα ἀκτίνα συμπάθειας δι' αὐτόν. Τοιοῦτος εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Βδελύσσεται τὸν κακοῦργον, νὰ τὸν ἴδῃ δὲν θέλει! καὶ ὅμως, ὅταν τὸν ἴδῃ ἀναβαῖνον τὴν λαιμητόμον καὶ τὴν κεφαλὴν του κλίνοντα ὑπὸ τοῦ δημίου τὴν αἰμοσταγὴν μάχαιραν, ἀληθῆ συμπάθειαν λαμβάνει δι' αὐτόν καὶ αἰσθάνεται εἰς τὴν καρδίαν του πόνον, μόνον καὶ μόνον διότι εἰς κακοῦργος ἀνέβῃ ἐπὶ τῆς λαιμητόμου. Τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν ἑσπερίαν τοῦ Σοφοκλέους Μοῦσα. Τοσαῦτα τῷ ἐπεσώρευσε δεινὰ, ὥστε σχεδὸν διὰ βίας ἀποσπᾷ τὴν πρὸς αὐτὸν συμπάθειάν μας καὶ κατορθώνει ὅπως ἡ πολυθέλητος καὶ ὕψους πλήρης τραγῳδία διὰ τῆς τραγικωτέρας καταστρεφῆς περατωθῇ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Προλεγ. σελ. δ'. ἀντί Εὐριπίδους, γρ. Εὐριπίδας. Αὐτόθι, ἀντί σύγχρονον, γρ. τὸν σύγχρονον. Σελ. ε'. ἀντί ἀναγεννημένην, γρ. ἀναγεννωμένην. Αὐτόθι. ἀντί δημιουργεῖ, γρ. δημιουργεῖ. Σελ. ή. ἀντί Πρετίνας, γρ. Πρατίνας. Σελ. ιστ'. ἀντί ἀνηλειμμένος, γρ. ἀληλειμμένος. Αὐτόθι. ἀντί τραγωδίας, γρ. τραγωδίαις. Σελ. ιή. ἀντί Κασταλλία, γρ. Κασταλία. Αὐτόθι. ἀντί δεσμάς, γρ. θυσμάς. Σελ. κβ'. ἀντί γενεθλίου, γρ. γενέθλιου.

Σελ. 4. ἀντί ὄλων, γρ. ὄλην. Σελ. 11, ἀντί λυρικοῦ, γρ. τοῦ λυρικοῦ. Σελ. 13, ἀντί πορφύρων, γρ. πυρφόρων. Αὐτόθι. ἀντί ὀλοπόρφυρον, γρ. ὀλοπόρφυρον. Τὴν εἰς σελ. 30 σημειώσιν μεταβίβαστέον εἰς σελ. 32, εἰς στ. 5. Σελ. 34, ἀντί ἤκουσεν, γρ. ἤκουσεν; Τὴν ἐν σελ. 35 σημ. μεταβίβαστέον εἰς σελ. 36, καὶ τὴν σημ. ταύτης εἰς σελ. 34. Σελ. 36, ἀντί Μερόπην Δωρίδα, γρ. Δωρίδα Μερόπην. Σελ. 46, ἀντί παιδί του, γρ. παιδί του; Σελ. 49, ἀντί υἱός της, γρ. υἱοῦ της; Σελ. 54, ἀντί ἔπρεπε, γρ. δὲν ἔπρεπε. Σελ. 55, ἀντί δύστηνε, γρ. δύστηνε. Σελ. 57. ἀντί ἀλλοίμονον, γρ. ἀλλοίμονον. Σελ. 60, ἀντί Οἰδίποδα, γρ. Οἰδίποδα; Σελ. 62, ἀντί πῆξατε, γρ. πνίξατε. Σελ. 66. ἀντί Σοφοκλέους, γρ. Σόλωνος. Αὐτόθι. ἀντί Μηδία, γρ. μηδένα.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΟΙΔΙΠΟΔΟΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ. Σελ. 1, ἀντί ἡμερούσιος, γρ. ἡμερήσιος. Αὐτόθι. ἀντί περιπετείας, γρ. περιπαθείας. Σελ. 5, ἀντί Ἰσμήνη, γρ. Ἰσμήνην. Αὐτόθι. ἀντί οὖος, γρ. οὔτος. Σελ. 6, ἀντί ὡς ἐκ τοῦ σώματος, γρ. αἰ ἐκ τοῦ σώματος. Σελ. 9, ἀντί Molissum γρ. Molissimum. Αὐτόθι. ἀντί ἀδύνατον, γρ. ἀδύνατος. Σελ. 10, ἀντί πεπλασμένα, γρ. πεπλασμένοι. Σελ. 14, ἀντί Πρατίνας, γρ. Πατίνας. Σελ. 16, ἀντί ἐζωγραῦντο, γρ. ἐζωγραφοῦντο. Σελ. 18, ἀντί ἔχνος α,

(β.)

γρ. ἔχνος. Σελ. 19, ἀντί οὐ βλέπω, γρ. σὲ βλέπω. Σελ. 22, ἀντί ἀλλοίμον, γρ. ἀλλοίμονον. Σελ. 25. ἀντί Χενιέρο, γρ. Χενιέρος. Σελ. 30, ἀντί διὰ βία, γρ. διὰ βίας.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ. Σελ. 8, ἀντί μαρμαρίεσσα, γρ. μαρμαρόεσσα. Αὐτόθι. ἀντί λείξεις, γρ. λέξεις. Σελ. 9, ἀντί ἐξηγήσεων, γρ. κηδεύσεων. Αὐτόθι. ἀντί χώματος, γρ. χῶμα. Σελ. 11, ἀντί Μύχλερος, γρ. Μύλλερος. Σελ. 14, ἀντί αὐτοῦς, γρ. αὐτάς. Αὐτόθι. ἀντί Σοφοκλῆς, γρ. Δισχύλος. Σελ. 20, ἀντί ἠτύχει, γρ. ἠντήχει. Σελ. 23, ἀντί περὶ τῶν φίλων καὶ περὶ τῶν ἐχθρῶν, γρ. καὶ πρὸς τοὺς φίλους καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροῦς. Αὐτόθι. ἀντί ἐκπνεύσω, γρ. ἀναπνεύσω. Σελ. 26, ἀντί πάντοτε, γρ. ἐξ ἅπαντος. Σελ. 32, ἀντί συνηγάσθη, γρ. συνειργάσθη. Σελ. 33, ἀντί ὄντως, γρ. οὔτος. Σελ. 34, ἀντί ἐπαναστήσωσι, γρ. ἐπαναστατήσωσι. Σελ. 35, ἀντί κυμαινομένους, γρ. κυμαινομένους. Σελ. 36, ἀντί ΚΛΘΗΚΟΝΤΟΣ, γρ. ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ. Σελ. 36, ἀντί ζοφώδη, γρ. ζοφώδη. Σελ. 38, ἀντί εἰς τὴν οἰκτράν, γρ. διὰ τὴν οἰκτράν. Σελ. 49, ἀντί τῆς τῶν Λαβδακιδῶν, γρ. ἐπὶ τῆς τῶν Λαβδακιδῶν.